IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 9.10.2024
COM(2024) 469 final

2024/0258 (COD)

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar l-istabbiliment tal-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għar-Repubblika tal-Moldova

MEMORANDUM TA' SPJEGAZZJONI

Il-politika tat-tkabbir tal-Unjoni Ewropea (UE) tibqa' ta' importanza ċentrali għas-salvagwardja u l-promozzjoni ta' Ewropa paċifika, stabbli, b'saħħitha u magħquda. Il-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna tikkonferma l-ħtieġa għal investiment ġeostrateġiku determinat. Is-sħubija tar-Repubblika tal-Moldova (minn hawn 'il quddiem "il-Moldova") fl-UE hija fl-interess politiku, ekonomiku u ta' sigurtà tal-Unjoni. Dan huwa rispons dirett għall-aspirazzjonijiet Ewropej tal-poplu tal-Moldova, li jtejjeb l-għajxien ekonomiku u soċjali tagħhom, u jikkontribwixxi għal futur aktar sikur, paċifiku u aktar prosperu.

Il-Moldova bdiet il-konverġenza soċjoekonomika tagħha mal-UE fl-2014, bid-dħul fis-seħħ proviżorju tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-UE u l-Moldova u Żona ta' Kummerċ Ħieles Approfondita u Komprensiva (DCFTA). Permezz tal-Pjan Ekonomiku u ta' Investiment (EIP) għas-Sħubija tal-Lvant, l-UE, f'kooperazzjoni mal-istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali, diġà mmobbilizzat EUR 1.6 biljun ta' investimenti pubbliċi u privati fi proġetti ewlenin għall-Moldova. L-EIP wassal għal investimenti f'setturi kritiċi bħall-konnettività, l-effiċjenza enerġetika, l-iżvilupp tan-negozju, u s-setturi tal-kompetittività. Fl-2022, il-perspettiva tal-adeżjoni mal-UE tat spinta lill-Moldova biex twettaq riformi strutturali u taċċellera l-allinjament mal-acquis tal-UE b'mod partikolari fil-qasam tal-elementi fundamentali inkluż l-istat tad-dritt, sabiex tikseb aċċess bikri għas-suq uniku. Madankollu, il-kapaċità tal-pajjiż li jagħti spinta ġdida lit-tkabbir ekonomiku tiegħu, u li javvanza bir-riformi soċjoekonomiċi meħtieġa kienet affettwata ħafna mill-pandemija tal-COVID-19 u l-piż ekonomiku u soċjali bħala konsegwenza tal-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna, u t-tentattivi tagħha li tiddestabbilizza l-pajjiż permezz ta' kampanji ta' diżinformazzjoni, kif ukoll koerċizzjoni enerġetika u ekonomika. Wieħed mill-ifqar pajjiżi fir-reġjun, il-Prodott Domestiku Gross (PDG) tal-Moldova per capita jibqa' 29 % tal-medja tal-UE, li jindika diskrepanza sinifikanti fil-konverġenza mal-UE. Bir-rata attwali ta' tkabbir ekonomiku u r-rata kajmana ta' konverġenza, il-pajjiż se jinżamm lura minn progress rapidu fit-triq tiegħu lejn l-UE mingħajr aktar appoġġ politiku u ekonomiku deċiżiv.

L-UE rrikonoxxiet l-importanza li tappoġġa lis-sħab tal-Balkani tal-Punent bil-Pjan ta' Tkabbir il-ġdid għall-Balkani tal-Punent li tressaq fl-2023. Bil-Faċilità ddedikata għall-Ukrajna, l-UE wriet l-appoġġ sod tagħha għall-pajjiż. Il-Pjan ta' Tkabbir tal-Balkani tal-Punent ġie stabbilit biex jgħin lil dawk il-pajjiżi jindirizzaw l-isfidi ta' konverġenza mal-UE u biex jgħin jitħaffef il-proċess ta' adeżjoni tagħhom. L-assistenza finanzjarja proposta ġiet flimkien mal-appoġġ finanzjarju eżistenti. Sabiex tipprovdi spinta ġdida u komparabbli lill-ekonomija u lis-soċjetà tal-Moldova, il-Kummissjoni qed tressaq il-Pjan ta' Tkabbir tal-Moldova (stabbilit fid-dettall f'Komunikazzjoni tal-Kummissjoni li takkumpanjaha). Dan se jinċentiva r-riformi u l-investimenti meħtieġa biex jitħaffef il-proċess ta' adeżjoni u tingħata spinta lit-tkabbir tal-ekonomija tal-Moldova għall-benefiċċju tal-poplu tagħha.

Il-**Pjan ta' Tkabbir tal-Moldova** huwa bbażat fuq tliet pilastri:

- L-aċċellerazzjoni tar-riformi soċjoekonomiċi u fundamentali;
- It-tisħiħ tal-aċċess għas-Suq Uniku tal-Unjoni Ewropea;
- Iż-żieda fl-assistenza finanzjarja permezz ta' Faċilità ddedikata għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Moldova (minn hawn 'il quddiem "Faċilità").

Filwaqt li jsaħħu lil xulxin u jibnu fuq ir-riżultati tal-proċess ta' riforma f'konformità mal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni/DCFTA u l-EIP, dawn it-tliet pilastri jindirizzaw il-kawżi strutturali sottostanti ta' tkabbir ekonomiku baxx, sabiex iwasslu benefiċċji soċjoekonomiċi tal-

integrazzjoni qabel l-adeżjoni mal-UE. Dan ir-regolament jiffoka fuq it-tielet pilastru tal-Pjan ta' Tkabbir tal-Moldova.

Il-Faċilità proposta hija mmudellata mill-qrib fuq il-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Balkani tal-Punent[1].

Filwaqt li sservi bħala l-qofol tal-Pjan ta' Tkabbir, il-Faċilità se tintroduċi kundizzjonalità b'saħħitha peress li **l-iżborżi tal-finanzjament tal-UE se jkunu bil-kundizzjoni ta' progress miksub fl-implimentazzjoni tar-riformi**, b'mod partikolari t-tisħiħ tal-konverġenza soċjoekonomika u l-kompetittività, kif ukoll fil-qasam tal-elementi fundamentali.

Il-Faċilità se tiġi ffinanzjata mill-EUR 420 miljun ta' allokazzjonijiet bilaterali previsti għall-Moldova fil-baġit tal-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali – Ewropa Globali (NDICI-GE) li jkopri l-perjodu 2025-2027.

Fl-2025-2027, ir-riżorsi massimi disponibbli għall-Moldova permezz tal-Faċilità se jkunu ta' EUR 1 785 miljun (fi prezzijiet attwali). Dan l-ammont jikkombina sa EUR 1 500 miljun f'self konċessjonali u EUR 285 miljun ta' appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli. Minbarra l-ammont massimu disponibbli għall-iżborżi lill-Moldova, imsemmi hawn fuq, EUR 135 miljun se jitwarrbu fil-Fond ta' Proviżjonament Komuni biex jiġi pprovdut is-self.

L-appoġġ li ma jitħallasx lura se jkopri l-appoġġ ipprovdut mill-Unjoni għal proġetti approvati taħt il-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat (PIV), waħda mill-pjattaformi ta' investiment reġjonali msemmija fl-Artikolu 32 tar-Regolament (UE) 2021/947, kif ukoll appoġġ komplementari. Dan l-appoġġ komplementari se jinkludi appoġġ għall-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u assistenza teknika, li se jiffaċilitaw l-implimentazzjoni tar-riformi u t-triq tal-Moldova lejn l-adeżjoni mal-UE.

Barra minn hekk, il-Faċilità mistennija timmobilizza sa EUR 2 500 miljun ta' investimenti ġodda mill-istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali u mis-settur privat. B'mod simili, għall-Qafas ta' Investiment tal-Balkani tal-Punent, il-PIV se jkun il-mezz ewlieni fl-implimentazzjoni tal-investimenti. Il-**Pjan Ekonomiku u ta' Investiment** (EIP) għas-Sħubija tal-Lvant wassal għall-investimenti ewlenin li se jkomplu jiġu segwiti taħt il-Pjan ta' Tkabbir. Dawn l-investimenti se jiġu diretti lejn setturi li huma multiplikaturi ewlenin għall-iżvilupp soċjoekonomiku: il-konnettività, inklużi t-trasport sostenibbli, l-enerġija, it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, l-edukazzjoni u l-iżvilupp tal-ħiliet. L-implimentazzjoni se titwettaq f'kooperazzjoni mal-istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali u l-banek tal-iżvilupp tal-Istati Membri tal-UE u se tattira investimenti addizzjonali, inkluż mis-settur privat.

Biex tibbenefika bis-sħiħ mill-opportunitajiet stabbiliti fil-Pjan ta' Tkabbir, il-Moldova se tkun mistennija tħejji Aġenda ta' Riforma, li tistabbilixxi l-**element ewlieni li jistabbilixxi r-riformi soċjoekonomiċi u fundamentali ewlenin** li l-pajjiż biħsiebu jwettaq fl-2025-2027 biex jaċċellera l-konverġenza tiegħu mal-UE. Il-Kummissjoni se tivvaluta u tapprova l-Aġenda.

L-Aġenda ta' Riforma, se tkun konsistenti mal-istrateġija tat-tkabbir tal-pajjiż u se tindirizza n-nuqqasijiet strutturali fit-trajettorja tat-tkabbir sostenibbli u inklużiv tal-pajjiż[2].

Bħala minimu, 25 % tal-ammont magħmul disponibbli permezz ta' self aġevolenti ħafna għall-baġit tal-Moldova se jiġi allokat gradwalment għall-PIV biex tiġi żgurata l-

[1] Ir-Regolament (UE) 2024/1449 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 dwar l-istabbiliment tal-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Balkani tal-Punent

[2]

implimentazzjoni tal-investimenti ewlenin. Dan se jiżdied mal-appoġġ mhux ripagabbli tal-PIV, bħala parti mill-allokazzjoni bilaterali.

B'mod simili għall-Pjan ta' Tkabbir tal-Balkani tal-Punent, il-Faċilità l-ġdida se tiġi implimentata permezz ta' mekkaniżmi eżekuttivi li ntgħażlu biex tiġi mmassimizzata l-kisba rapida tar-riformi u l-investimenti relatati, filwaqt li jinżammu l-kontrolli meħtieġa u jiġi mminimizzat il-piż amministrattiv għall-Kummissjoni Ewropea, għall-Benefiċjarji u għal sħab ta' implimentazzjoni oħrajn. Id-direzzjonar tal-fondi għall-investimenti permezz tal-PIV se jipprovdi riassigurazzjoni addizzjonali kontra r-riskji fiduċjarji, minħabba li l-PIV għandu sistemi ta' kontroll finanzjarju stabbiliti sew li jibbażaw ukoll fuq l-istandards ta' kontroll ivvalutati mill-pilastri tal-istituzzjonijiet finanzjarji ta' implimentazzjoni. Il-PIV jipprovdi qafas ta' kooperazzjoni uniku fost il-Kummissjoni, id-donaturi bilaterali u l-istituzzjonijiet finanzjarji tal-Istati Membri tal-UE. L-investimenti kollha se jkunu bbażati fuq il-prinċipji "la tagħmilx ħsara sinifikanti" u "ħadd ma jitħalla jibqa' lura" u se jikkontribwixxu għall-objettiv usa' li jgħinu lit-tranżizzjoni tar-reġjun lejn ekonomija ekoloġika, newtrali għall-klima, reżiljenti għall-klima, diġitali u inklużiva allinjata mar-regoli u l-istandards tal-UE.

L-iżborżi diretti lill-baġit nazzjonali u t-tqegħid għad-dispożizzjoni ta' fondi għal proposti ta' investiment se jiddependu fuq il-progress li jkun sar fl-implimentazzjoni tar-riformi u billi jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet ta' pagament stabbiliti fl-Aġenda ta' Riforma. Il-kundizzjonijiet ta' pagament għandhom jinkludu sett ta' passi kwalitattivi u kwantitattivi u perjodu ta' żmien għall-iżborżi.

L-istabbiltà makrofinanzjarja, il-ġestjoni finanzjarja pubblika tajba, it-trasparenza u s-sorveljanza tal-baġit huma kundizzjonijiet ġenerali li jeħtieġ li jiġu ssodisfati biex jiġu rilaxxati l-pagamenti.

Il-pagamenti se jsiru skont skeda fissa semiannwali, abbażi ta' talbiet debitament ġustifikati ppreżentati mill-Moldova, u wara li tkun saret verifika mill-Kummissjoni li l-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti ġew issodisfati. Jekk il-kundizzjonijiet ta' pagament ma jiġux issodisfati, il-Kummissjoni tissospendi jew tnaqqas ammont korrispondenti mill-pagament.

L-iżborż tal-fondi sospiżi korrispondenti jista' jsir matul it-12-il xahar wara l-iskadenza oriġinali stabbilita fl-Aġenda ta' Riforma, dment li sadanittant il-kundizzjonijiet ta' pagament ikunu ġew issodisfati.

L-implimentazzjoni tat-tliet pilastri stabbiliti fil-Pjan ta' Tkabbir se tappoġġa bis-sħiħ il-proċess ta' adeżjoni billi taċċellera l-allinjament tal-Moldova mal-valuri, l-istandards u l-liġijiet tal-UE.

- **Konsistenza mad-dispożizzjonijiet eżistenti fil-qasam ta' politika**

L-appoġġ taħt din il-Faċilità se jkun konsistenti u se jikkomplementa forom oħra ta' appoġġ bilaterali għall-Moldova, kif ukoll appoġġ reġjonali, ipprovdut permezz ta' strumenti oħra tal-UE, b'mod partikolari l-NDICI-GE. Dan se jibni fuq ir-riformi fit-triq tal-adeżjoni mal-UE u f'konformità mal-Aġenda ta' Assoċjazzjoni. Se jsaħħaħ ukoll l-appoġġ attwali u jippermetti lill-pajjiż jaċċellera l-implimentazzjoni tal-Pjan Ekonomiku u ta' Investiment għas-Sħubija tal-Lvant fil-Moldova. Sabiex jintlaħqu l-objettivi u l-għanijiet tagħha, għandha ssir enfasi speċjali fuq is-setturi li x'aktarx ikunu multiplikaturi ewlenin għall-iżvilupp soċjali u ekonomiku sostenibbli bħall-konnettività, it-trasport, l-enerġija, it-tranżizzjonijiet diġitali, l-innovazzjoni, l-edukazzjoni fil-livelli kollha u s-setturi tal-iżvilupp tal-ħiliet.

- **Konsistenza ma' politiki oħra tal-Unjoni**

L-implimentazzjoni tar-regolament se tkun konsistenti ma' oqsma oħra ta' azzjoni esterna u politiki esterni (eż. il-politika tat-tkabbir, il-politika tal-viċinat, il-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni). Il-Faċilità se tikkomplementa dawk l-isforzi billi taċċellera l-konverġenza soċjoekonomika sostenibbli tal-Moldova mal-UE bi tħejjija għas-sħubija fl-UE.

2. BAŻI LEGALI, SUSSIDJARJETÀ U PROPORZJONALITÀ

- **Bażi legali**

Din il-proposta hija bbażata fuq l-Artikolu 212 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE). Din hija ppreżentata mill-Kummissjoni f'konformità mal-proċedura stabbilita fl-Artikolu 294 TFUE.

- **Sussidjarjetà (għall-kompetenza mhux esklużiva)**

Il-Faċilità proposta se tappoġġa lill-Moldova biex tikkonverġi mal-UE fil-kuntest tal-politika tat-tkabbir. Għalhekk l-UE tinsab fl-aħjar pożizzjoni biex tipprovdi tali assistenza. It-tħejjija tal-Moldova għas-sħubija fl-UE titwettaq l-aħjar fil-livell tal-UE.

Minħabba l-iskala tal-assistenza meħtieġa, l-UE tinsab f'pożizzjoni unika biex twassal assistenza esterna lill-Moldova fuq terminu twil b'mod f'waqtu, koordinat u konsistenti. L-UE tista' tieħu vantaġġ mill-kapaċità ta' self tagħha u toffri self lill-Moldova b'termini vantaġġużi, kif ukoll tipprovdi appoġġ u garanziji mhux ripagabbli fuq perspettiva pluriennali.

Id-delegazzjoni tal-UE fil-Moldova tista' tiżgura aċċess komprensiv għall-informazzjoni dwar l-iżviluppi li jaffettwaw lill-Moldova. Dan jippermetti lill-UE tkun konxja b'mod kostanti ta' ħtiġijiet u ċirkostanzi ġodda u tadatta l-appoġġ tagħha skont il-ħtiġijiet li qed jevolvu u tikkoordina mill-qrib ma' donaturi bilaterali jew multilaterali oħra.

- **Proporzjonalità**

Il-proposta hija konformi mal-prinċipju tal-proporzjonalità peress li ma tmurx lil hinn mill-minimu meħtieġ biex jintlaħqu l-objettivi ddikjarati fil-livell Ewropew u li huwa meħtieġ għal dak l-għan.

Il-Faċilità hija proposta bħala azzjoni mmirata biex tappoġġa riformi aċċellerati f'pajjiż li jeħtieġ li jlaħħaq mal-UE biex jiġi żgurat tkabbir bla xkiel u ta' benefiċċju reċiproku tal-UE. L-istruttura tiegħu tiddependi kemm jista' jkun fuq l-istruttura ta' appoġġ eżistenti (NDICI-Ewropa Globali), u l-istess mudelli ta' finanzjament (eż. PIV), abbażi ta' strumenti eżistenti, iżda simplifikati (strumenti bbażati fuq il-prestazzjoni).

- **Għażla tal-istrument**

F'konformità mal-Artikolu 212 TFUE, li jistabbilixxi l-proċedura leġiżlattiva ordinarja li għandha tintuża biex jiġu adottati miżuri li jimplimentaw il-kooperazzjoni ma' pajjiżi mhux tal-UE, il-proposta hija regolament sabiex tiġi żgurata l-applikazzjoni uniformi tiegħu, in-natura vinkolanti fl-intier tagħha, u l-applikabbiltà diretta tiegħu.

3. RIŻULTATI TAL-EVALWAZZJONIJIET EX POST, TAL-KONSULTAZZJONIJIET MAL-PARTIJIET IKKONĊERNATI U TAL-VALUTAZZJONIJIET TAL-IMPATT

- **Evalwazzjonijiet ex post/kontrolli tal-idoneità tal-leġiżlazzjoni eżistenti**

Mhux applikabbli.

- **Konsultazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati**

Ma setgħetx titwettaq konsultazzjoni formali mal-partijiet ikkonċernati minħabba l-urġenza tat-tħejjija tal-proposta sabiex tkun tista' tiġi adottata fil-ħin mill-Parlament Ewropew u l-Kunsill biex din issir operazzjonali fl-2025.

L-UE se tiżgura komunikazzjoni u viżibbiltà xierqa madwar l-objettivi u l-azzjonijiet imwettqa fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din il-Faċilità, fil-Moldova, fl-Unjoni, u lil hinn minnha.

- **Ġbir u użu tal-għarfien espert**

Mhux applikabbli

- **Valutazzjoni tal-impatt**

Se titħejja valutazzjoni fil-forma ta' dokument ta' ħidma tal-persunal tal-Kummissjoni li jappoġġa l-proposta fi żmien 3 xhur mill-adozzjoni tar-regolament.

- **Idoneità regolatorja u simplifikazzjoni**

Mhux applikabbli

- **Drittijiet fundamentali**

Prekundizzjoni għall-għoti ta' appoġġ taħt l-istrument hija li l-Moldova u l-istituzzjonijiet tagħha jkomplu jirrispettaw mekkaniżmi demokratiċi effettivi, inkluż sistema parlamentari b'diversi partiti, l-istat tad-dritt, u jiggarantixxu r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem, inklużi d-drittijiet ta' persuni li jagħmlu parti minn minoranzi. L-impenn tal-Moldova għar-riformi u r-rieda politika qawwija espressa mill-awtoritajiet huma sinjali pożittivi, li ġew ikkonfermati fil-valutazzjoni tal-Kummissjoni kif deskritt fil-Komunikazzjoni tagħha tal-2023 dwar il-Pakkett tat-Tkabbir.

4. IMPLIKAZZJONIJIET BAĠITARJI

Ir-riżorsi massimi li għandhom jiġu pprovduti permezz tal-Faċilità se jkunu ta' EUR 1 920 miljun għall-2025 sal-2027 għat-tipi kollha ta' appoġġ, li minnhom EUR 420 miljun huma f'appoġġ mhux ripagabbli, inkluż il-proviżjonament, iffinanzjat mill-allokazzjoni bilaterali għall-Moldova għall-2025–2027 taħt l-NDICI-GE u EUR 1 500 miljun f'self konċessjonali pprovdut mill-UE.

Is-self se jiġi pprovdut fil-Fond ta' Proviżjonament Komuni bir-rata ta' proviżjonament ta' 9 %. Il-proviżjonament se jiġi mill-appoġġ mhux ripagabbli, li se jinkiseb mill-allokazzjoni bilaterali għall-Moldova għall-2025 sal-2027 skont l-NDICI-GE.

1 % tal-komponent ta' appoġġ mhux ripagabbli (EUR 4.2 miljun) se jiġi allokat għan-nefqa tal-assistenza teknika u amministrattiva relatata mal-ġestjoni tal-Faċilità, inklużi l-monitoraġġ, il-komunikazzjoni, l-awditjar u l-evalwazzjoni.

5. ELEMENTI OĦRA

- **Pjanijiet ta' implimentazzjoni u arranġamenti dwar il-monitoraġġ, l-evalwazzjoni u r-rapportar**

Ir-Regolament jistabbilixxi dispożizzjonijiet dettaljati relatati mal-implimentazzjoni, il-monitoraġġ, ir-rapportar u l-evalwazzjoni.

Il-Kummissjoni se tissorvelja mill-qrib l-implimentazzjoni tal-Faċilità. F'konformità sħiħa mat-Trattati, il-Kummissjoni se taħdem mas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE) biex timplimenta l-Faċilità u tiżgura l-konsistenza tal-azzjoni esterna tal-UE.

Il-Moldova għandha tistabbilixxi sistema ta' monitoraġġ, ibbażata fuq kriterji stabbiliti mill-Kummissjoni, u se tkun mistennija tirrapporta lill-Kummissjoni kull sena dwar l-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma tagħha. Dan se jinkludi rappurtar dwar il-progress li sar lejn il-kisba tal-objettivi ddikjarati tal-Aġenda ta' Riforma, dwar it-titjib tas-sistema ta' kontroll intern tagħha, dwar l-implimentazzjoni tal-baġit tagħha, u dwar kwalunkwe ammont imħallas indebitament jew użat ħażin, u eventwalment irkuprat mill-UE.

Il-Kummissjoni se tipprovdi lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 27 tar-Regolament b'valutazzjoni annwali tal-implimentazzjoni tal-finanzjamenti pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità.

Il-Kummissjoni se twettaq ukoll evalwazzjoni ex post tar-Regolament.

- **Dokumenti ta' spjegazzjoni (għad-direttivi)**

Mhux applikabbli

- **Spjegazzjoni fid-dettall tad-dispożizzjonijiet speċifiċi tal-proposta**

Ir-regolament jistabbilixxi dispożizzjonijiet dettaljati dwar l-implimentazzjoni, il-monitoraġġ, ir-rappurtar u l-evalwazzjoni.

L-implimentazzjoni fl-ambitu tal-istrument għandha ssir taħt il-forom u l-metodi ta' implimentazzjoni stabbiliti fir-Regolament Finanzjarju.

Il-Kummissjoni se tissorvelja mill-qrib l-implimentazzjoni tal-Faċilità. F'konformità sħiħa mat-Trattati, il-Kummissjoni se taħdem mas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE) biex timplimenta l-Faċilità u tiżgura l-konsistenza tal-azzjoni esterna tal-UE.

Il-Moldova għandha tistabbilixxi sistema ta' monitoraġġ, ibbażata fuq kriterji stabbiliti mill-Kummissjoni, u se tkun mistennija tirrapporta lill-Kummissjoni kull sena dwar l-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma tagħha. Dan se jinkludi rappurtar dwar il-progress li sar lejn il-kisba tal-objettivi ddikjarati tal-Aġenda ta' Riforma, dwar it-titjib tas-sistema ta' kontroll intern tagħha, dwar l-implimentazzjoni tal-baġit tagħha, u dwar kwalunkwe ammont imħallas indebitament jew użat ħażin, u eventwalment irkuprat mill-UE.

Il-Kummissjoni se tipprovdi lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 27 tar-Regolament b'valutazzjoni annwali tal-implimentazzjoni tal-finanzjamenti pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità.

Il-Kummissjoni se twettaq ukoll evalwazzjoni ex post tar-Regolament.

- **Spjegazzjoni fid-dettall tad-dispożizzjonijiet speċifiċi tal-proposta**

Ir-Regolament jistabbilixxi l-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Moldova.

Il-Kapitolu I (Dispożizzjonijiet ġenerali) ikopri s-suġġett tal-Faċilità (l-Artikolu 1), id-definizzjonijiet (l-Artikolu 2), l-objettivi ġenerali u speċifiċi tal-Faċilità (l-Artikolu 3), il-prinċipji ġenerali (l-Artikolu 4) u l-prekundizzjonijiet għall-appoġġ (l-Artikolu 5).

Il-Kapitolu II jistabbilixxi l-modalitajiet ta' finanzjament u implimentazzjoni tal-Faċilità. L-Artikolu 6 jistabbilixxi l-Implimentazzjoni tal-Faċilità fil-forma ta' appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli (iffinanzjat mill-allokazzjoni bilaterali għall-Moldova għall-2025–2027 taħt NDICI-GE) u l-appoġġ fil-forma ta' self. L-Artikolu 7 jiddeskrivi l-eliġibbiltà tal-persuni u l-entitajiet. L-Artikolu 8 ikopri l-ftehim dwar il-Faċilità li għandu jiġi konkluż bejn il-Kummissjoni u l-Moldova li jistabbilixxi b'mod partikolari d-dispożizzjonijiet dwar l-awditjar u l-kontroll, kif ukoll l-obbligi u l-kundizzjonijiet għall-iżborż tal-pagamenti.

Il-Kapitolu III (Aġenda ta' riforma) jagħti dettalji dwar ir-rekwiżiti u l-bażi għall-formulazzjoni tal-Aġenda ta' riforma (l-Artikolu 9) u l-prinċipji għall-finanzjament, inklużi l-kundizzjonijiet ta' pagament għall-iżborżi (l-Artikolu 10). L-Artikolu 11 jagħti dettalji dwar il-kontenut tal-Aġenda ta' Riforma li għandha tiġi ppreżentata mill-Moldova, il-proċedura biex isir dan, u l-elementi li l-Aġenda ta' Riforma għandu jkun fiha, inklużi riformi u oqsma ta' investiment li għandhom jiġu ffinanzjati mill-Faċilità, u s-sistemi għall-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u l-korrezzjoni ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess, meta jintużaw il-fondi pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità.

Il-Kummissjoni se tivvaluta l-Aġenda ta' Riforma skont il-kriterji stabbiliti fl-Artikolu 12. Hija se tadotta deċiżjoni ta' implimentazzjoni kif deskritt fl-Artikolu 13 li tistabbilixxi l-ammont indikattiv tal-appoġġ fil-forma ta' self li għandu jiġi żborżat jekk il-kundizzjonijiet ta' pagament u l-perjodu ta' żmien ikunu ġew issodisfati, kif ukoll il-prefinanzjament li għalih il-Moldova se tkun eliġibbli. L-Artikolu 14 jippermetti lill-Moldova tipproponi Aġenda ta' Riforma emendata u titlob lill-Kummissjoni temenda d-deċiżjoni ta' implimentazzjoni tagħha.

L-Artikolu 15 ikopri l-ftehimiet ta' self li għandhom jiġu konklużi bejn il-Kummissjoni u l-Moldova, u r-regoli li jirregolaw is-self mill-Kummissjoni fis-swieq. L-Artikolu 16 jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet meħuda dwar il-proviżjonament. Ir-regoli għall-pagament tal-prefinanzjament lill-Moldova, li jiddependi fuq li l-Moldova tissodisfa l-prekundizzjonijiet deskritti fl-Artikolu 5, huma stabbiliti fl-Artikolu 17. L-Artikolu 18 jiddeskrivi proġetti taħt il-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat. L-Artikolu 19 jagħti dettalji dwar il-proċedura għall-iżborżi ladarba jkunu ġew issodisfati kemm il-kundizzjonijiet ġenerali dwar l-istabbiltà makrofinanzjarja, il-ġestjoni finanzjarja pubblika tajba, it-trasparenza u s-sorveljanza baġitarja kif ukoll il-kundizzjonijiet ta' pagament stabbiliti fl-Aġenda ta' Riforma.

Il-pagamenti se jsiru fuq bażi semiannwali, wara s-sottomissjoni mill-Moldova ta' talba għar-rilaxx tal-fondi wara li tkun issodisfat b'mod sodisfaċenti l-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti fil-forma ta' passi kwalitattivi u kwantitattivi li għandhom jittieħdu. F'każ ta' valutazzjoni negattiva mill-Kummissjoni, tinżamm parti mill-ammont li jikkorrispondi għall-kundizzjonijiet ta' pagament li ma jkunux ġew issodisfati. Il-fondi miżmuma jistgħu jiġu rilaxxati biss ladarba l-Moldova tkun debitament iġġustifikat, bħala parti mit-talba sussegwenti għar-rilaxx tal-fondi, li tkun ħadet il-miżuri meħtieġa biex tiżgura li l-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti jkunu ġew issodisfati b'mod sodisfaċenti. L-Artikolu 19 jistabbilixxi wkoll li mhu se jitħallas l-ebda ammont għal passi kwalitattivi jew kwantitattivi li ma jkunux ġew issodisfati fl-31 ta' Diċembru 2028 filwaqt li jawtorizza lill-Kummissjoni

tnaqqas l-ammonti jekk l-interessi finanzjarji tal-UE jiġu affettwati jew jekk il-Moldova tkun fi ksur serju ta' obbligu skont il-ftehimiet konklużi fl-ambitu tal-Faċilità. L-Artikolu 20 jistabbilixxi r-regoli li jirregolaw it-trasparenza għall-persuni u l-entitajiet li jirċievu finanzjament biex jimplimentaw l-Aġenda ta' Riforma.

Il-Kapitolu IV (Protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-UE) jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet li għandhom jiġu segwiti mill-Kummissjoni u mill-Moldova biex jiġu żgurati kontrolli effettivi fuq l-implimentazzjoni tal-Faċilità. L-Artikolu 21 jistabbilixxi l-obbligi li għandhom jiġu riflessi fil-ftehim dwar il-Faċilità. Dawn jinkludu miżuri xierqa għall-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u jikkoreġu l-frodi, il-korruzzjoni, il-kunflitti ta' interess u l-irregolaritajiet li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-UE; jiġi evitat finanzjament doppju; jieħdu azzjoni legali biex jirkupraw fondi li jkunu ġew miżapproprjati; tiġbor *data* adegwata dwar ir-riċevituri tal-fondi fl-ambitu tal-Faċilità; u tistabbilixxi d-drittijiet li għandhom jingħataw lill-Kummissjoni, lill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF), u lill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE). L-Artikolu 21 jagħti lill-Kummissjoni s-setgħa li tnaqqas jew tirkupra ammonti jekk l-interessi finanzjarji tal-UE jiġu affettwati, f'każ ta' treġġigħ lura ta' passi kwalitattivi jew kwantitattivi, jew jekk il-Moldova tkun fi ksur serju ta' obbligu li jirriżulta mill-ftehimiet konklużi fl-ambitu tal-Faċilità. L-Artikolu 22 jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet għas-sistemi ta' kontroll intern tal-Moldova.

Il-Kapitolu VI (Monitoraġġ, rapportar u evalwazzjoni) jistabbilixxi l-indikaturi u r-riżultati li għandhom jintużaw fil-monitoraġġ u l-evalwazzjoni (l-Artikolu 23), l-istabbiliment ta' tabella ta' valutazzjoni (l-Artikolu 24, l-evalwazzjoni ex post tal-Faċilità (l-Artikolu 25) u r-rapportar mill-Moldova fil-kuntest tad-Djalogu Ekonomiku u Finanzjarju (l-Artikolu 26).

Il-Kapitolu VII (Dispożizzjonijiet finali) jistabbilixxi l-proċedura ta' komitoloġija (l-Artikolu 27), id-dispożizzjonijiet dwar l-informazzjoni, il-komunikazzjoni u l-pubbliċità (l-Artikolu 28) u dwar id-dħul fis-seħħ (l-Artikolu 29).

2024/0258 (COD)

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar l-istabbiliment tal-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għar-Repubblika tal-Moldova

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 212 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni Ewropea,

Filwaqt li jaġixxu f'konformità mal-proċedura leġiżlattiva ordinarja,

Billi:

(1) L-Unjoni hija msejsa fuq il-valuri msemmija fl-Artikolu 2 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE), li jinkludu d-demokrazija, l-istat tad-dritt u r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem. Dawk il-valuri jagħmlu parti mill-kriterji ta' adeżjoni stabbiliti mill-Kunsill Ewropew ta' Copenhagen f'Ġunju 1993 (il-"kriterji ta' Copenhagen"), li jikkostitwixxu l-kundizzjonijiet ta' eliġibbiltà għas-sħubija fl-Unjoni,

(2) Il-proċess tat-tkabbir huwa mibni fuq kriterji stabbiliti, kundizzjonalità ġusta u rigoruża u l-prinċipju tal-merti proprji. Impenn sod għal approċċ tal-"prijorità tal-kwistjonijiet fundamentali", li jeħtieġ enfasi qawwija fuq l-istat tad-dritt, id-drittijiet fundamentali, il-funzjonament tal-istituzzjonijiet demokratiċi u r-riforma tal-amministrazzjoni pubblika, kif ukoll fuq il-kriterji ekonomiċi, jibqa' essenzjali. Il-progress jiddependi fuq l-implimentazzjoni mir-Repubblika tal-Moldova (minn hawn 'il quddiem imsejħa "il-Moldova") tar-riformi meħtieġa biex ikun hemm allinjament mal-acquis tal-Unjoni,

(3) Il-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna wriet ukoll li t-tkabbir huwa investiment ġeostrateġiku fil-paċi, is-sigurtà u l-istabbiltà. L-Unjoni hija impenjata bis-sħiħ u b'mod inekwivoku għall-perspettiva ta' sħubija fl-Unjoni tal-Moldova. L-orjentazzjoni u l-impenn tal-Moldova lejn l-Unjoni huma espressjoni qawwija tal-għażla strateġika u l-post tagħha f'komunità ta' valuri. Il-perkors tal-Moldova lejn l-UE jeħtieġ li jkun ankrat sew fi progress tanġibbli u konkret fir-riformi,

(4) Huwa fl-interess komuni tal-Unjoni u tal-Moldova li javvanzaw bir-riformi tas-sistemi politiċi, legali u ekonomiċi tagħha bil-ħsieb tas-sħubija futura tagħha fl-Unjoni u li jappoġġaw il-proċess ta' adeżjoni tagħha. Il-prospett ta' sħubija fl-Unjoni għandu effett trasformattiv qawwi, li jintroduċi bidla pożittiva demokratika, politika, ekonomika u soċjali,

(5) Huwa meħtieġ li jiġu ppreżentati wħud mill-vantaġġi tas-sħubija mal-Unjoni qabel l-adeżjoni. Il-konverġenza ekonomika tinsab fil-qalba ta' dawk il-benefiċċji. Bħalissa, il-konverġenza tal-Moldova f'termini ta' PDG per capita espressa fi standards tal-kapaċità tal-akkwist għadha baxxa fil-livell ta' 29 % tal-medja tal-Unjoni u mhijiex qed tagħmel progress rapidu biżżejjed,

(6) Hekk kif in-negozjati tal-adeżjoni mal-Moldova bdew f'Ġunju 2024, huwa importanti li l-appoġġ għall-perkors tal-adeżjoni tal-Moldova jinġieb f'livelli li huma komparabbli ma' pajjiżi kandidati oħra involuti fin-negozjati tal-adeżjoni u biex jiġu żgurati riżorsi proporzjonati.

(7) L-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Tkabbir għall-Moldova teħtieġ il-finanzjament xieraq taħt strument ta' finanzjament ġdid iddedikat, il-Faċilità biex tassisti lill-pajjiż fl-implimentazzjoni ta' riformi għal tkabbir ekonomiku sostenibbli u tavvanza fuq il-prinċipji fundamentali.

(8) Sabiex jintlaħqu l-objettivi tal-Pjan ta' Tkabbir għall-Moldova, jenħtieġ li titqiegħed l-enfasi fir-rigward tal-oqsma ta' investiment fuq setturi li x'aktarx jiffunzjonaw bħala multiplikaturi ewlenin għall-iżvilupp soċjali u ekonomiku: il-konnettività, inkluż it-trasport sostenibbli, id-dekarbonizzazzjoni, l-enerġija, it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, kif ukoll l-edukazzjoni, il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol u l-iżvilupp tal-ħiliet, b'enfasi partikolari fuq iż-żgħażagħ.

(9) Il-Faċilità jenħtieġ li tibni fuq l-Aġenda ta' Assoċjazzjoni mal-Moldova kif ukoll il-ħidma tal-Pjan Ekonomiku u ta' Investiment għas-Sħubija tal-Lvant fil-Moldova li mexxa investimenti f'setturi kritiċi bħall-konnettività, l-effiċjenza enerġetika, l-iżvilupp tan-negozju, u l-kompetittività.

(10) L-infrastruttura tat-trasport sostenibbli hija essenzjali biex tittejjeb il-konnettività bejn il-Moldova u l-Unjoni. Jenħtieġ li tikkontribwixxi għall-integrazzjoni tal-Moldova fin-network tat-trasport tal-Unjoni. Fin-Network trans-Ewropew tat-trasport (TEN-T) rivedut, il-Kummissjoni estendiet il-Kuritur Ewropew tat-Trasport tal-Baħar Baltiku — il-Baħar l-Iswed — il-Baħar Eġew għall-Moldova. In-network TEN-T huwa r-referenza għall-finanzjament ta' infrastruttura tat-trasport sostenibbli, inkluż għal mezzi tat-trasport li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent, bħall-ferroviji kif ukoll id-diġitalizzazzjoni tat-trasport.

(11) Il-Faċilità jenħtieġ li tappoġġa investimenti u riformi li jippromwovu t-triq tal-Moldova lejn it-trasformazzjoni diġitali tal-ekonomija u tas-soċjetà f'konformità mal-viżjoni tal-Unjoni għall-2030 ippreżentata fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni, bit-titolu "Il-Kumpass Diġitali tal-2030: l-approċċ Ewropew għad-Deċennju Diġitali", filwaqt li trawwem ekonomija diġitali inklużiva li tkun ta' benefiċċju għaċ-ċittadini kollha. Il-Faċilità jenħtieġ li tistinka biex tiffaċilita l-kisba mill-Moldova tal-objettivi ġenerali u l-miri diġitali fir-rigward tal-Unjoni. Kif deskritt mill-Kummissjoni fil-komunikazzjoni tagħha tal-15 ta' Ġunju 2023, intitolata "Implimentazzjoni tas-Sett ta' Għodod dwar iċ-Ċibersigurtà tal-5G", is-sett ta' għodod għaċ-ċibersigurtà tal-5G jenħtieġ li jkun ir-referenza għall-finanzjament tal-Unjoni biex jiġu żgurati s-sigurtà, ir-reżiljenza u l-protezzjoni tal-integrità ta' proġetti tal-infrastruttura diġitali fir-reġjun.

(12) L-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità jenħtieġ li jiġi pprovdut biex jintlaħqu l-objettivi ġenerali u speċifiċi, abbażi ta' kriterji stabbiliti u b'kundizzjonijiet ċari ta' pagament. Dawk l-objettivi ġenerali u speċifiċi jenħtieġ li jiġu segwiti b'mod li jsaħħu lil xulxin. Il-Faċilità jenħtieġ li tappoġġa l-proċess tat-tkabbir billi taċċellera l-allinjament mal-valuri, il-liġijiet, ir-regoli, l-istandards, il-politiki u l-prattiki tal-Unjoni ("l-acquis") bil-ħsieb tas-sħubija fl-Unjoni, taċċellera l-integrazzjoni progressiva tal-Moldova fis-suq uniku tal-Unjoni, u taċċellera l-konverġenza soċjoekonomika tagħha mal-Unjoni. Il-Faċilità jenħtieġ li trawwem ukoll relazzjonijiet tajbin ta' viċinat.

(13) Minbarra li tagħti spinta lill-konverġenza soċjoekonomika, il-Faċilità jenħtieġ li tgħin ukoll biex jiġu aċċellerati r-riformi relatati mal-prinċipji fundamentali tal-proċess tat-

tkabbir inkluż l-istat tad-dritt, id-drittijiet fundamentali, fost l-oħrajn, id-drittijiet tar-refuġjati, ta' persuni li jappartjenu għal minoranzi, inklużi minoranzi nazzjonali u Rom, kif ukoll id-drittijiet ta' persuni leżbjani, gay, bisesswali, transġeneru u intersesswali (LGBTI). Jenħtieġ li ttejjeb ukoll il-funzjonament tal-istituzzjonijiet demokratiċi u l-amministrazzjonijiet pubbliċi; l-akkwist pubbliku, il-kontroll tal-għajnuna mill-istat u l-ġestjoni tal-finanzi pubbliċi; il-ġlieda kontra l-forom kollha ta' korruzzjoni u l-kriminalità organizzata; l-edukazzjoni u t-taħriġ ta' kwalità, kif ukoll il-politiki tal-impjiegi; it-tranżizzjoni ekoloġika, l-objettivi klimatiċi u ambjentali tal-pajjiż.

(14) Din il-Faċilità jenħtieġ li tgħin lill-Moldova fit-tħejjija tagħha għas-Sħubija fl-Unjoni u f'konformità mal-metodoloġija eżistenti tat-tkabbir[3].

(15) Il-Faċilità jenħtieġ li tikkomplementa d-Djalogu Ekonomiku u Finanzjarju eżistenti mingħajr ma tikkompromett l-kamp ta' applikazzjoni tiegħu, u b'hekk issaħħaħ l-integrazzjoni ekonomika u t-tħejjija għas-sorveljanza multilaterali tal-politiki ekonomiċi tal-Unjoni.

(16) Jenħtieġ li l-Faċilità tippromwovi l-prinċipji tal-effettività tal-iżvilupp, filwaqt li tirrispetta l-addizzjonalità għall-appoġġ u l-komplementjarità miegħu pprovdut fl-ambitu ta' programmi u strumenti oħrajn tal-Unjoni u tistinka biex tiġi evitata d-duplikazzjoni u tiżgura sinerġiji bejn l-assistenza fl-ambitu ta' dan ir-Regolament u assistenza oħra, inklużi pakketti finanzjarji integrati magħmula kemm minn finanzjament tal-esportazzjoni kif ukoll finanzjament għall-iżvilupp, ipprovduta mill-Unjoni, mill-Istati Membri, minn pajjiżi terzi, minn organizzazzjonijiet u entitajiet multilaterali u reġjonali.

(17) F'konformità mal-prinċipju ta' sħubijiet inklużivi, jenħtieġ li l-Kummissjoni tistinka biex tiżgura li l-partijiet ikkonċernati rilevanti fil-Moldova, inklużi s-sħab soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jiġu kkonsultati kif xieraq u jkollhom aċċess f'waqtu għall-informazzjoni rilevanti biex ikunu jistgħu jaqdu rwol sinifikanti matul it-tfassil u l-implimentazzjoni tal-programmi u l-proċessi ta' monitoraġġ relatati.

(18) L-assistenza teknika, kif ukoll l-assistenza għall-kooperazzjoni transfruntiera, jenħtieġ li jiġu pprovduti b'appoġġ għall-objettivi ta' din il-Faċilità u sabiex jissaħħu l-kapaċitajiet rilevanti tal-Moldova biex timplimenta l-Aġenda ta' Riforma.

(19) Il-Faċilità jenħtieġ li tiżgura l-konsistenza mal-objettivi ġenerali tal-azzjoni esterna tal-Unjoni, kif ukoll tappoġġahom, kif stabbilit fl-Artikolu 21 tat-TUE, inkluż ir-rispett għad-drittijiet fundamentali kif minqux fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea. Jenħtieġ li tiżgura b'mod partikolari l-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, u l-istat tad-dritt.

(20) Il-Faċilità jenħtieġ li tagħti spinta lill-innovazzjoni, lir-riċerka, u lill-kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet akkademiċi u l-industrija b'appoġġ għat-tranżizzjoni ekoloġika u dik diġitali, u tippromwovi l-industriji lokali b'enfasi partikolari fuq l-intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju u n-negozji ġodda bbażati lokalment;

(21) Jenħtieġ li l-Moldova turi impenn kredibbli għall-valuri Ewropej, inkluż permezz tal-allinjament tagħha mal-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni tal-Unjoni, inklużi l-miżuri restrittivi tal-Unjoni.

[3] COM(2020) 57 final

(22) Fl-implimentazzjoni tal-Faċilità, jenħtieġ li jitqiesu l-awtonomija strateġika tal-Unjoni kif ukoll l-interessi strateġiċi tal-Unjoni u tal-Istati Membri tagħha u l-valuri li fuqhom hija msejsa l-Unjoni.

(23) L-attivitajiet fl-ambitu tal-Faċilità jenħtieġ li jappoġġaw il-progress lejn l-istandards soċjali, klimatiċi u ambjentali tal-Unjoni, u jappoġġaw il- progress lejn l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti, il-Ftehim ta' Pariġi adottat fl-ambitu tal-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima, il-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Diversità Bijoloġika u l-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Ġlieda kontra d-Deżertifikazzjoni, u jenħtieġ li ma jikkontribwux għad-degradazzjoni ambjentali jew jikkawżaw ħsara lill-ambjent jew lill-klima. Il-miżuri ffinanzjati mill-Faċilità jenħtieġ li jkunu konformi mal-Pjanijiet tal-Moldova għall-Enerġija u l-Klima, il-Kontribut Determinat fil-Livell Nazzjonali tagħhom u l-ambizzjoni li tintlaħaq in-newtralità klimatika sal-2050. Il-Faċilità jenħtieġ li tikkontribwixxi għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u għall-kapaċità ta' adattament għall-effetti negattivi tagħha, u trawwem ir-reżiljenza għall-klima. B'mod partikolari, il-finanzjament fl-ambitu tal-Faċilità jenħtieġ li jippromwovi t-tranżizzjoni lejn ekonomija dekarbonizzata, newtrali għall-klima, reżiljenti għall-klima u ċirkolari.

(24) L-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament jenħtieġ li tkun iggwidata mill-prinċipji tal-ugwaljanza u n-nondiskriminazzjoni, kif elaborati fl-istrateġiji tal-Unjoni ta' Ugwaljanza. Dan jenħtieġ li jippromwovi u javvanza l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-integrazzjoni tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri, jiżgura parteċipazzjoni sinifikattiva tan-nisa fil-proċess tat-teħid ta' deċiżjonijiet, u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u tal-bniet, kif ukoll jipprevjenu u jiġġieled il-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika, filwaqt li jitqiesu l-Pjanijiet rilevanti ta' Azzjoni tal-UE dwar l-Ugwaljanza bejn is-Sessi u l-konklużjonijiet tal-Kunsill u l-konvenzjonijiet internazzjonali rilevanti. Barra minn hekk, dan ir-Regolament jenħtieġ li jiġi implimentat b'rispett sħiħ tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, inkluż fir-rigward tal-protezzjoni tat-tfal u tad-drittijiet tal-ħaddiema. L-implimentazzjoni tal-Faċilità jenħtieġ li tkun f'konformità mal-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità u l-protokoll tagħha u tiżgura l-aċċessibbiltà fl-investimenti u fl-assistenza teknika tagħha, f'konformità mad-Direttiva (UE) 2019/882 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

(25) Filwaqt li tirrifletti l-Patt Ekoloġiku Ewropew bħala l-istrateġija ta' tkabbir sostenibbli tal-Ewropa u l-importanza li jiġu indirizzati l-objettivi tal-klima u tal-bijodiversità f'konformità mal-impenji tal-Ftehim Interistituzzjonali, il-Faċilità jenħtieġ li tikkontribwixxi għall-ilħuq ta' mira ġenerali ta' 30 % tan-nefqa baġitarja tal-Unjoni billi tappoġġa l-objettivi klimatiċi u 7,5 % fl-2024 u 10 % fl-2026 u l-2027 għall-objettivi tal-bijodiversità. Mill-inqas 37 % tal-appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli, inkluż il-proviżjonament, ipprovdut għal proġetti ta' investiment approvati taħt il-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat (PIV), waħda mill-pjattaformi ta' investiment reġjonali msemmija fl-Artikolu 32 tar-Regolament (UE) 2021/947[4], jenħtieġ li jqis l-objettivi klimatiċi. Dak l-ammont jenħtieġ li jiġi kkalkulat bl-użu tal-indikaturi ta' Rio b'segwitu tal-obbligu li jiġi rrapportat il-finanzjament internazzjonali tal-UE għall-klima lill-OECD, kif ukoll ftehimiet jew oqfsa internazzjonali oħra. Sa minn Ġunju 2025, il-koeffiċjenti klimatiċi tal-UE, applikabbli fil-programmi kollha taħt il-Qafas ta' Finanzjament Pluriennali (QFP) 2021–2027 u stabbiliti fid-Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni intitolat "L-

[4] Ir-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Settembru 2024 dwar ir-regoli finanzjarji applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Unjoni, ĠU L 239, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

Arkitettura tal-Integrazzjoni tal-Klima fil-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2021–2027” (SWD (2022) 225), se jiġu applikati wkoll għan-nefqa klimatika taħt l-Intestatura 6 tal-QFP (“Viċinat u d-dinja”). Il-Faċilità se tallinja mal-approċċ ta’ strumenti oħra tal-Intestatura 6, sabiex jiġi żgurat rapportar konsistenti dwar il-klima fir-reġjun. Il-Faċilità jenħtieġ li tappoġġa attivitajiet li jirrispettaw bis-sħiħ l-istandards u l-prijoritajiet klimatiċi u ambjentali tal-Unjoni u l-prinċipju “la tagħmilx ħsara sinifikanti” fis-sens tal-Artikolu 17 tar-Regolament (UE) 2020/852 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (6).

(26) Il-proġetti huma approvati taħt il-PIV wara valutazzjoni mill-Kummissjoni u soġġetti għal opinjoni pożittiva mill-Istati Membri fil-Bord tal-PIV.

(27) Jenħtieġ li l-Kummissjoni, f’kooperazzjoni mal-Istati Membri u l-Moldova, tiżgura l-konformità, il-koerenza, il-konsistenza u l-komplementarjetà, aktar trasparenza u responsabbiltà fl-għoti tal-assistenza, inkluż bl-implimentazzjoni ta’ sistemi ta’ kontroll intern xierqa u politiki kontra l-frodi. L-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità jenħtieġ li jkun disponibbli taħt il-prekundizzjonijiet li l-Moldova tiddefendi u tirrispetta l-mekkaniżmi demokratiċi effettivi, inkluż sistema parlamentari b’diversi partiti, elezzjonijiet ħielsa u ġusti, media pluralistika, ġudikatura indipendenti u l-istat tad-dritt, u biex jiġi ggarantit ir-rispett għall-obbligi kollha tad-drittijiet tal-bniedem, inklużi d-drittijiet ta’ persuni li jagħmlu parti minn minoranzi.

(28) Il-Faċilità jenħtieġ li tiġi appoġġata b’riżorsi mill-Istrument ta’ Viċinat, ta’ Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta’ Kooperazzjoni Internazzjonali — Ewropa Globali li jammontaw għal EUR 420 miljun u ammont massimu ta’ EUR 1 500 miljun f’self għall-perjodu mill-2025-2027. L-ammont jenħtieġ li jkopri l-proviżjonament ta’ 9 % meħtieġ għas-self li jikkorrispondi għal EUR 135 miljun, l-appoġġ ipprovdut mill-Unjoni għal proġetti approvati taħt il-PIV, kif imsemmi fl-Artikolu 18(2), u appoġġ komplementari, inkluż appoġġ lill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u assistenza teknika. L-appoġġ mhux ripagabbli jenħtieġ li jiġi ffinanzjat mill-pakkett allokat għall-programm ġeografiku tal-Viċinat skont l-Artikolu 6(2), il-punt (a), tar-Regolament (UE) 2021/947. Jenħtieġ li japplikaw id-dispożizzjonijiet kollha skont ir-Regolament (UE) 2021/947 sakemm ma jkunx imsemmi mod ieħor f’dan ir-Regolament. Il-Faċilità proposta hija mmudellata mill-qrib fuq il-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Balkani tal-Punent.

(29) Id-deċiżjonijiet dwar ir-rilaxx imsemmija fl-Artikolu 19(3) għall-appoġġ fil-forma ta’ self jenħtieġ li jiġu adottati fil-perjodu mill-1 ta’ Jannar 2025 sat-30 ta’ Ġunju 2029. Din id-data finali tinkludi ż-żmien meħtieġ għall-Kummissjoni biex tevalwa l-issodisfar b’suċċess tal-kundizzjonijiet ta’ pagament ikkonċernati u biex tadotta d-deċiżjoni ta’ rilaxx sussegwenti.

(30) Sabiex jiġi sfruttat kemm jista’ jkun l-appoġġ finanzjarju tal-Unjoni biex jiġi attirat investiment addizzjonali, u biex jiġi żgurat il-kontroll tal-Unjoni fuq in-nefqa, l-investimenti li jappoġġaw l-Aġenda ta’ Riforma jenħtieġ li jiġu implimentati permezz tal-PIV . Mill-inqas 25 % tal-ammont tas-self rilaxxat lill-Moldova jenħtieġ li jkun disponibbli mill-Moldova għal proġetti ta’ investiment approvati taħt il-PIV. Dan minbarra l-appoġġ mhux ripagabbli pprovdut mill-Unjoni għal dawn il-proġetti.

(31) Jenħtieġ li l-obbligazzjoni finanzjarja minn self taħt il-Faċilità ma tikkostitwixxix parti mill-ammont tal-Garanzija għall-Azzjoni Esterna skont it-tifsira tal-Artikolu 31(4) tar-Regolament (UE) 2021/947 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

(32) Ir-regoli finanzjarji orizzontali adottati mill-Parlament Ewropew u mill-Kunsill abbażi tal-Artikolu 322 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) jenħtieġ li japplikaw għal dan ir-Regolament. Dawk ir-regoli huma stabbiliti fir-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509 u jiddeterminaw b'mod partikolari l-proċedura għall-istabbiliment u l-implimentazzjoni tal-baġit b'ġestjoni diretta u indiretta permezz ta' għotjiet, akkwist, assistenza finanzjarja, operazzjonijiet ta' taħlit u r-rimborż ta' esperti esterni, u jipprevedu kontrolli fuq ir-responsabbiltà tal-atturi finanzjarji.

(33) Ir-restrizzjonijiet dwar l-eliġibbiltà fil-proċeduri ta' għoti fl-ambitu tal-Faċilità jenħtieġ li jkunu previsti, meta jkun xieraq, minħabba n-natura speċifika tal-attività jew meta l-attività taffettwa s-sigurtà jew l-ordni pubbliku.

(34) Sabiex tiġi żgurata l-implimentazzjoni effiċjenti tal-Faċilità, inkluża l-faċilitazzjoni tal-integrazzjoni tal-Moldova fil-ktajjen tal-valur Ewropej, il-provvisti u l-materjali kollha ffinanzjati u akkwistati taħt din il-Faċilità jenħtieġ li joriġinaw mill-Istati Membri, mill-Moldova, mill-pajjiżi kandidati u mill-partijiet kontraenti għall-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea u mill-pajjiżi li jipprovdu livell ta' appoġġ lill-Moldova komparabbli ma' dak ipprovdut mill-Unjoni, filwaqt li jitqies id-daqs tal-ekonomija tagħhom, u li għalihom jiġi stabbilit aċċess reċiproku għall-assistenza esterna fil-Moldova mill-Kummissjoni, sakemm il-provvisti u l-materjali ma jkunux jistgħu jinkisbu taħt kundizzjonijiet raġonevoli f'xi wieħed minn dawk il-pajjiżi.

(35) Jenħtieġ li jiġi konkluż Ftehim ta' Faċilità mal-Moldova biex jiġu stabbiliti l-prinċipji tal-kooperazzjoni finanzjarja bejn l-Unjoni u l-Moldova, u biex jiġu speċifikati l-mekkaniżmi meħtieġa relatati mal-kontroll, is-superviżjoni, il-monitoraġġ, l-evalwazzjoni, ir-rapportar u l-awditjar tal-finanzjament tal-Unjoni taħt il-Faċilità, ir-regoli dwar it-taxxi, id-dazji u l-imposti u l-miżuri għall-prevenzjoni, l-identifikazzjoni, l-investigazzjoni u l-korrezzjoni ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess. Konsegwentement, jenħtieġ li jiġi konkluż ukoll ftehim ta' self mal-Moldova li jistabbilixxi dispożizzjonijiet speċifiċi għall-ġestjoni u l-implimentazzjoni tal-finanzjament ipprovdut fil-forom ta' self. Kemm il-Ftehim dwar il-Faċilità kif ukoll il-ftehim ta' self jenħtieġ li jiġu trażmessi lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill fuq talba.

(36) Jenħtieġ li l-Ftehim dwar il-Faċilità jipprovdi l-obbligu għall-Moldova li tiżgura l-ġbir tad-*data* u l-aċċess għaliha f'konformità mal-prinċipji tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-*data* u mar-regoli applikabbli dwar il-protezzjoni tad-*data*, *data* adegwata dwar persuni u entitajiet li jirċievu finanzjament, inkluża informazzjoni dwar is-sjieda benefiċjarja, għall-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma.

(37) L-implimentazzjoni tal-Faċilità jenħtieġ li tkun mirfuda minn sett koerenti u prijoritizzat ta' riformi mmirati u prijoritajiet relatati mal-investiment fil-Moldova (l-"Aġenda ta' Riforma"), li jipprovdu qafas biex tingħata spinta lit-tkabbir soċjoekonomiku sostenibbli inklużiv, artikolati b'mod ċar u allinjati mar-rekwiżiti tal-adeżjoni tal-Unjoni u mal-prinċipji fundamentali tal-proċess tat-tkabbir. L-Aġenda ta' Riforma se sservi bħala qafas ġenerali biex jintlaħqu l-objettivi tal-Faċilità. Jenħtieġ li l-Aġenda ta' Riforma titħejja f'konsultazzjoni mill-qrib mal-partijiet ikkonċernati rilevanti, inklużi s-sħab soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-kontribut tagħhom jenħtieġ li jiġi rifless. L-iżborż tal-appoġġ tal-Unjoni jenħtieġ li jkun kundizzjonali fuq il-konformità mal-kundizzjonijiet ta' pagament u fuq progress li jista' jitkejjel fl-implimentazzjoni tar-riformi stabbiliti fl-Aġenda ta' Riforma vvalutata u approvata formalment mill-Kummissjoni. Ir-rilaxx ta' fondi jenħtieġ li jkun strutturat kif xieraq, li jirrifletti l-objettivi tal-Faċilità.

(38) L-Aġenda ta’ Riforma jenħtieġ li tinkludi miżuri ta’ riforma mmirati u oqsma ta’ investiment ta’ prijorità, flimkien ma’ kundizzjonijiet ta’ pagament fil-forma ta’ passi kwalitattivi u kwantitattivi li jistgħu jitkejlu li jindikaw progress sodisfaċenti jew tlestija ta’ dawk il-miżuri, u skeda ta’ żmien għall-implimentazzjoni ta’ dawk il-miżuri. Jenħtieġ li l-Aġenda ta’ Riforma tinkludi wkoll lista preliminari ta’ proġetti ta’ investiment ippjanati maħsuba għall-implimentazzjoni skont il-PIV. Jenħtieġ li dawk il-passi jiġu ppjanati li jiġu implimentati sa mhux aktar tard mill-31 ta’ Diċembru 2027, għalkemm jenħtieġ li jkun possibbli li t-tlestija ġenerali tal-miżuri, li għalihom jirreferu tali passi, testendi lil hinn mill-2027 iżda mhux aktar tard mill-31 ta’ Diċembru 2028. L-Aġenda ta’ Riforma jenħtieġ li tinkludi spjegazzjoni tas-sistema tal-Moldova biex tipprevjeni, tidentifika u tikkoreġi b’mod effettiv l-irregolaritajiet, il-korruzzjoni, inkluż il-korruzzjoni ta’ livell għoli, il-frodi u l-kunflitti ta’ interess, meta jintużaw il-fondi pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità, u l-arranġamenti biex jiġi evitat finanzjament doppju mill-Faċilità u minn programmi oħra tal-Unjoni kif ukoll minn donaturi oħra.

(39) Jenħtieġ li l-Aġenda ta’ Riforma tinkludi spjegazzjoni dwar kif il-miżuri huma mistennija jikkontribwixxu għall-objettivi klimatiċi u ambjentali u għall-prinċipju “la tagħmilx ħsara sinifikanti”, u t-trasformazzjoni diġitali.

(40) Il-miżuri fl-ambitu tal-Aġenda ta’ Riforma jenħtieġ li jikkontribwixxu għat-titjib ta’ sistema effiċjenti ta’ ġestjoni u kontroll tal-finanzi pubbliċi, il-ħasil tal-flus, l-evitar tat-taxxa, l-evażjoni tat-taxxa, il-frodi u l-kriminalità organizzata u għal sistema effettiva ta’ kontroll tal-għajnuna mill-Istat, bl-għan li jiġu żgurati kundizzjonijiet ġusti għall-impriżi kollha.

(41) L-Aġenda ta’ Riforma jenħtieġ li jkun fiha deskrizzjoni ta’ tali sistemi kif ukoll passi speċifiċi relatati mal-Kapitolu 32 sabiex tappoġġa lill-Moldova biex tallinja r-rekwiżiti tal-awditjar u tal-kontrolli tagħha mal-istandards tal-Unjoni. Fil-każ li talba għar-rilaxx ta’ fondi tinkludi pass relatat mal-Kapitolu 32, imsemmi fl-Artikolu 19(2), il-Kummissjoni ma tistax tadotta deċiżjoni li tawtorizza r-rilaxx ta’ fondi sakemm ma tivvalutax tali pass b’mod pożittiv.

(42) Jenħtieġ li l-Ftehim dwar il-Faċilità jinkludi wkoll indikaturi għall-valutazzjoni tal-progress lejn il-kisba tal-objettivi ġenerali u speċifiċi tal-Faċilità stabbiliti f’dan ir-Regolament. Dawk l-indikaturi jenħtieġ li jkunu bbażati fuq indikaturi maqbula internazzjonalment. Jenħtieġ ukoll li, sa fejn ikun possibbli, l-indikaturi jkunu koerenti mal-indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni inklużi fid-Deċiżjoni ta’ Implimentazzjoni tal-Kummissjoni li tapprova l-Aġendi ta’ Riforma għall-Balkani tal-Punent skont ir-Regolament (UE) 2024/1449 u fil-Qafas għall-Kejl tar-Riżultati tal-EFSD+. L-indikaturi jenħtieġ li jkunu rilevanti, aċċettati, kredibbli, faċli u robusti.

(43) Il-Kummissjoni jenħtieġ li tivvaluta l-Aġenda ta’ Riforma abbażi tal-lista ta’ kriterji stabbiliti f’dan ir-Regolament. Sabiex jiġu żgurati kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni ta’ dan ir-Regolament, jenħtieġ li l-Kummissjoni tingħata s-setgħat ta’ implimentazzjoni biex tapprova l-Aġenda ta’ Riforma. Il-Kummissjoni se tqis kif xieraq id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/427/UE (11) u r-rwol tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE), fejn xieraq.

(44) Il-programm ta’ ħidma skont it-tifsira tal-Artikolu 110(2) tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509 adottat f’konformità mad-dispożizzjonijiet rilevanti tar-Regolament (UE) 2021/947 jenħtieġ li jkopri l-ammonti ffinanzjati mill-pakkett allokat għall-programm ġeografiku tal-Viċinat skont l-Artikolu 6(2), il-punt (a), tar-Regolament (UE) 2021/947.

(45) Minħabba l-ħtieġa ta' flessibbiltà fl-implimentazzjoni tal-Faċilità, jenħtieġ li jkun possibbli li l-Moldova tagħmel talba motivata lill-Kummissjoni biex temenda d-deċiżjoni ta' implimentazzjoni, meta l-Aġenda ta' Riforma, inklużi l-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti, ma tkunx għadha tista' tinkiseb, parzjalment jew totalment, minħabba ċirkostanzi oġġettivi. Jenħtieġ li l-Moldova tkun tista' tagħmel talba motivata biex temenda l-Aġenda ta' Riforma, inkluż billi tipproponi addenda, fejn rilevanti. Jenħtieġ li l-Kummissjoni tkun tista' temenda d-deċiżjoni ta' implimentazzjoni.

(46) Jenħtieġ li l-Ftehim dwar il-Faċilità jipprevedi l-obbligu għall-Moldova li tiżgura l-ġbir tad-*data* u l-aċċess għaliha f'konformità mal-prinċipji tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-*data* u mar-regoli applikabbli dwar il-protezzjoni tad-*data*, *data* adegwata dwar persuni u entitajiet li jirċievu finanzjament, inkluża informazzjoni dwar is-sjieda benefiċjarja, għall-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma. L-appoġġ finanzjarju għall-Aġenda ta' Riforma jenħtieġ li jkun possibbli fil-forma ta' self. Fil-kuntest tal-ħtiġijiet ta' finanzjament tal-Moldova, huwa xieraq li tiġi organizzata l-assistenza finanzjarja skont l-istrateġija ta' finanzjament diversifikata prevista fl-Artikolu 224 tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509 u stabbilita bħala metodu ta' finanzjament uniku fih, li huwa mistenni li jtejjeb il-likwidità tal-bonds tal-Unjoni u l-attraenza u l-kosteffettività tal-ħruġ tal-Unjoni.

(47) Huwa xieraq li jiġi pprovdut self lill-Moldova fuq termini konċessjonali ħafna b'durata massima ta' 40 sena u li l-pagament lura tal-kapital ma jinbediex qabel l-2034.

(48) Meta jitqies li r-riskji finanzjarji assoċjati mal-appoġġ lill-Moldova fil-forma ta' self taħt il-Faċilità huma komparabbli mar-riskji finanzjarji assoċjati mal-operazzjonijiet ta' self skont ir-Regolament (UE) 2021/947, il-proviżjonament għall-obbligazzjoni finanzjarja minn self skont dan ir-Regolament jenħtieġ li jiġi kkostitwit bir-rata ta' 9 %, f'konformità mal-Artikolu 214 tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509 u l-finanzjament tal-proviżjonament jenħtieġ li jinkiseb mill-pakkett allokat għall-programm ġeografiku tal-Viċinat skont l-Artikolu 6(2)(a) tar-Regolament (UE) 2021/947.

(49) Sabiex jiġi żgurat li l-Moldova tiddisponi minn finanzjament tal-bidu għall-implimentazzjoni tal-ewwel riformi, jenħtieġ li jkollha aċċess sa 7 % tal-ammont totali previst f'din il-Faċilità, wara t-tnaqqis tal-appoġġ komplementari, inkluż l-appoġġ għall-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-assistenza teknika, u l-proviżjonament għal self, fil-forma ta' prefinanzjament, soġġett għad-disponibbiltà tal-finanzjament u għar-rispett tal-prekundizzjonijiet għall-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità.

(50) Huwa importanti li jiġu ggarantiti kemm il-flessibbiltà kif ukoll il-programmabbiltà fl-għoti ta' appoġġ tal-Unjoni lill-Moldova. Jenħtieġ li kull sitt xhur il-Moldova tippreżenta talba debitament ġustifikata għar-rilaxx tal-fondi sa mhux aktar tard minn xahrejn wara l-iskeda ta' żmien għat-twettiq ippjanat tal-passi, stabbilita fid-Deċiżjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni li tapprova l-Aġenda ta' Riforma. Għal dak l-għan, jenħtieġ li l-fondi fl-ambitu tal-Faċilità jiġu rilaxxati skont skeda semiannwali fissa, soġġett għad-disponibbiltà tal-finanzjament, abbażi ta' talba għar-rilaxx ta' fondi ppreżentata mill-Moldova u wara verifika mill-Kummissjoni tal-issodisfar sodisfaċenti kemm tal-kundizzjonijiet ġenerali relatati mal-istabbiltà makrofinanzjarja, il-ġestjoni finanzjarja pubblika tajba, it-trasparenza u s-sorveljanza tal-baġit kif ukoll il-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti. Meta kundizzjoni ta' pagament ma tiġix issodisfata skont l-iskeda ta' żmien indikattiva stabbilita fid-deċiżjoni li tapprova l-

Aġenda ta' Riforma, il-Kummissjoni tista' żżomm l-iżborż kollu jew parzjali tal-fondi li jikkorrispondi għal dik il-kundizzjoni, b'segwitu ta' metodoloġija dwar il-pagamenti parzjali. L-iżborż tal-fondi miżmuma korrispondenti jista' jsir matul il-perjodu li jmiss għar-rilaxx tal-fondi u sa tnax-il xahar wara l-iskadenza oriġinali stabbilita fl-iskeda ta' żmien indikattiva, dment li l-kundizzjonijiet ta' pagament ikunu ġew issodisfati. Fl-ewwel sena tal-implimentazzjoni, dik l-iskadenza jenħtieġ li tiġi estiża għal 24 xahar mill-valutazzjoni negattiva inizjali.

(51) B'deroga mill-Artikolu 116(2) u (5) tar-Regolament Finanzjarju, huwa xieraq li tiġi stabbilita l-iskadenza tal-pagament għall-kontribuzzjonijiet għall-baġits tal-istat li tibda mid-data tal-komunikazzjoni tad-deċiżjoni li tawtorizza l-iżborż lill-Moldova u li jiġi eskluż il-pagament tal-imgħax ta' inadempjenza mill-Kummissjoni lill-Moldova.

(52) Jenħtieġ li l-Kummissjoni tipprovdi, fuq talba tal-Parlament Ewropew fil-qafas tal-proċedura ta' kwittanza, informazzjoni dettaljata dwar l-implimentazzjoni tal-baġit tal-Unjoni fl-ambitu tal-Faċilità, b'mod partikolari fir-rigward tal-awditi mwettqa, inklużi d-dgħufijiet identifikati u l-miżuri korrettivi meħuda, u fir-rigward ta' proġetti approvati skont il-PIV, inkluż fejn applikabbli l-ammont ta' kofinanzjament tal-Moldova kif ukoll sorsi oħra ta' kontribuzzjonijiet inkluż minn strumenti ta' finanzjament oħra tal-Unjoni.

(53) Fil-qafas tal-miżuri restrittivi tal-Unjoni, adottati abbażi tal-Artikolu 29 TUE u tal-Artikolu 215 TFUE, l-ebda fond jew riżorsa ekonomika ma jistgħu jsiru disponibbli, direttament jew indirettament, lil persuni ġuridiċi, entitajiet jew korpi nnominati, jew għall-benefiċċju tagħhom. Tali entitajiet nnominati, u entitajiet li huma proprjetà tagħhom jew ikkontrollati minnhom, għalhekk jenħtieġ li ma jiġux appoġġati mill-Faċilità.

(54) Fl-interess tat-trasparenza u l-obbligu ta' rendikont, il-Moldova jenħtieġ li tippubblika *data* dwar ir-riċevituri finali li jirċievu ammonti ta' finanzjament li jaqbżu l-ekwivalenti ta' EUR 50 000 b'mod kumulattiv matul l-implimentazzjoni tar-riformi u l-investimenti taħt din il-Faċilità.

(55) F'konformità mar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509, ir-Regolament (UE, Euratom) 883/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (13) u r-Regolamenti tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 (14), (Euratom, KE) Nru 2185/96 (15) u (UE) 2017/1939 (16), l-interessi finanzjarji tal-Unjoni għandhom jiġu protetti permezz ta' miżuri proporzjonati, inkluż miżuri relatati mal-prevenzjoni, id-detezzjoni, il-korrezzjoni u l-investigazzjoni ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni, kunflitti ta' interess, finanzjament doppju, mal-irkupru ta' fondi mitlufa, imħallsa bi żball jew użati b'mod mhux korrett.

(56) B'mod partikolari, f'konformità mar-regolamenti (Euratom, KE) Nru 2185/96 u (UE, Euratom) Nru 883/2013, l-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF) jenħtieġ li jkun f'pożizzjoni li jwettaq investigazzjonijiet amministrattivi, inklużi kontrolli u spezzjonijiet fuq il-post, bil-ħsieb li jistabbilixxi jekk kienx hemm frodi, korruzzjoni jew kwalunkwe attività illegali oħra li taffettwa l-interessi finanzjarji tal-Unjoni.

(57) F'konformità mal-Artikolu 129 tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509, id-drittijiet u l-aċċess meħtieġa jenħtieġ li jingħataw lill-Kummissjoni, lill-OLAF, lill-Qorti tal-Awdituri u, fejn applikabbli, lill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE), inkluż minn partijiet terzi involuti fl-implimentazzjoni tal-fondi tal-Unjoni.

(58) Il-Kummissjoni jenħtieġ li tiżgura li l-interessi finanzjarji tal-Unjoni jkunu protetti b'mod effettiv fl-ambitu tal-Faċilità. Meta jitqies ir-rekord twil ta' assistenza

finanzjarja pprovduta lill-Moldova wkoll taħt ġestjoni indiretta u b'kont meħud tal-allinjament gradwali tagħha mal-istandards u l-prattiki ta' kontroll intern tal-Unjoni, jenħtieġ li l-Kummissjoni tiddependi ħafna fuq l-operat tas-sistemi ta' kontroll intern u ta' prevenzjoni tal-frodi tal-Moldova. B'mod partikolari, il-Kummissjoni u l-OLAF u, meta jkun applikabbli, l-UPPE jenħtieġ li jiġu informati dwar il-każijiet suspettati kollha ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess li jaffettwaw l-implimentazzjoni tal-fondi fl-ambitu tal-Faċilità mingħajr dewmien.

(59) Barra minn hekk, il-Moldova jenħtieġ li tirrapporta l-irregolaritajiet inkluż il-frodi li kienu s-suġġett ta' sejba amministrattiva jew ġudizzjarja primarja, mingħajr dewmien, lill-Kummissjoni u żżommha infurmata dwar il-progress tal-proċedimenti amministrattivi u legali. Bl-objettiv ta' allinjament ma' prattiki tajbin fl-Istati Membri, dan ir-rapportar jenħtieġ li jsir b'mezzi elettroniċi, bl-użu tas-Sistema ta' Ġestjoni tal-Irregolaritajiet, stabbilita mill-Kummissjoni.

(60) Il-Moldova jenħtieġ li tistabbilixxi sistema ta' monitoraġġ li tikkontribwixxi għal rapport semiannwali dwar l-issodisfar tal-kundizzjonijiet ta' pagament tal-Aġenda ta' Riforma tagħha li jakkumpanjaw it-talba semiannwali għar-rilaxx ta' fondi. Il-Moldova jenħtieġ li tiġbor u tipprovdi aċċess għad-*data* u għall-informazzjoni li jippermettu l-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u l-korrezzjoni ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess, fir-rigward tal-miżuri appoġġati mill-Faċilità.

(61) Il-Kummissjoni jenħtieġ li tiżgura li jiġu stabbiliti mekkaniżmi ċari ta' monitoraġġ u ta' evalwazzjoni indipendenti sabiex jipprovdu responsabbiltà u trasparenza effettivi fl-implimentazzjoni tal-baġit tal-Unjoni, u biex jiżguraw valutazzjoni effettiva tal-progress lejn l-ilħuq tal-objettivi ta' dan ir-Regolament.

(62) Il-Kummissjoni jenħtieġ li tipprovdi rapport annwali lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar il-progress lejn l-ilħuq tal-objettivi ta' dan ir-Regolament.

(63) Il-Kummissjoni jenħtieġ li twettaq evalwazzjoni tal-Faċilità mat-tlestija tagħha.

(64) Il-Moldova jenħtieġ li tappoġġa media pluralistika ħielsa li ssaħħaħ u tippromwovi l-fehim tal-valuri tal-Unjoni u l-benefiċċji u l-obbligi ta' sħubija potenzjali mal-Unjoni, filwaqt li tieħu azzjonijiet deċiżivi f'termini tal-ġlieda kontra l-Manipulazzjoni tal-Informazzjoni u Interferenza minn Barranin. Jenħtieġ li tiżgura wkoll komunikazzjoni pubblika proattiva, ċara u konsistenti, inkluż dwar l-appoġġ tal-Unjoni. Ir-riċevituri tal-finanzjament tal-Unjoni jenħtieġ li jirrikonoxxu b'mod attiv l-oriġini u jiżguraw il-viżibbiltà tal-finanzjament tal-Unjoni, f'konformità mal-Manwal ta' Komunikazzjoni u Viżibbiltà għall-Azzjonijiet Esterni tal-UE.

(65) L-implimentazzjoni tal-Faċilità jenħtieġ li tkun akkumpanjata minn komunikazzjoni strateġika u diplomazija pubblika msaħħin biex jippromwovu l-valuri tal-Unjoni u biex jenfasizzaw il-valur miżjud tal-appoġġ tal-Unjoni.

(66) Peress li l-objettivi ta' dan ir-Regolament ma jistgħux jintlaħqu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri, iżda pjuttost jistgħu jintlaħqu aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 TUE. F'konformità mal-prinċipju tal-proporzjonalità kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ biex jintlaħqu dawk l-objettivi.

(67) Sabiex il-finanzjament jiġi pprovdut lill-Moldova fi żmien debitu mingħajr dewmien żejjed, jenħtieġ li dan ir-Regolament jidħol fis-seħħ fil-jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*,

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I

Dispożizzjonijiet Ġenerali

Artikolu 1

Suġġett

1. Dan ir-Regolament jistabbilixxi l-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Moldova għall-perjodu 2025-2027 (il-"Faċilità").

2. Ir-Regolament għandu jipprovdi assistenza lill-Moldova għat-twettiq ta' riformi relatati mal-UE, b'mod partikolari riformi soċjoekonomiċi inklużivi u sostenibbli u riformi li jikkonċernaw elementi fundamentali tal-proċess tat-tkabbir, allinjati mal-valuri tal-Unjoni, kif ukoll investimenti biex tiġi implimentata l-Aġenda ta' Riforma tal-Moldova.

3. Ir-regoli stabbiliti fir-Regolament (UE) 2021/947 għandhom japplikaw għall-implimentazzjoni tal-Faċilità, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor f'dan ir-Regolament.

Artikolu 2

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

(1) "il-Moldova" tfisser ir-Repubblika tal-Moldova;

(2) "Ftehim dwar il-Faċilità" tfisser arranġament konkluż bejn il-Kummissjoni u l-Moldova li jistabbilixxi l-prinċipji għall-kooperazzjoni finanzjarja bejn il-Moldova u l-Kummissjoni skont dan ir-Regolament; dan l-arranġament jikkostitwixxi ftehim ta' finanzjament skont it-tifsira tal-Artikolu 114(2) tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509;

(3) "qafas ta' politika tat-tkabbir" tfisser il-qafas ta' politika globali għall-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament kif definit mill-Kunsill Ewropew u l-Kunsill, u jinkludi l-metodoloġija tat-tkabbir riveduta, ftehimiet li jistabbilixxu relazzjoni legalment vinkolanti mal-Moldova, l-oqfsa ta' negozjar li jirregolaw in-negozjati ta' adeżjoni mal-kandidati, meta jkun applikabbli, kif ukoll riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew, komunikazzjonijiet rilevanti tal-Kummissjoni, inkluż, meta jkun applikabbli, dwar l-istat tad-dritt, u komunikazzjonijiet konġunti mill-Kummissjoni u mir-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà;

(4) "ftehim ta' self" tfisser ftehim konkluż bejn l-Unjoni u l-Moldova li jistabbilixxi t-termini tal-appoġġ fil-forma ta' self skont il-Faċilità;

(5) "Aġenda ta' Riforma" tfisser sett komprensiv, koerenti u prijoritizzat ta' riformi mmirati u oqsma ta' investiment prijoritarju fil-Moldova, inklużi kundizzjonijiet ta'

pagament li jindikaw progress sodisfaċenti jew tlestija ta' dawk il-miżuri, u skeda ta' żmien indikattiva għall-implimentazzjoni tagħhom;

(6) "miżuri" tfisser riformi u investimenti kif stabbiliti fl-Aġenda ta' Riforma skont il-Kapitolu III;

(7) "kundizzjonijiet ta' pagament" tfisser kundizzjonijiet għar-rilaxx ta' fondi li jieħdu l-forma ta' passi kwalitattivi jew kwantitattivi osservabbli u li jistgħu jitkejlu li għandhom jiġu implimentati mill-Moldova, kif stabbilit fl-Aġenda ta' Riforma skont il-Kapitolu III;

(8) "operazzjoni ta' taħlit" tfisser operazzjoni appoġġata mill-baġit tal-Unjoni li tgħaqqad forom ta' appoġġ mhux ripagabbli mill-baġit tal-Unjoni ma' forom ta' appoġġ ripagabbli mill-iżvilupp jew minn istituzzjonijiet finanzjarji pubbliċi oħrajn, inklużi aġenziji ta' kreditu għall-esportazzjoni, jew minn istituzzjonijiet ta' finanzjament kummerċjali u investituri;

(9) "riċevitur finali" tfisser persuna jew entità li tirċievi finanzjament mill-Faċilità; għall-parti tal-finanzjament li ssir disponibbli bħala assistenza finanzjarja, ir-riċevitur finali se jkun it-teżor tal-Moldova; għall-parti tal-finanzjament li ssir disponibbli permezz tal-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat, ir-riċevitur finali se jkun il-kuntrattur jew is-sottokuntrattur li jimplimenta l-proġett ta' investiment;

(10) "la tagħmilx ħsara sinifikanti" tfisser li ma jiġux appoġġati jew imwettqa attivitajiet ekonomiċi li jagħmlu ħsara sinifikanti lil kwalunkwe objettiv ambjentali, meta rilevanti, fis-sens tal-Artikolu 17 tar-Regolament (UE) 2020/852;

(11) "il-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat" hija waħda mill-pjattaformi ta' investiment reġjonali msemmija fl-Artikolu 32 tar-Regolament (UE) 2021/947.

Artikolu 3

Objettivi tal-Faċilità

1. L-objettivi ġenerali tal-Faċilità għandhom ikunu li:

(a) tappoġġa l-proċess tat-tkabbir billi taċċellera l-allinjament mal-valuri, il-liġijiet, ir-regoli, l-istandards, il-politiki u l-prattiki tal-Unjoni ("acquis") permezz tal-adozzjoni u l-implimentazzjoni ta' riformi bil-ħsieb ta' sħubija futura mal-Unjoni;

(b) tappoġġa l-integrazzjoni progressiva tal-Moldova fis-suq uniku tal-Unjoni;

(c) tħaffef il-konverġenza soċjoekonomika tal-ekonomija tal-Moldova mal-Unjoni;

(d) trawwem relazzjonijiet tajbin ta' viċinat, kif ukoll il-kuntatt bejn il-persuni.

2. L-objettivi speċifiċi tal-Faċilità għandhom ikunu li:

(a) issaħħaħ aktar l-elementi fundamentali tal-proċess tat-tkabbir, inklużi l-istat tad-dritt u d-drittijiet fundamentali u l-funzjonament tal-istituzzjonijiet demokratiċi, inkluż id-depolarizzazzjoni, l-amministrazzjoni pubblika u l-issodisfar tal-kriterji ekonomiċi; dan jinkludi l-promozzjoni ta' ġudikatura indipendenti, it-tisħiħ tas-sigurtà u l-istabbiltà, it-tisħiħ tal-ġlieda kontra l-frodi u l-forom kollha ta' korruzzjoni, inklużi l-korruzzjoni ta' livell għoli u n-nepotiżmu, il-kriminalità organizzata, il-kriminalità transfruntiera u l-ħasil tal-flus kif ukoll il-finanzjament tat-terroriżmu, l-evażjoni tat-

taxxa u l-frodi tat-taxxa, l-evitar tat-taxxa; iżżid il-konformità mad-dritt internazzjonali; issaħħaħ il-libertà u l-indipendenza tal-media u l-libertà akkademika; tiġġieled kontra d-diskors ta' mibegħda; tiffaċilita ambjent għas-soċjetà ċivili, trawwem id-djalogu soċjali; tippromwovi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u l-bniet, in-nondiskriminazzjoni u t-tolleranza, biex jiġi żgurat u msaħħaħ ir-rispett għad-drittijiet tar-refuġjati u tal-persuni li jagħmlu parti minn minoranzi, inklużi l-minoranzi nazzjonali u r-Rom, kif ukoll id-drittijiet tal-persuni leżbjani, gay, bisesswali, transġeneru u intersesswali;

(b) tersaq lejn l-allinjament sħiħ tal-Moldova mal-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni tal-Unjoni (PESK), inklużi miżuri restrittivi tal-Unjoni;

(c) tiġġieled kontra d-diżinformazzjoni u l-Manipulazzjoni tal-Informazzjoni u l-Interferenza minn Barranin kontra l-Unjoni u l-valuri tagħha;

(d) tersaq lejn l-armonizzazzjoni tal-politiki dwar il-viżi mal-Unjoni;

(e) issaħħaħ l-effettività tal-amministrazzjoni pubblika, tibni l-kapaċitajiet u tinvesti fil-persunal amministrattiv fil-Moldova; tiżgura l-aċċess għall-informazzjoni, l-iskrutinju pubbliku u l-involviment tas-soċjetà ċivili fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet; tappoġġa t-trasparenza, ir-responsabbiltà, ir-riformi strutturali u l-governanza tajba fil-livelli kollha, inkluż fir-rigward tas-setgħat ta' sorveljanza u inkjesta tagħhom għad-distribuzzjoni ta' fondi pubbliċi u l-aċċess għalihom kif ukoll fl-oqsma tal-ġestjoni finanzjarja pubblika u l-akkwist pubbliku u l-kontroll tal-għajnuna mill-Istat; tappoġġa l-inizjattivi u l-korpi involuti fl-appoġġ u l-infurzar tal-ġustizzja internazzjonali fil-Moldova;

(f) taċċellera t-tranżizzjoni tal-Moldova għal ekonomija sostenibbli, newtrali għall-klima u inklużiva, li tkun kapaċi tiflaħ għall-pressjonijiet tas-suq kompetittiv tas-suq uniku tal-Unjoni, u għal ambjent ta' investiment stabbli u tnaqqas id-dipendenza strateġika tagħha;

(g) trawwem l-integrazzjoni ekonomika tal-Moldova mas-suq uniku tal-Unjoni, b'mod partikolari permezz ta' żieda fil-flussi tal-kummerċ u tal-investiment, u ktajjen tal-valur reżiljenti;

(h) tappoġġa l-integrazzjoni mtejba mas-suq uniku tal-Unjoni permezz ta' konnettività mtejba u sostenibbli f'konformità man-Networks trans-Ewropej biex jissaħħu r-relazzjonijiet tajbin ta' viċinat, kif ukoll il-kuntatt bejn il-persuni;

(i) taċċellera t-tranżizzjoni ekoloġika inklużiva u sostenibbli lejn in-newtralità klimatika sal-2050, f'konformità mal-Ftehim ta' Pariġi u l-Patt Ekoloġiku u li tkopri s-setturi ekonomiċi kollha, b'mod partikolari l-enerġija, inkluża t-tranżizzjoni lejn ekonomija dekarbonizzata, newtrali għall-klima, reżiljenti għall-klima u ċirkolari, filwaqt li jiġi żgurat li l-investimenti jirrispettaw il-prinċipju "la tagħmilx ħsara sinifikanti";

(j) tippromwovi t-trasformazzjoni diġitali u l-ħiliet diġitali bħala faċilitatur għall-iżvilupp sostenibbli u t-tkabbir inklużiv;

(k) tagħti spinta lill-innovazzjoni, ir-riċerka, u l-kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet akkademiċi u l-industrija b'appoġġ għat-tranżizzjoni ekoloġika u dik diġitali, u tippromwovi l-industriji lokali b'enfasi partikolari fuq l-intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju u n-negozji ġodda bbażati lokalment;

(l) tagħti spinta lill-edukazzjoni, it-taħriġ, it-taħriġ mill-ġdid u t-titjib tal-ħiliet ta' kwalità fil-livelli kollha, b'enfasi partikolari fuq iż-żgħażagħ, inkluż l-indirizzar tal-

qgħad fost iż-żgħażagħ, il-prevenzjoni tal-eżodu ta' mħuħ u l-appoġġ għal komunitajiet vulnerabbli, inklużi r-refuġjati, u l-appoġġ għall-politiki tal-impjiegi, inklużi d-drittijiet tal-ħaddiema, f'konformità mal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, u l-ġlieda kontra l-faqar.

Artikolu 4

Prinċipji ġenerali

1. L-appoġġ mill-Faċilità għandu jiġi ġestit mill-Kummissjoni b'mod konsistenti mal-prinċipji u l-objettivi ewlenin tar-riformi ekonomiċi stabbiliti fil-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-UE u l-Moldova u l-politika tat-tkabbir tal-UE.

2. Il-kooperazzjoni fl-ambitu tal-Faċilità għandha tkun ibbażata fuq il-ħtiġijiet u għandha tippromwovi l-prinċipji tal-effettività tal-iżvilupp, jiġifieri s-sjieda tal-prijoritajiet tal-iżvilupp mill-Moldova, enfasi fuq il-kundizzjonalità ċara u r-riżultati tanġibbli, sħubijiet inklużivi, trasparenza u responsabbiltà reċiproka. Dik il-kooperazzjoni għandha tkun ibbażata fuq allokazzjoni u użu effettivi u effiċjenti tar-riżorsi.

3. L-għoti ta' assistenza makrofinanzjarja ma għandux jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din il-Faċilità.

4. L-appoġġ mill-Faċilità għandu jkun addizzjonali u komplementari għall-appoġġ ipprovdut taħt programmi u strumenti oħrajn tal-Unjoni. L-attivitajiet eliġibbli għall-finanzjament skont dan ir-Regolament jistgħu jirċievu appoġġ minn programmi u strumenti oħrajn tal-Unjoni dment li tali appoġġ ma jkoprix l-istess kost u li jiġu żgurati sorveljanza xierqa u kontroll baġitarju. Il-Kummissjoni għandha tiżgura l-komplementarjetajiet u s-sinerġiji bejn il-Faċilità u programmi tal-Unjoni oħrajn, bil-ħsieb li tevita d-duplikazzjoni tal-assistenza u l-finanzjament doppju.

5. Sabiex jippromwovu l-komplementarjetà, il-koerenza u l-effiċjenza tal-azzjonijiet tagħhom, il-Kummissjoni u l-Istati Membri għandhom jikkooperaw u għandhom jagħmlu ħilithom biex jevitaw id-duplikazzjoni u jiżguraw sinerġiji bejn l-assistenza skont dan ir-Regolament u forom ta' assistenza oħra, inklużi l-pakketti finanzjarji integrati magħmula minn finanzjament kemm għall-esportazzjoni kif ukoll għall-iżvilupp ipprovdut mill-Unjoni, mill-Istati Membri, minn pajjiżi terzi, u minn organizzazzjonijiet u entitajiet multilaterali u reġjonali, bħall-organizzazzjonijiet internazzjonali u l-istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali rilevanti, l-aġenziji u d-donaturi mhux tal-Unjoni, f'konformità mal-prinċipji stabbiliti għat-tisħiħ tal-koordinazzjoni operazzjonali fil-qasam tal-assistenza esterna, inkluż permezz ta' koordinazzjoni msaħħa mal-Istati Membri fil-livell lokali. Tali koordinazzjoni fil-livell lokali għandha tinvolvi konsultazzjonijiet regolari u f'waqthom u skambji frekwenti ta' informazzjoni matul l-implimentazzjoni tal-Faċilità.

6. L-attivitajiet fl-ambitu tal-Faċilità għandhom jintegraw u jippromwovu d-demokrazija, id-drittijiet tal-bniedem u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, jallinjaw ruħhom b'mod progressiv mal-istandards soċjali, klimatiċi u ambjentali tal-Unjoni, jintegraw il-mitigazzjoni u l-adattament għat-tibdil fil-klima, meta rilevanti, it-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri, il-protezzjoni ambjentali u l-konservazzjoni tal-bijodiversità, inkluż permezz, meta jkun xieraq, valutazzjonijiet tal-impatt ambjentali, u għandhom jappoġġaw il-progress lejn l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli, u b'hekk jippromwovu azzjonijiet integrati li jistgħu joħolqu kobenefiċċji u jilħqu diversi objettivi b'mod

koerenti. Dawk l-attivitajiet għandhom jevitaw assi mhux rekuperabbli, u għandhom ikunu ggwidati mill-prinċipji ta' "la tagħmilx ħsara sinifikanti" u ta' "ħadd ma jitħalla jibqa' lura", kif ukoll mill-approċċ tal-integrazzjoni tas-sostenibbiltà li jsostni l-Patt Ekoloġiku Ewropew. Mill-inqas 37 % tal-appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli, inkluż il-proviżjonament, ipprovdut għal proġetti ta' investiment approvati taħt il-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat (PIV) għandu jqis l-objettivi klimatiċi.

7. Il-Moldova u l-Kummissjoni għandhom jiżguraw li l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, l-integrazzjoni tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri jitqiesu u jiġu promossi matul it-tħejjija tal-Aġenda ta' Riforma u l-implimentazzjoni tal-Faċilità. Il-Moldova u l-Kummissjoni għandhom jieħdu passi xierqa biex jipprevjenu kwalunkwe diskriminazzjoni bbażata fuq il-ġeneru, l-oriġini razzjali jew etnika, ir-reliġjon jew it-twemmin, id-diżabilità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali. Il-Kummissjoni għandha tirrapporta dwar dawn il-miżuri fil-kuntest tar-rapportar regolari tagħha skont il-Pjanijiet ta' Azzjoni dwar l-Ugwaljanza bejn is-Sessi.

8. Il-Faċilità ma għandhiex tappoġġa attivitajiet jew miżuri li huma inkompatibbli mal-Pjanijiet għall-Enerġija u l-Klima tal-Moldova, mal-Kontribut tagħhom Stabbilit fil-Livell Nazzjonali skont il-Ftehim ta' Pariġi, u mal-ambizzjoni li sa mhux aktar tard mill-2050 tinkiseb in-newtralità klimatika jew li jiġu promossi investimenti fil-fjuwils fossili, jew li jikkawżaw effetti negattivi sinifikanti fuq l-ambjent, il-klima jew il-bijodiversità.

9. F'konformità mal-prinċipju ta' sħubija inklużiva, il-Kummissjoni għandha tagħmel ħiltha biex tiżgura, kif xieraq, skrutinju demokratiku fil-forma ta' konsultazzjoni mill-gvern tal-Moldova tal-parlament tagħha kif ukoll tal-partijiet ikkonċernati rilevanti, inklużi l-awtoritajiet lokali u reġjonali, is-sħab soċjali u s-soċjetà ċivili, inklużi l-gruppi vulnerabbli, ir-refuġjati u l-minoranzi u l-komunitajiet kollha, kif rilevanti, sabiex ikunu jistgħu jipparteċipaw fit-tfassil u fl-implimentazzjoni tal-attivitajiet eliġibbli għall-finanzjament fl-ambitu tal-Faċilità u fil-proċessi relatati ta' monitoraġġ, skrutinju u evalwazzjoni, kif rilevanti. Dik il-konsultazzjoni għandha tfittex li tirrappreżenta l-pluraliżmu tas-soċjetà tal-Moldova.

10. Il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni mill-qrib mal-Istati Membri u l-Moldova, għandha tiżgura l-implimentazzjoni tal-impenji tal-Unjoni biex jiżdiedu t-trasparenza u r-responsabbiltà fl-għoti ta' appoġġ, inkluż billi tippromwovi l-implimentazzjoni u t-tisħiħ tas-sistemi ta' kontroll intern u l-politiki kontra l-frodi. Il-Kummissjoni għandha tagħmel l-informazzjoni dwar il-volum u l-allokazzjoni tal-appoġġ disponibbli għall-pubbliku permezz tat-Tabella ta' Valutazzjoni msemmija fl-Artikolu 24. Il-Moldova għandha tippubblika *data* aġġornata dwar ir-riċevituri finali li jirċievu fondi tal-Unjoni għall-implimentazzjoni ta' riformi u investimenti fl-ambitu ta' din il-Faċilità, kif deskritt fl-Artikolu 20.

Artikolu 5

Prekundizzjonijiet għall-appoġġ tal-Unjoni

1. Il-prekundizzjonijiet għall-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità għandhom ikunu li l-Moldova tkompli tħares u tirrispetta mekkaniżmi demokratiċi effettivi, inklużi sistema parlamentari b'bosta partiti, elezzjonijiet ħielsa u ġusti, media pluralistika, ġudikatura indipendenti u l-istat tad-dritt, u tiggarantixxi r-rispett għall-obbligi kollha tad-drittijiet tal-bniedem, inklużi d-drittijiet ta' persuni li jappartjenu għal minoranzi.

2. Il-Kummissjoni għandha timmonitorja l-issodisfar tal-prekundizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafu 1 qabel ma l-fondi, inkluż il-prefinanzjament, jiġu rilaxxati lill-Moldova fl-ambitu tal-Faċilità u matul il-perjodu tal-appoġġ ipprovdut fl-ambitu tal-Faċilità filwaqt li tqis kif xieraq il-qafas ta' politika tat-tkabbir. Il-Kummissjoni għandha tqis ukoll ir-rakkomandazzjonijiet rilevanti ta' korpi internazzjonali, bħall-Kunsill tal-Ewropa u l-Kummissjoni ta' Venezja tiegħu, jew l-Uffiċċju għall-Istituzzjonijiet Demokratiċi u d-Drittijiet tal-Bniedem tal-Organizzazzjoni għas-Sigurtà u l-Kooperazzjoni fl-Ewropa (OSKE) fil-proċess ta' monitoraġġ.

3. Il-Kummissjoni tista' tadotta deċiżjoni li tikkonkludi li wħud mill-prekundizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu ma jiġux issodisfati, u b'mod partikolari, iżżomm ir-rilaxx ta' fondi msemmija fl-Artikolu 19, irrispettivament minn jekk il-kundizzjonijiet ta' pagament imsemmija fl-Artikolu 10 humiex issodisfati jew le.

KAPITOLU II

Finanzjament u implimentazzjoni

Artikolu 6

Implimentazzjoni

1. Il-Faċilità għandha tiġi appoġġata b'riżorsi mill-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali – Ewropa Globali li jammontaw għal EUR 420 miljun u ammont massimu ta' EUR 1 500 miljun f'self. L-ammont għas-self ma għandux jikkostitwixxi parti mill-ammont tal-Garanzija għall-Azzjoni Esterna skont it-tifsira tal-Artikolu 31(4) tar-Regolament (UE) 2021/947.

2. L-appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli għandu jiġi ffinanzjat għall-perjodu mill-1 ta' Jannar 2025 sal-31 ta' Diċembru 2027 mill-pakkett allokat għall-programm ġeografiku għall-Viċinat skont l-Artikolu 6(2), il-punt (a) tar-Regolament (UE) 2021/947. Dan għandu jkopri l-proviżjonament għal self li jammonta għal EUR 135 miljun, appoġġ ipprovdut mill-Unjoni għal proġetti approvati skont il-PIV, kif imsemmi fl-Artikolu 18(2) u appoġġ komplementari, inkluż appoġġ lill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u assistenza teknika. Il-finanzjament għandu jiġi implimentat skont ir-Regolament (UE) 2021/947.

   Id-deċiżjonijiet dwar ir-rilaxx imsemmija fl-Artikolu 19(3) għall-appoġġ fil-forma ta' self għandhom jiġu adottati fil-perjodu mill-1 ta' Jannar 2025 sat-30 ta' Ġunju 2029.

3. Ir-rilaxx tal-assistenza tal-Unjoni għandu jiġi ġestit mill-Kummissjoni b'mod konsistenti mal-prinċipji u l-objettivi ewlenin tar-riformi stabbiliti fl-Aġenda ta' Riforma. Il-fondi kollha, bl-eċċezzjoni tal-appoġġ komplementari msemmi fil-paragrafu 2, u r-riżorsi msemmija fil-paragrafu 5, għandhom jiġu pprovduti f'pagamenti akkont darbtejn fis-sena abbażi tat-tlestija tar-riformi meħtieġa fl-iskedi ta' żmien speċifikati kif miftiehem fl-aġenda ta' riforma u maqbula fid-Deċiżjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni.

4. Mill-inqas 25 % tal-komponent tas-self rilaxxat lill-Moldova għandu jsir disponibbli mill-Moldova għal proġetti ta' investiment approvati skont il-PIV, waħda mill-pjattaformi ta' investiment reġjonali msemmija fl-Artikolu 32 tar-Regolament

(UE) 2021/947. Il-Ftehim dwar il-Faċilità, imsemmi fl-Artikolu 8, għandu jagħti dettalji dwar dan l-obbligu, kif ukoll ir-regoli u l-prinċipji dettaljati għall-implimentazzjoni. In-nuqqas ta' konformità ma' dan l-obbligu għandu jiskatta s-sospensjoni ta' operazzjonijiet ulterjuri fl-ambitu ta' din il-Faċilità u l-irkupru ta' dawn l-ammonti mill-Moldova, kif imsemmi fl-Artikolu 19.

5. Ammont sa 1 % tal-appoġġ mhux ripagabbli msemmi fil-paragrafu 2, jista' jintuża għall-assistenza teknika u amministrattiva għall-implimentazzjoni tal-Faċilità, bħall-azzjonijiet preparatorji, il-monitoraġġ, il-kontroll, l-awditjar u l-attivitajiet ta' evalwazzjoni, li huma meħtieġa għall-ġestjoni tal-Faċilità u għall-ilħuq tal-objettivi tagħha, b'mod partikolari studji, laqgħat ta' esperti, taħriġ, konsultazzjonijiet mal-awtoritajiet tal-Moldova, konferenzi, konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati, inklużi l-awtoritajiet lokali u reġjonali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, attivitajiet ta' informazzjoni u komunikazzjoni, inklużi azzjonijiet ta' sensibilizzazzjoni inklużivi, u l-komunikazzjoni korporattiva tal-prijoritajiet politiċi tal-Unjoni, sa fejn huma relatati mal-objettivi ta' dan ir-Regolament, l-ispejjeż marbuta man-networks tal-IT li jiffukaw fuq l-ipproċessar u l-iskambju tal-informazzjoni, l-għodod korporattivi tat-teknoloġija tal-informazzjoni, kif ukoll in-nefqiet l-oħrajn kollha fil-kwartieri ġenerali u fid-delegazzjoni tal-Unjoni għall-appoġġ amministrattiv u ta' koordinazzjoni meħtieġa għall-Faċilità. L-ispejjeż jistgħu jkopru wkoll il-kostijiet ta' attivitajiet li jappoġġaw it-trasparenza u ta' attivitajiet oħrajn bħall-kontroll tal-kwalità u l-monitoraġġ tal-proġetti jew tal-programmi fil-prattika u l-kostijiet tal-konsulenza bejn il-pari u tal-esperti għall-valutazzjoni u l-implimentazzjoni tar-riformi u tal-investimenti.

Artikolu 7

Regoli dwar l-eliġibbiltà ta' persuni u entitajiet, dwar l-oriġini tal-provvista u tal-materjali u dwar ir-restrizzjonijiet fl-ambitu tal-Faċilità

1. B'deroga mill-Artikolu 28 tar-Regolament (UE) 2021/947, il-parteċipazzjoni fl-akkwist u fil-proċeduri ta' aġġudikazzjoni ta' għotjiet għal attivitajiet iffinanzjati fl-ambitu tal-Faċilità għandha tkun miftuħa għal organizzazzjonijiet internazzjonali u reġjonali u għall-persuni fiżiċi kollha li huma ċittadini ta' dawn li ġejjin, u għal persuni ġuridiċi li huma stabbiliti b'mod effettiv fi:

   (a) l-Istati Membri, il-Moldova, il-pajjiżi kandidati u l-partijiet kontraenti għall-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea;

   (b) pajjiżi li jipprovdu livell ta' appoġġ lill-Moldova komparabbli ma' dak ipprovdut mill-Unjoni, b'kont meħud tad-daqs tal-ekonomija tagħhom, u li għalihom l-aċċess reċiproku għall-assistenza esterna fil-Moldova huwa stabbilit mill-Kummissjoni.

2. L-aċċess reċiproku msemmi fil-paragrafu 1, il-punt (b), jista' jingħata għal perjodu limitat ta' mill-anqas sena meta pajjiż jagħti eliġibbiltà fuq termini ugwali lill-entitajiet mill-Unjoni u mill-pajjiżi eliġibbli fl-ambitu tal-Faċilità.

   Il-Kummissjoni għandha tiddeċiedi dwar l-aċċess reċiproku wara konsultazzjoni mal-Moldova.

3. Il-provvisti u l-materjali kollha ffinanzjati u akkwistati fl-ambitu ta' din il-Faċilità għandhom joriġinaw minn kwalunkwe pajjiż imsemmi fil-paragrafu 1, il-punti (a) u (b), sakemm dawk il-provvisti u l-materjali ma jkunux jistgħu jinkisbu taħt

kundizzjonijiet raġonevoli f'xi wieħed minn dawk il-pajjiżi. Barra minn hekk, għandhom japplikaw ir-regoli dwar ir-restrizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafu 6.

4. Ir-regoli dwar l-eliġibbiltà skont dan l-Artikolu ma għandhomx japplikaw għal, u ma għandhomx joħolqu restrizzjonijiet fuq in-nazzjonalità għal, persuni fiżiċi impjegati jew ikkuntrattati legalment b'mod ieħor minn kuntrattur eliġibbli jew, meta jkun applikabbli, sottokuntrattur ħlief meta r-restrizzjonijiet fuq in-nazzjonalità jkunu bbażati fuq ir-regoli previsti fil-paragrafu 6.

5. Għall-attivitajiet kofinanzjati b'mod konġunt minn entità jew implimentati taħt ġestjoni diretta jew ġestjoni indiretta mal-entitajiet imsemmija fl-Artikolu 62(1), l-ewwel subparagrafu, il-punt (c) tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509, ir-regoli applikabbli għal dawk l-entitajiet għandhom japplikaw ukoll flimkien mar-regoli stabbiliti skont dan l-Artikolu, inkluż, fejn applikabbli, ir-restrizzjonijiet previsti fil-paragrafu 6 ta' dan l-Artikolu u riflessi kif xieraq fil-ftehimiet ta' finanzjament u fid-dokumenti kuntrattwali ffirmati ma' dawk l-entitajiet.

6. Ir-regoli ta' eliġibbiltà u r-regoli dwar l-oriġini tal-provvisti u l-materjali stabbiliti fil-paragrafi 1 u 3 u r-regoli dwar in-nazzjonalità tal-persuni fiżiċi stabbiliti fil-paragrafu 4 jistgħu jkunu ristretti fir-rigward tan-nazzjonalità, il-post ġeografiku jew in-natura tal-entitajiet legali li jipparteċipaw fi proċeduri ta' għoti, kif ukoll fir-rigward tal-oriġini ġeografika tal-provvisti u l-materjali meta:

   (a) tali restrizzjonijiet ikunu meħtieġa minħabba n-natura speċifika jew l-objettivi tal-attività jew tal-proċedura speċifika ta' għoti jew meta dawk ir-restrizzjonijiet ikunu meħtieġa għall-implimentazzjoni effettiva tal-attività;

   (b) l-attività jew il-proċeduri speċifiċi ta' għoti jaffettwaw is-sigurtà jew l-ordni pubbliku, b'mod partikolari fir-rigward tal-assi strateġiċi u l-interessi tal-Unjoni, tal-Istati Membri, jew tal-Moldova, inklużi s-sigurtà, ir-reżiljenza u l-protezzjoni tal-integrità tal-infrastruttura diġitali, inkluża l-infrastruttura tan-network 5G, is-sistemi ta' komunikazzjoni u informazzjoni, u l-ktajjen tal-provvista relatati.

7. L-applikanti għall-offerti u l-kandidati minn pajjiżi mhux eliġibbli jistgħu jiġu aċċettati bħala eliġibbli f'każ ta' urġenza jew meta s-servizzi ma jkunux disponibbli fis-swieq tal-pajjiżi jew tat-territorji kkonċernati, jew f'każijiet oħrajn debitament sostanzjati meta l-applikazzjoni tar-regoli ta' eliġibbiltà tagħmel it-twettiq ta' attività impossibbli jew diffiċli ħafna.

8. Fil-qafas tal-miżuri restrittivi tal-Unjoni, adottati abbażi tal-Artikolu 29 TUE u tal-Artikolu 215 TFUE, l-ebda fond jew riżorsa ekonomika ma jistgħu jsiru disponibbli, direttament jew indirettament, lil persuni ġuridiċi, entitajiet jew korpi soġġetti għal miżuri restrittivi tal-Unjoni, jew għall-benefiċċju tagħhom. Tali persuni u entitajiet, u entitajiet li huma proprjetà tagħhom jew ikkontrollati minnhom, ma għandhomx jiġu appoġġati mill-Faċilità la direttament u lanqas indirettament, inkluż bħala sidien indiretti, sottokuntratturi fil-katina tal-provvista jew benefiċjarji aħħarin.

Artikolu 8

Ftehim dwar il-Faċilità

1. Il-Kummissjoni għandha tikkonkludi Ftehim dwar il-Faċilità mal-Moldova għall-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament li jistabbilixxi l-obbligi u l-kundizzjonijiet ta' pagament għall-iżborż tal-finanzjament.

2. Il-Ftehim dwar il-Faċilità għandu jiġi kkomplementat bi ftehim ta' self f'konformità mal-Artikolu 15, li jistabbilixxi dispożizzjonijiet speċifiċi għall-ġestjoni u l-implimentazzjoni tal-finanzjament ipprovdut fil-forma ta' self. Il-Ftehim dwar il-Faċilità, inkluża kwalunkwe dokumentazzjoni relatata, għandu jsir disponibbli, fuq talba, lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill simultanjament u mingħajr dewmien.

3. Il-finanzjament għandu jingħata lill-Moldova biss wara li jkunu daħlu fis-seħħ il-Ftehim dwar il-Faċilità u l-ftehim ta' self.

4. Il-Ftehim dwar il-Faċilità u l-ftehim ta' self konklużi mal-Moldova għandhom jiżguraw li l-obbligi stabbiliti fl-Artikolu 129 tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509 jiġu ssodisfati.

5. Il-Ftehim dwar il-Faċilità għandu jistabbilixxi d-dispożizzjonijiet dettaljati meħtieġa dwar:

   (a) l-impenn tal-Moldova li tagħmel progress deċiżiv lejn qafas legali robust għall-ġlieda kontra l-frodi, u tistabbilixxi sistemi ta' kontroll aktar effiċjenti u effettivi, inklużi mekkaniżmi xierqa għall-protezzjoni tal-informaturi kif ukoll mekkaniżmi xierqa u miżuri li jipprevjenu, jidentifikaw u jikkoreġu b'mod effettiv l-irregolaritajiet, il-frodi, il-korruzzjoni u l-kunflitti ta' interess kif ukoll li jsaħħu l-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus, il-kriminalità organizzata, il-miżappoprijazzjoni ta' fondi pubbliċi, il-finanzjament tat-terroriżmu, l-evitar tat-taxxa, il-frodi tat-taxxa jew l-evażjoni tat-taxxa, u attivitajiet illegali oħra li jaffettwaw il-fondi pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità;

   (b) ir-regoli dwar ir-rilaxx, iż-żamma u t-tnaqqis tal-fondi f'konformità mal-Artikolu 19;

   (c) ir-regoli dettaljati dwar il-Moldova u l-obbligu tagħha li tipprovdi parti mill-ammont totali ta' self għal proġetti approvati skont il-PIV, skont l-Artikolu 6(4);

   (d) l-attivitajiet relatati mal-ġestjoni, il-kontroll, is-superviżjoni, il-monitoraġġ, l-evalwazzjoni, ir-rapportar u l-awditjar, kif ukoll ir-rieżamijiet tas-sistema, l-investigazzjonijiet, il-miżuri kontra l-frodi u l-kooperazzjoni;

   (e) ir-regoli dwar ir-rapportar lill-Kummissjoni dwar jekk il-kundizzjonijiet ta' pagament imsemmija fl-Artikolu 10 humiex issodisfati u kif;

   (f) ir-regoli dwar it-taxxi, id-dazji u l-imposti f'konformità mal-Artikolu 27(9) u (10) tar-Regolament (UE) 2021/947;

   (g) il-miżuri għall-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u l-korrezzjoni effettivi ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess, u l-obbligu għall-persuni jew l-entitajiet li jimplimentaw fondi tal-Unjoni fl-ambitu tar-Regolament li jinnotifikaw mingħajr dewmien lill-Kummissjoni, l-OLAF u, meta jkun applikabbli, l-EPPO dwar każijiet suspettati jew attwali ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess u attivitajiet illegali oħrajn li jaffettwaw il-fondi pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità u s-segwitu tagħhom;

   (h) l-obbligi msemmija fl-Artikolu 21 u l-Artikolu 22, inklużi r-regoli preċiżi u skeda ta' żmien dwar il-ġbir tad-*data* mill-Moldova u l-aċċess għaliha għall-Kummissjoni, l-OLAF, il-Qorti tal-Awdituri u, meta jkun applikabbli, l-EPPO;

(i) proċedura biex jiġi żgurat li t-talbiet għall-iżborż għal appoġġ ta' self jaqgħu taħt l-ammont ta' self disponibbli, f'konformità mal-Artikolu 6(1);

(j) id-dritt tal-Kummissjoni li tnaqqas b'mod proporzjonali l-appoġġ ipprovdut fl-ambitu tar-Regolament u li tirkupra kwalunkwe ammont imsemmi fl-Artikolu 6(1) li jintefaq biex jintlaħqu l-objettivi tar-Regolament, jew li titlob ripagament bikri tas-self, f'każijiet ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni li ma ġewx ikkoreġuti mill-Moldova, tat-treġġigħ lura ta' passi kwalitattivi jew kwantitattivi, jew ta' ksur serju ta' obbligu previst fil-Ftehim dwar il-Faċilità;

(k) ir-regoli u l-modalitajiet għall-Moldova biex jirrappurtaw għall-fini li tiġi mmonitorjata l-implimentazzjoni tal-Faċilità u jiġi vvalutat l-ilħuq tal-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 3;

(l) l-obbligu għall-Moldova li tittrażmetti b'mod elettroniku d-*data* msemmija fl-Artikolu 20 lill-Kummissjoni.

KAPITOLU III

Aġenda ta' Riforma

Artikolu 9

Sottomissjoni tal-Aġenda ta' Riforma

1. Sabiex tirċievi kwalunkwe appoġġ skont dan ir-Regolament, il-Moldova għandha tissottometti lill-Kummissjoni Aġenda ta' Riforma għall-2025-2027 ibbażata fuq il-prinċipji u l-objettivi ewlenin tar-riformi soċjoekonomiċi u fundamentali stabbiliti fil-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-UE u l-Moldova, maqbul skont il-Politika Ewropea tal-Viċinat, u l-qafas tal-politika tat-tkabbir.

2. L-Aġenda ta' Riforma għandha tipprovdi qafas ġenerali biex jintlaħqu l-objettivi ġenerali u speċifiċi stabbiliti fl-Artikolu 3, u tistabbilixxi r-riformi li għandhom jitwettqu mill-Moldova, kif ukoll l-oqsma ta' investiment. L-Aġenda ta' Riforma għandha tinkludi miżuri għall-implimentazzjoni tar-riformi permezz ta' pakkett komprensiv u koerenti. Fl-oqsma tal-elementi fundamentali tal-proċess tat-tkabbir, inklużi l-istat tad-dritt, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, li tinkludi l-korruzzjoni ta' livell għoli, id-drittijiet fundamentali u l-libertà tal-espressjoni, l-Aġenda ta' Riforma għandha tirrifletti l-valutazzjonijiet fil-qafas ta' politika tat-tkabbir.

3. L-Aġenda ta' Riforma għandha tkun konsistenti mal-aħħar qafas ta' politika makroekonomika u fiskali ppreżentat lill-Kummissjoni fil-kuntest tad-Djalogu Ekonomiku u Finanzjarju mal-Unjoni.

4. L-Aġenda ta' Riforma għandha tkun konsistenti mal-prijoritajiet ta' riforma identifikati fil-kuntest tal-perkors ta' adeżjoni tal-Moldova, u f'dokumenti rilevanti oħrajn, mal-Kontribut Stabbilit fil-Livell Nazzjonali skont il-Ftehim ta' Pariġi u mal-ambizzjoni li tinkiseb in-newtralità klimatika sa mhux aktar tard mill-2050, u tappoġġahom.

5. L-Aġenda ta' Riforma għandha tirrispetta l-prinċipji ġenerali stabbiliti fl-Artikolu 4.

6. L-Aġenda ta’ Riforma għandha titħejja b’mod inklużiv u trasparenti, f’konsultazzjoni mas-sħab soċjali u mal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili.

7. Il-Kummissjoni għandha tistieden lill-Moldova biex tissottometti l-Aġenda ta’ Riforma tagħha fi żmien tliet xhur mid-dħul fis-seħħ ta’ dan ir-Regolament. Il-Kummissjoni għandha tittrażmetti l-Aġenda ta’ Riforma tal-Moldova lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill hekk kif tirċeviha.

Artikolu 10

Prinċipji għall-finanzjament skont l-Aġenda ta’ Riforma

8. Ir-Regolament għandu jipprovdi inċentivi għall-implimentazzjoni tal-Aġenda ta’ Riforma billi jistabbilixxi kundizzjonijiet ta’ pagament fuq ir-rilaxx tal-fondi. Dawk il-kundizzjonijiet ta’ pagament għandhom japplikaw għall-fondi skont l-Artikolu 6(1), bl-eċċezzjoni ta’ appoġġ komplementari inkluż appoġġ għall-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u assistenza teknika. Dawk il-kundizzjonijiet ta’ pagament għandhom jieħdu l-forma ta’ passi kwalitattivi jew kwantitattivi li jistgħu jitkejlu. Tali passi għandhom jirriflettu l-progress fuq riformi soċjoekonomiċi speċifiċi u fuq l-elementi fundamentali tal-proċess tat-tkabbir marbuta mal-ilħuq tal-objettivi tal-Faċilità stabbiliti fl-Artikolu 3, konsistenti mal-qafas ta’ politika tat-tkabbir.

9. L-issodisfar ta’ dawk il-kundizzjonijiet ta’ pagament għandu jwassal għar-rilaxx sħiħ jew parzjali ta’ fondi, skont il-grad tat-tlestija tagħhom.

10. L-istabbiltà makrofinanzjarja, il-ġestjoni finanzjarja pubblika tajba, it-trasparenza u s-sorveljanza tal-baġit huma kundizzjonijiet ġenerali għall-pagamenti li għandhom jiġu ssodisfati għal kwalunkwe rilaxx ta’ fondi.

Il-fondi fl-ambitu tal-Faċilità ma għandhomx jappoġġaw attivitajiet jew miżuri li jfixklu l-ftehimiet ta’ paċi fir-reġjun.

Artikolu 11

Kontenut tal-Aġenda ta’ Riforma

1. L-Aġenda ta’ Riforma għandha b’mod partikolari tistabbilixxi l-elementi li ġejjin, li għandhom ikunu motivati u sostanzjati:

(a) miżuri li jikkostitwixxu rispons koerenti, komprensiv u bbilanċjat b’mod adegwat għall-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 3, inklużi r-riformi strutturali, l-investimenti, u miżuri biex tiġi żgurata l-konformità mal-prekundizzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 5, meta jkun xieraq;

(b) spjegazzjoni ta’ kif il-miżuri huma konsistenti mal-prinċipji ġenerali msemmija fl-Artikolu 4, kif ukoll ir-rekwiżiti, l-istrateġiji, il-pjanijiet u l-programmi msemmija fl-Artikolu 4 u l-Artikolu 10;

(c) spjegazzjoni ta’ kif il-miżuri huma mistennija jkomplu jsaħħu l-prinċipji fundamentali tal-proċess tat-tkabbir kif imsemmi fl-Artikolu 3(2), il-punt (n), inklużi l-istat tad-dritt, id-drittijiet fundamentali u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni;

(d) lista indikattiva ta’ proġetti u programmi ta’ investiment maħsuba għad-diskussjoni u l-approvazzjoni fl-ambitu tal-PIV, inklużi l-volumi ta’

investiment ġenerali rispettivi u l-iskedi ta' żmien previsti għall-implimentazzjoni;

(e) spjegazzjoni tal-punt sa fejn il-miżuri huma mistennija jikkontribwixxu għall-objettivi klimatiċi u ambjentali u l-kompatibbiltà tagħhom mal-prinċipju "la tagħmilx ħsara sinifikanti";

(f) spjegazzjoni tal-punt sa fejn il-miżuri huma mistennija jikkontribwixxu għat-trasformazzjoni diġitali;

(g) spjegazzjoni tal-punt sa fejn il-miżuri huma mistennija jikkontribwixxu għall-objettivi tal-edukazzjoni, tat-taħriġ, tal-impjiegi u soċjali;

(h) spjegazzjoni tal-punt sa fejn il-miżuri huma mistennija jikkontribwixxu għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u tal-bniet, u l-promozzjoni tad-drittijiet tan-nisa u tal-bniet;

(i) għar-riformi u l-investimenti, skeda ta' żmien indikattiva, u l-kundizzjonijiet previsti ta' pagament għar-rilaxx ta' fondi fil-forma ta' passi kwalitattivi u kwantitattivi li jistgħu jitkejlu li huma ppjanati li jiġu implimentati sa mhux aktar tard mill-31 ta' Diċembru 2027;

(j) spjegazzjoni ta' kif il-miżuri huma mistennija jikkontribwixxu għal allinjament progressiv u kontinwu mal-PESK, inklużi l-miżuri restrittivi tal-Unjoni;

(k) l-arranġamenti għall-monitoraġġ, ir-rapportar u l-evalwazzjoni effettivi tal-Aġenda ta' Riforma mill-Moldova, inklużi l-passi kwalitattivi u kwantitattivi proposti li jistgħu jitkejlu u l-indikaturi rilevanti stabbiliti fil-paragrafu 2;

(l) spjegazzjoni tas-sistema tal-Moldova biex effettivament tipprevjeni, tidentifika u tikkoreġi l-irregolaritajiet, il-frodi, il-korruzzjoni, li tinkludi l-korruzzjoni ta' livell għoli, u l-kunflitti ta' interess u biex tinforza r-regoli dwar il-kontroll tal-għajnuna mill-Istat, u l-miżuri proposti biex jiġu indirizzati nuqqasijiet eżistenti fl-ewwel snin tal-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma;

(m) għat-tħejjija u, meta jkun il-każ, għall-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma, sommarju tal-proċess ta' konsultazzjoni, imwettaq f'konformità mal-qafas legali tal-Moldova, tal-partijiet ikkonċernati rilevanti, inklużi l-parlament tal-Moldova, il-korpi u l-awtoritajiet rappreżentattivi lokali u reġjonali, is-sħab soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, u l-mod kif il-kontribut ta' dawk il-partijiet ikkonċernati huwa rifless fl-Aġenda ta' Riforma;

(n) pjan ta' komunikazzjoni u viżibbiltà dwar l-Aġenda ta' Riforma għall-udjenzi lokali tal-Moldova;

(o) kwalunkwe informazzjoni relevanti oħra.

2. L-Aġenda ta' Riforma għandha tkun ibbażata fuq ir-riżultati u tinkludi indikaturi għall-valutazzjoni tal-progress lejn l-ilħuq tal-objettivi ġenerali u speċifiċi stabbiliti fl-Artikolu 3. Dawk l-indikaturi għandhom ikunu bbażati, meta jkun xieraq u rilevanti, fuq indikaturi miftiehma fil-livell internazzjonali u dawk li diġà huma disponibbli relatati mal-politiki tal-Moldova. L-indikaturi għandhom ikunu koerenti wkoll, sa fejn ikun possibbli, mal-indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni inklużi fid-Deċiżjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni li tapprova l-Aġendi ta' Riforma għall-Balkani tal-Punent skont ir-Regolament (UE) 2024/1449 u fil-Qafas għall-Kejl tar-Riżultati tal-EFSD+.

Artikolu 12

Valutazzjoni tal-Kummissjoni tal-Aġenda ta' Riforma

1. Il-Kummissjoni għandha tivvaluta r-rilevanza, il-komprensività u l-adegwatezza tal-Aġenda ta' Riforma tal-Moldova jew, meta jkun applikabbli, kwalunkwe emenda għal dik l-Aġenda, mingħajr dewmien żejjed. Meta twettaq il-valutazzjoni tagħha, il-Kummissjoni għandha taġixxi f'kooperazzjoni mill-qrib mal-Moldova, u tista' tagħmel osservazzjonijiet, tfittex informazzjoni addizzjonali jew teħtieġ lill-Moldova li tirrieżamina jew timmodifika l-Aġenda ta' Riforma tagħha.

2. Fir-rigward tal-objettiv stabbilit fl-Artikolu 11(1)(j) ta' dan ir-Regolament, il-Kummissjoni, f'konformità mad-Deċiżjoni 2010/427/UE, għandha tqis kif xieraq ir-rwol u l-kontribut tas-SEAE.

3. Meta tivvaluta l-Aġenda ta' Riforma, il-Kummissjoni għandha tqis l-informazzjoni analitika disponibbli rilevanti dwar il-Moldova, inklużi s-sitwazzjoni makroekonomika u s-sostenibbiltà tad-dejn tagħha, il-ġustifikazzjoni u l-elementi pprovduti mill-Moldova kif imsemmi fl-Artikolu 13, kif ukoll kwalunkwe informazzjoni rilevanti oħra bħall-informazzjoni elenkata fl-Artikolu 11.

4. Fil-valutazzjoni tagħha, il-Kummissjoni għandha tikkunsidra b'mod partikolari l-kriterji li ġejjin:

   (a) jekk l-Aġenda ta' Riforma tirrappreżentax rispons rilevanti, komprensiv, koerenti u bbilanċjat b'mod adegwat għall-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 3 u l-elementi stabbiliti fl-Artikolu 11;

   (b) jekk l-Aġenda ta' Riforma u l-miżuri tagħha humiex konsistenti mal-prinċipji, l-istrateġiji, il-pjanijiet u l-programmi msemmija fl-Artikolu 4 u l-Artikolu 11;

   (c) jekk l-Aġenda ta' Riforma tistax tkun mistennija taċċellera l-progress lejn it-tnaqqis tad-distakk soċjoekonomiku bejn il-Moldova u l-Unjoni, u b'hekk ittejjeb l-iżvilupp ekonomiku, soċjali u ambjentali tagħha u tappoġġa l-konverġenza lejn l-istandards tal-Unjoni, tnaqqas l-inugwaljanzi u ssaħħaħ il-koeżjoni soċjali;

   (d) jekk l-Aġenda ta' Riforma tistax tkun mistennija ssaħħaħ ulterjorment il-prinċipji fundamentali tal-proċess tat-tkabbir kif imsemmi fl-Artikolu 3(2), il-punt (a);

   (e) jekk l-Aġenda ta' Riforma tistax tkun mistennija taċċellera t-tranżizzjoni tal-Moldova lejn ekonomija sostenibbli, newtrali għall-klima u reżiljenti għall-klima u inklużiva billi ttejjeb il-konnettività, tagħmel progress fit-tranżizzjoni doppja ekoloġika u diġitali, inkluża l-bijodiversità, tnaqqas id-dipendenzi strateġiċi u tagħti spinta lir-riċerka u lill-innovazzjoni, lill-edukazzjoni, lit-taħriġ, lill-impjiegi u lill-ħiliet u lis-suq tax-xogħol usa', b'attenzjoni partikolari fuq iż-żgħażagħ;

   (f) jekk il-miżuri inklużi fl-Aġenda ta' Riforma humiex kompatibbli mal-prinċipji ta' "la tagħmilx ħsara sinifikanti" u ta' "ħadd ma jitħalla jibqa' lura";

   (g) jekk l-Aġenda ta' Riforma tindirizzax b'mod xieraq ir-riskji potenzjali f'konformità mal-prekundizzjonijiet u l-kundizzjonijiet ta' pagament;

   (h) jekk il-kundizzjonijiet ta' pagament proposti mill-Moldova humiex xierqa u ambizzjużi, konsistenti mal-qafas ta' politika tat-tkabbir, kif ukoll sinifikanti u ċari biżżejjed biex jippermettu r-rilaxx korrispondenti ta' fondi f'każ li jiġu

ssodisfati u jekk l-indikaturi tar-rapportar proposti humiex xierqa u suffiċjenti biex jimmonitorjaw u jirrapportaw dwar il-progress li jsir lejn l-objettivi ġenerali;

(i) jekk l-arranġamenti proposti mill-Moldova humiex mistennija jipprevjenu, jidentifikaw u jikkoreġu b'mod effettiv l-irregolaritajiet, il-frodi, il-korruzzjoni u l-kunflitti ta' interess, il-kriminalità organizzata u l-ħasil tal-flus kif ukoll l-investigazzjoni u l-prosekuzzjoni b'mod effettiv ta' reati kriminali li jaffettwaw il-fondi fl-ambitu tal-Faċilità;

(j) jekk l-Aġenda ta' Riforma tirriflettix b'mod effettiv il-kontributi tal-partijiet ikkonċernati rilevanti, inklużi l-parlament tal-Moldova, il-korpi u l-awtoritajiet rappreżentattivi lokali u reġjonali, is-sħab soċjali u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili.

5. Għall-finijiet tal-valutazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma ppreżentata mill-Moldova, il-Kummissjoni tista' tiġi megħjuna minn esperti indipendenti.

Artikolu 13

Deċiżjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni

1. 1. Fil-każ ta' valutazzjoni pożittiva, il-Kummissjoni għandha tapprova permezz ta' deċiżjoni ta' implimentazzjoni l-Aġenda ta' Riforma sottomessa mill-Moldova, f'konformità mal-Artikolu 12 jew, meta applikabbli, tal-Aġenda emendata sottomessa f'konformità mal-Artikolu 14. Id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 25(2) għandhom japplikaw għall-adozzjoni ta' dik id-deċiżjoni ta' implimentazzjoni.

2. Id-deċiżjoni ta' implimentazzjoni tal-Kummissjoni, imsemmija fil-paragrafu 1, għandha tistabbilixxi r-riformi li għandhom jiġu implimentati mill-Moldova, l-oqsma ta' investiment li għandhom jiġu appoġġati u l-kundizzjonijiet ta' pagament li jirriżultaw mill-Aġenda ta' Riforma, inkluża l-iskeda ta' żmien indikattiva.

3. Id-deċiżjoni ta' implimentazzjoni tal-Kummissjoni, imsemmija fil-paragrafu 1, għandha tistabbilixxi wkoll:

(a) l-ammont indikattiv ta' fondi globali disponibbli għall-Moldova fir-rigward tal-issodisfar tal-kundizzjonijiet ta' pagament, kif imsemmija fl-Artikolu 10(1), u l-pagamenti parzjali skedati li għandhom jiġu rilaxxati, inkluż il-prefinanzjament, strutturati f'konformità mal-Artikolu 11, ladarba l-Moldova tkun kisbet l-issodisfar sodisfaċenti tal-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti fil-forma ta' passi kwalitattivi u kwantitattivi identifikati fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma;

(b) id-diżaggregazzjoni skont il-pagament parzjali ta' finanzjament bejn l-appoġġ għas-self u l-appoġġ mhux ripagabbli;

(c) il-limitu ta' żmien sa meta jridu jitlestew il-kundizzjonijiet finali ta' pagament għar-riformi;

(d) l-arranġamenti u l-iskeda ta' żmien għall-monitoraġġ, għar-rapportar u għall-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma, inkluż, meta jkun xieraq, permezz ta' skrutinju demokratiku kif imsemmi fl-Artikolu 4 kif ukoll, meta rilevanti, il-miżuri meħtieġa għall-konformità mal-Artikolu 23;

(e) l-indikaturi msemmija fl-Artikolu 11(2) għall-valutazzjoni tal-progress lejn l-ilħuq tal-objettivi ġenerali u speċifiċi stabbiliti fl-Artikolu 3.

Artikolu 14

Emendi għall-Aġenda ta' Riforma

1. Meta l-Aġenda ta' Riforma, inklużi l-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti, ma tkunx għadha tista' tinkiseb mill-Moldova, parzjalment jew totalment, minħabba ċirkostanzi oġġettivi, il-Moldova tista' tipproponi Aġenda ta' Riforma emendata. F'dak il-każ, il-Moldova tista' tagħmel talba motivata lill-Kummissjoni biex temenda d-deċiżjoni ta' implimentazzjoni tagħha msemmija fl-Artikolu 13(1).

2. Il-Kummissjoni tista' temenda d-deċiżjoni ta' implimentazzjoni, b'mod partikolari biex tqis bidla fl-ammonti disponibbli f'konformità mal-prinċipji skont l-Artikolu 19.

3. Meta l-Kummissjoni tqis li r-raġunijiet imressqa mill-Moldova jiġġustifikaw emenda għall-Aġenda ta' Riforma tagħha, il-Kummissjoni għandha tivvaluta l-Aġenda emendata f'konformità mal-Artikolu 12 u tista' temenda d-deċiżjoni ta' implimentazzjoni msemmija fl-Artikolu 13(1) mingħajr dewmien żejjed.

4. F'emenda, il-Kummissjoni tista' taċċetta skedi ta' żmien għall-kundizzjonijiet ta' pagament li jestendu sal-31 ta' Diċembru 2028.

Artikolu 15

Ftehim ta' self, operazzjonijiet ta' għoti u teħid b'self

1. Sabiex jiġi ffinanzjat l-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità fil-forma ta' self, il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa, f'isem l-Unjoni, li tissellef il-fondi meħtieġa fis-swieq kapitali jew minn istituzzjonijiet finanzjarji f'konformità mal-Artikolu 224 tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509.

2. Il-Kummissjoni għandha tidħol fi ftehim ta' self mal-Moldova. Il-ftehim ta' self għandu jistabbilixxi l-ammont massimu ta' self, il-perjodu ta' disponibbiltà u t-termini u l-kundizzjonijiet dettaljati tal-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità fil-forma ta' self. Is-self għandu jkollu durata massima ta' 40 sena mid-data tal-iffirmar tal-ftehim ta' self. Il-ftehim ta' self għandu jkun fih l-ammont tal-prefinanzjament u r-regoli dwar l-ikklirjar tal-prefinanzjament.

   Minbarra u b'deroga mill-Artikolu 220(5) tar-Regolament Finanzjarju, il-ftehim ta' self għandu jkun fih l-ammont tal-prefinanzjament u r-regoli dwar l-ikklirjar tal-prefinanzjament.

3. Il-ftehim ta' self għandu jsir disponibbli, fuq talba, lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill.

Artikolu 16

Proviżjonament

1. Il-proviżjonament għas-self għandu jiġi kostitwit bir-rata ta' 9 % mill-pakkett allokat għall-programm ġeografiku għall-Viċinat skont l-Artikolu 6(2), il-punt (a) tar-Regolament (UE) 2021/947 u għandu jintuża bħala parti minn dispożizzjonijiet li jappoġġaw riskji simili.

2. B'deroga mill-Artikolu 211(2), l-aħħar sentenza, tar-Regolament Finanzjarju, il-proviżjonament għandu jitħallas progressivament u kompletament ikkostitwit mhux aktar tard minn meta s-self jiġi żborżat kompletament.

3. Ir-rata ta’ proviżjonament għandha tiġi rieżaminata mill-inqas kull tliet snin mid-data tal-applikazzjoni ta’ dan ir-Regolament f’konformità mal-proċedura prevista skont l-Artikolu 31(5), ir-raba’ subparagrafu, tar-Regolament (UE) 2021/947.

Artikolu 17

Prefinanzjament

1. Wara s-sottomissjoni tal-Aġenda ta’ Riforma lill-Kummissjoni, il-Moldova tista’ titlob ir-rilaxx ta’ prefinanzjament sa 7 % tal-ammont totali previst fl-ambitu ta’ din il-Faċilità f’konformità mal-Artikolu 6(1), wara t-tnaqqis tal-appoġġ komplementari, inkluż l-appoġġ għall-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-assistenza teknika, u l-proviżjonament għal self.

2. Il-Kummissjoni tista’ tirrilaxxa l-prefinanzjament mitlub wara l-adozzjoni tad-deċiżjoni ta’ implimentazzjoni tagħha msemmija fl-Artikolu 13 u d-dħul fis-seħħ tal-Ftehim dwar il-Faċilità u tal-ftehim ta’ self imsemmija fl-Artikolu 8 u l-Artikolu 15 rispettivament. Il-fondi għandhom jiġu rilaxxati f’konformità mal-Artikolu 19(3), l-ewwel sentenza, u soġġetti għar-rispett tal-prekundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 5.

3. Il-Kummissjoni għandha tiddeċiedi dwar il-perjodu ta’ żmien għall-iżborż tal-prefinanzjament, li jista’ jiġi żborżat f’segment wieħed jew aktar.

Artikolu 18

Implimentazzjoni ta’ proġetti ta’ investiment taħt il-Pjattaforma ta’ Investiment għall-Viċinat

1. Sabiex jinkiseb benefiċċju mill-ingranaġġ tal-appoġġ finanzjarju tal-Unjoni biex jiġi attirat investiment addizzjonali, l-investimenti li jappoġġaw l-Aġenda ta’ Riforma għandhom jiġu implimentati f’kooperazzjoni mal-istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali fil-forma ta’ proġetti ta’ investiment approvati taħt il-Pjattaforma ta’ Investiment għall-Viċinat.

2. Wara l-issodisfar sodisfaċenti tal-kundizzjonijiet ta’ pagament, il-Kummissjoni se tadotta deċiżjoni li tawtorizza rilaxx ta’ fondi, kif imsemmi fl-Artikolu 19(3). Din id-deċiżjoni għandha, f’konformità mal-Artikolu 6(1), tistabbilixxi l-ammont ta’ fondi li għandhom isiru disponibbli fil-forma ta’ appoġġ mhux ripagabbli pprovdut mill-Unjoni għal proġetti approvati fl-ambitu tal-PIV, u l-ammont ta’ assistenza finanzjarja fil-forma ta’ appoġġ fil-forma ta’ self li għandu jiġi rilaxxat lill-Moldova. Din id-deċiżjoni għandha tistabbilixxi wkoll, f’konformità mal-proporzjon stabbilit fil-Ftehim dwar il-Faċilità kif imsemmi fl-Artikolu 8(5)(c), is-sehem ta’ dan l-appoġġ fil-forma ta’ self li għandu jsir disponibbli mill-Moldova bħala kofinanzjament għal proġetti approvati fl-ambitu tal-PIV.

Artikolu 19

Valutazzjoni tal-issodisfar tal-kundizzjonijiet ta’ pagament, iż-żamma u t-tnaqqis tal-fondi, ir-regoli dwar il-pagamenti

1. Darbtejn fis-sena, il-Moldova għandha tissottometti talba debitament ġustifikata għar-rilaxx ta’ fondi mhux aktar tard minn xahrejn wara l-iskeda ta’ żmien stabbilita fid-Deċiżjoni ta’ Implimentazzjoni tal-Kummissjoni fir-rigward ta’ kundizzjonijiet

ta’ pagament issodisfati relatati mal-passi kwantitattivi u kwalitattivi kif stabbiliti fl-Aġenda ta’ Riforma.

2. Il-Kummissjoni għandha tivvaluta mingħajr dewmien żejjed jekk il-Moldova tkunx issodisfat il-prekundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 5 u l-prinċipji għall-finanzjament stabbiliti fl-Artikolu 10(3) u jekk leħqitx l-issodisfar sodisfaċenti tal-kundizzjonijiet ta’ pagament stabbiliti fid-deċiżjoni ta’ implimentazzjoni tal-Kummissjoni msemmija fl-Artikolu 13. F’każ li l-Kummissjoni ssib li l-kundizzjonijiet ta’ pagament li għalihom kienet ħallset qabel treġġgħu lura mill-Moldova, il-Kummissjoni se tnaqqas l-iżborżi futuri b’ammont ekwivalenti. Il-Kummissjoni tista’ tiġi assistita minn esperti, inklużi esperti mill-Istati Membri. Fil-każ li talba għar-rilaxx ta’ fondi jew talba għal pagament tinkludi pass relatat mal-Kapitolu 32, imsemmi fl-Artikolu 19(2), il-Kummissjoni ma tistax tadotta deċiżjoni li tawtorizza r-rilaxx ta’ fondi sakemm ma tivvalutax tali pass b’mod pożittiv.

3. Meta l-Kummissjoni tagħmel valutazzjoni pożittiva tal-issodisfar sodisfaċenti tal-kundizzjonijiet kollha applikabbli, għandha tadotta mingħajr dewmien żejjed deċiżjoni li tawtorizza r-rilaxx ta’ fondi li jikkorrispondu għal dawk il-kundizzjonijiet. Fir-rigward ta’ dawk l-ammonti, id-deċiżjoni għandha tikkostitwixxi l-kundizzjoni msemmija fl-Artikolu 10.

4. Meta l-Kummissjoni tagħmel valutazzjoni negattiva tal-issodisfar ta’ kwalunkwe kundizzjoni skont l-iskeda ta’ żmien, ir-rilaxx ta’ fondi li jikkorrispondu għal tali kundizzjonijiet għandu jinżamm. L-ammonti miżmuma għandhom jiġu rilaxxati biss meta l-Moldova tkun debitament iġġustifikat, bħala parti mit-talba sussegwenti għar-rilaxx ta’ fondi, li tkun ħadet il-miżuri meħtieġa biex tiżgura l-issodisfar sodisfaċenti tal-kundizzjonijiet korrispondenti.

5. Meta l-Kummissjoni tikkonkludi li l-Moldova ma tkunx ħadet il-miżuri meħtieġa f’perjodu ta’ 12-il xahar mill-valutazzjoni negattiva inizjali msemmija fil-paragrafu 4, il-Kummissjoni għandha tnaqqas l-ammont tal-appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli u tas-self b’mod proporzjonali għall-parti li tikkorrispondi għall-kundizzjonijiet ta’ pagament rilevanti. Matul l-ewwel sena tal-implimentazzjoni, għandha tapplika skadenza ta’ 24 xahar, ikkalkolata mill-valutazzjoni negattiva inizjali msemmija fil-paragrafu 4. Il-Moldova tista’ tippreżenta l-osservazzjonijiet tagħha fi żmien xahrejn minn meta l-konklużjonijiet tal-Kummissjoni jiġu kkomunikati lilha.

6. Kwalunkwe ammont li jikkorrispondi għall-kundizzjonijiet ta’ pagament li ma jkunux ġew issodisfati sal-31 ta’ Diċembru 2028 ma għandux ikun dovut lill-Moldova u għandu jiġi diżimpenjat, jew ikkanċellat mill-ammont disponibbli ta’ appoġġ għas-self, kif xieraq.

7. Il-Kummissjoni tista’ tnaqqas l-ammont tal-appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli u tirkupra mill-Moldova, inkluż billi tpaċi kwalunkwe ammont minfuq biex jintlaħqu l-objettivi tal-Faċilità, jew biex tnaqqas l-ammont tas-self li għandu jiġi żborżat lill-Moldova jew titlob ħlas lura bikri tas-self f’konformità mal-ftehim ta’ self, fil-każ ta’ fondi mħallsa indebitament, każijiet identifikati ta’ irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta’ interess, jew tħassib serju fir-rigward ta’ dawn, li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni li ma jkunux ġew ikkoreġuti mill-Moldova, jew ta’ treġġigħ lura ta’ passi kwalitattivi jew kwantitattivi jew f’każijiet li jinstab, wara li jkun sar il-pagament, li l-passi ma jkunux ġew issodisfati b’mod sodisfaċenti, jew ta’ ksur serju ta’ obbligu li jirriżulta mill-Ftehimiet dwar il-Faċilità jew mill-ftehim ta’ self, inkluż abbażi ta’ informazzjoni pprovduta mill-OLAF jew minn rapporti tal-Qorti tal-

Awdituri. Il-Kummissjoni għandha tinforma lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill qabel ma tieħu xi deċiżjoni dwar tnaqqis bħal dan.

8. B'deroga mill-Artikolu 116(2) tar-Regolament Finanzjarju, l-iskadenza tal-pagament kif imsemmi fl-Artikolu 116(1), il-punt (a), ta' dak ir-Regolament għandha tibda tgħodd mid-data tal-komunikazzjoni tad-deċiżjoni li tawtorizza l-iżborż lill-Moldova skont il-paragrafu 3 ta' dan l-Artikolu.

9. L-Artikolu 116(5) tar-Regolament Finanzjarju ma għandux japplika għall-pagamenti magħmula bħala assistenza finanzjarja, mgħoddija direttament lit-teżor tal-Moldova skont dan l-Artikolu u l-Artikolu 23 ta' dan ir-Regolament.

10. Il-pagamenti ta' appoġġ finanzjarju mhux pagabbli u tas-self fl-ambitu ta' dan l-Artikolu għandhom isiru f'konformità mal-approprjazzjonijiet tal-baġit, kif stabbilit fil-proċedura baġitarja annwali, u soġġetti għall-finanzjament disponibbli, rispettivament. Il-fondi għandhom jitħallsu f'pagamenti parzjali. Pagament parzjali jista' jitħallas f'segment wieħed jew aktar.

11. L-ammonti għandhom jitħallsu wara d-deċiżjoni msemmija fil-paragrafu 3 skont il-ftehim ta' self.

12. Il-pagament ta' kwalunkwe ammont tal-appoġġ fil-forma ta' self għandu jkun soġġett għas-sottomissjoni mill-Moldova ta' talba għal pagament fil-forma stabbilita fil-ftehim ta' self, u f'konformità mad-dispożizzjonijiet stabbiliti fil-Ftehim dwar il-Faċilità. Dan ma għandux japplika għall-ħlas ta' prefinanzjament.

Artikolu 20

Trasparenza fir-rigward ta' persuni jew entitajiet li jirċievu finanzjament għall-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma

1. Il-Moldova għandha tippubblika *data* aġġornata dwar ir-riċevituri finali li jirċievu ammonti ta' finanzjament li jaqbżu l-ekwivalenti ta' EUR 50 000 b'mod kumulattiv matul il-perjodu ta' tliet snin għall-implimentazzjoni tar-riformi u l-investimenti fl-ambitu ta' din il-Faċilità.

2. Għar-riċevituri finali msemmija fil-paragrafu 1, l-informazzjoni li ġejja għandha tiġi ppubblikata f'format li jinqara mill-magni fuq paġna web, ikklassifikata skont il-fondi totali riċevuti, filwaqt li jiġu debitament ikkunsidrati r-rekwiżiti ta' kunfidenzjalità u ta' sigurtà, b'mod partikolari l-protezzjoni ta' *data* personali:

   (a) fil-każ ta' persuna ġuridika, l-isem ġuridiku sħiħ tar-riċevitur u n-numru ta' identifikazzjoni tal-VAT jew in-numru ta' identifikazzjoni tat-taxxa, meta disponibbli, jew identifikatur uniku ieħor stabbilit mil-leġiżlazzjoni applikabbli għall-persuna ġuridika;

   (b) fil-każ ta' persuna fiżika, l-isem/ismijiet u l-kunjom/kunjomijiet tar-riċevitur;

   (c) l-ammont li rċieva r-riċevitur u r-riformi u l-investimenti taħt il-Faċilità tal-Moldova li dan l-ammont jikkontribwixxi għall-implimentazzjoni tagħhom.

3. L-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 2 ma għandhiex tiġi ppubblikata meta d-divulgazzjoni tirriskja li thedded id-drittijiet u l-libertajiet tar-riċevituri finali kkonċernati jew li tagħmel ħsara serja lill-interessi kummerċjali tagħhom. Tali informazzjoni għandha ssir disponibbli lill-Kummissjoni.

4. Il-Moldova għandha tittrażmetti elettronikament mill-inqas darba fis-sena lill-Kummissjoni, id-*data* dwar ir-riċevituri finali msemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu, f'format li jinqara mill-magni, li għandu jiġi definit fil-Ftehim dwar il-Faċilità, kif imsemmi fl-Artikolu 8(5)(l).

KAPITOLU IV

Protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni

Artikolu 21

Protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni

1. Fl-implimentazzjoni tal-Faċilità, il-Kummissjoni u l-Moldova għandhom jieħdu l-miżuri xierqa kollha biex jipproteġu l-interessi finanzjarji tal-Unjoni, filwaqt li jqisu l-prinċipju tal-proporzjonalità u l-kundizzjonijiet speċifiċi li skonthom se topera l-Faċilità, il-prekundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 5(1) u l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-Ftehimiet speċifiċi dwar il-Faċilità, b'mod partikolari fir-rigward tal-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u l-korrezzjoni tal-frodi, il-korruzzjoni, il-kunflitti ta' interess u l-irregolaritajiet kif ukoll l-investigazzjoni u l-prosekuzzjoni ta' reati li jaffettwaw il-fondi pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità. Il-Moldova għandha timpenja ruħha li tavvanza lejn sistemi ta' ġestjoni u kontroll effettivi u effiċjenti u tiżgura li l-ammonti mħallsa indebitament jew użati ħażin ikunu jistgħu jiġu rkuprati.

2. Il-Ftehim dwar il-Faċilità għandu jipprevedi l-obbligi li ġejjin tal-Moldova:

   (a) tivverifika regolarment li l-finanzjament ipprovdut intuża f'konformità mar-regoli applikabbli, b'mod partikolari fir-rigward tal-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u l-korrezzjoni ta' frodi, korruzzjoni, kunflitti ta' interess u irregolaritajiet;

   (b) tipproteġi l-informaturi;

   (c) tieħu miżuri xierqa biex tipprevjeni, tidentifika u tikkoreġi l-frodi, il-korruzzjoni, il-kunflitti ta' interess u l-irregolaritajiet kif ukoll biex tinvestiga u tipproċessa reati kriminali li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni, tidentifika u tevita finanzjament doppju u tieħu azzjonijiet legali biex tirkupra fondi li jkunu ġew miżapproprjati, inkluż fir-rigward ta' kwalunkwe miżura għall-implimentazzjoni ta' riformi u proġetti jew programmi ta' investiment skont l-Aġenda ta' Riforma u tieħu miżuri xierqa biex fejn applikabbli, tittratta mingħajr dewmien it-talbiet għal assistenza legali reċiproka mill-UPPE u mill-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri dwar reati kriminali li jaffettwaw il-fondi fl-ambitu tal-Faċilità;

   (d) għall-fini tal-paragrafu 1, b'mod partikolari għall-kontrolli fuq l-użu tal-fondi fir-rigward tal-implimentazzjoni tar-riformi fl-Aġenda ta' Riforma, biex f'konformità mal-prinċipji tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-*data* u mar-regoli applikabbli dwar il-protezzjoni tad-*data*, tiżgura l-ġbir ta' *data* adegwata dwar persuni u entitajiet li jirċievu finanzjament, inkluża informazzjoni dwar is-sjieda benefiċjarja, u l-aċċess għaliha, għall-implimentazzjoni ta' miżuri tal-Aġenda ta' Riforma skont il-Kapitolu III;

(e) tawtorizza b'mod ċar lill-Kummissjoni, lill-OLAF, lill-Qorti tal-Awdituri u, fejn applikabbli, lill-UPPE biex jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom kif previst fl-Artikolu 129 tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509.

3. Il-Ftehim dwar il-Faċilità għandu jipprevedi wkoll id-dritt li l-Kummissjoni tnaqqas b'mod proporzjonat l-ammont tal-appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli pprovdut fl-ambitu tal-Faċilità u li tirkupra mill-Moldova, inkluż billi tpaċi kwalunkwe ammont minfuq biex jintlaħqu l-objettivi tal-Faċilità, u li tnaqqas l-ammont tas-self li għandu jiġi żborżat lill-Benefiċjarju jew titlob ripagament bikri tas-self f'konformità mal-ftehim ta' self, fil-każ ta' fondi mħallsa indebitament, każijiet identifikati ta', jew tħassib serju fir-rigward ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni li ma jkunux ġew ikkoreġuti mill-Moldova, jew f'każijiet li jinstab, wara li jkun sar il-pagament, li l-passi ma jkunux ġew issodisfati b'mod sodisfaċenti, jew ta' ksur serju ta' obbligu li jirriżulta mill-Ftehim dwar il-Faċilità jew mill-ftehim ta' self. Meta tkun qed tiddeċiedi dwar l-ammont tal-irkupru u t-tnaqqis, jew dwar l-ammont li għandu jitħallas lura kmieni, il-Kummissjoni għandha tirrispetta l-prinċipju tal-proporzjonalità u għandha tqis is-serjetà tal-irregolarità, il-frodi, il-korruzzjoni jew il-kunflitt ta' interess li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni, jew ta' ksur ta' obbligu. Il-Moldova għandha tingħata l-opportunità li tippreżenta l-osservazzjonijiet tagħha qabel ma jsir it-tnaqqis jew jintalab ir-ripagament bikri.

4. Il-persuni u l-entitajiet li jimplimentaw fondi fl-ambitu tal-Faċilità għandhom jirrapportaw kwalunkwe każ suspettat ta' frodi, korruzzjoni, kunflitti ta' interess u irregolaritajiet li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni mingħajr dewmien, lill-Kummissjoni u lill-OLAF.

Artikolu 22

Ir-rwol tas-sistemi interni u tal-awtorità tal-awditjar tal-Moldova

1. Għall-parti tal-finanzjament tal-Faċilità li saret disponibbli bħala assistenza finanzjarja, il-Kummissjoni tista' tiddependi fuq l-awtoritajiet tal-awditjar stabbiliti mill-Moldova għall-fini tal-kontroll tan-nefqa pubblika. Kif xieraq, il-Kummissjoni għandha tiddependi wkoll fuq skrutinju demokratiku ulterjuri kif imsemmi fl-Artikolu 4(9).

2. L-Aġenda ta' Riforma għandha tagħti prijorità, fl-ewwel snin ta' implimentazzjoni tagħhom, lir-riformi relatati mal-Kapitolu 32 tan-negozjati, b'mod partikolari dwar il-ġestjoni tal-finanzi pubbliċi u l-kontroll intern, kif ukoll dwar il-ġlieda kontra l-frodi, flimkien mal-Kapitoli 23 u 24, b'mod partikolari fir-rigward tal-ġustizzja, il-korruzzjoni u l-kriminalità organizzata u l-Kapitolu 8, b'mod partikolari dwar il-kontroll tal-għajnuna mill-Istat.

3. Il-Moldova għandha tirrapporta kwalunkwe irregolarità, inkluż frodi, li kienet is-suġġett ta' sejba amministrattiva jew ġudizzjarja primarja, mingħajr dewmien, lill-Kummissjoni u għandha żżomm lill-Kummissjoni infurmata dwar il-progress ta' kwalunkwe proċediment amministrattiv u legali fir-rigward ta' tali irregolaritajiet. Tali rapportar għandu jsir b'mezzi elettroniċi, bl-użu tas-Sistema ta' Ġestjoni tal-Irregolaritajiet, stabbilita mill-Kummissjoni.

4. L-entitajiet imsemmija fil-paragrafu 1 għandhom iżommu djalogu regolari mal-Qorti tal-Awdituri, mal-OLAF u, meta jkun xieraq, mal-UPPE.

5. Il-Kummissjoni tista’ twettaq rieżamijiet dettaljati tas-sistemi tal-implimentazzjoni tal-baġit tal-Moldova abbażi ta’ valutazzjoni tar-riskju u djalogu mal-awtoritajiet tal-awditjar, u toħroġ rakkomandazzjonijiet għal titjib fis-sistemi.

6. Il-Kummissjoni tista’ tadotta rakkomandazzjonijiet lill-Moldova dwar il-każijiet kollha fejn, fil-fehma tagħha, l-awtoritajiet kompetenti ma jkunux ħadu l-passi meħtieġa biex jipprevjenu, jidentifikaw u jikkoreġu l-frodi, il-korruzzjoni, il-kunflitti ta’ interess u l-irregolaritajiet li affettwaw jew jirriskjaw serjament li jaffettwaw il-ġestjoni finanzjarja tajba tan-nefqa ffinanzjata fl-ambitu tal-Faċilità u fil-każijiet kollha fejn tidentifika nuqqasijiet li jaffettwaw it-tfassil u l-funzjonament tas-sistema ta’ kontroll stabbilita minn dawk l-awtoritajiet. Il-Moldova għandha timplimenta tali rakkomandazzjonijiet jew tipprovdi ġustifikazzjoni dwar għaliex ma tkunx għamlet dan.

KAPITOLU V

MONITORAĠĠ, RAPPORTAR U EVALWAZZJONI

Artikolu 23

Monitoraġġ u rapportar

1. Il-Kummissjoni għandha timmonitorja l-implimentazzjoni tal-Faċilità u tivvaluta l-ilħuq tal-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 3. Il-monitoraġġ tal-implimentazzjoni għandu jkun immirat għall-attivitajiet imwettqa fl-ambitu tal-Ftehim dwar il-Faċilità u proporzjonat għalihom, u għandu jkun mingħajr preġudizzju għar-rekwiżiti ta’ rapportar stabbiliti skont ir-Regolament (UE) 2021/947. L-indikaturi msemmija fl-Artikolu 11(2) għandhom ikunu mistennija jikkontribwixxu għall-monitoraġġ mill-Kummissjoni tal-Faċilità.

2. Il-Ftehim dwar il-Faċilità msemmi fl-Artikolu 8 għandu jistabbilixxi regoli u modalitajiet biex il-Moldova tirrapporta lill-Kummissjoni għall-fini tal-paragrafu 1 ta’ dan l-Artikolu.

3. Il-Kummissjoni għandha tipprovdi rapport annwali lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar il-progress lejn l-ilħuq tal-objettivi ta’ dan ir-Regolament. Ir-rapport annwali għandu jiġi kkomplementat minn preżentazzjonijiet dwar is-sitwazzjoni attwali tal-implimentazzjoni tal-Faċilità darbtejn fis-sena.

4. Il-Kummissjoni għandha tipprovdi r-rapport annwali msemmi fil-paragrafu 3 lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 27(1).

5. Il-Kummissjoni għandha tirrapporta dwar il-progress tal-implimentazzjoni tal-Aġenda ta’ Riforma tal-Moldova fil-kuntest tat-tabella ta’ valutazzjoni stabbilita skont ir-Regolament (UE) 2024/1449.

Artikolu 24

Tabella ta' Valutazzjoni tal-Faċilità

6. Il-Kummissjoni għandha turi l-progress tal-implimentazzjoni tal-Aġenda ta' Riforma fit-tabella ta' valutazzjoni tal-Faċilità stabbilita skont ir-Regolament (UE) 2024/1449.

Artikolu 25

Evalwazzjoni tal-Faċilità

1. Wara l-31 ta' Diċembru 2027 u sa mhux aktar tard mill-31 ta' Diċembru 2031, il-Kummissjoni għandha twettaq evalwazzjoni indipendenti *ex post* tar-Regolament. L-evalwazzjoni *ex post* għandha tivvaluta l-kontribuzzjoni tal-Unjoni għall-ilħuq tal-objettivi ta' dan ir-Regolament.

2. L-evalwazzjoni ex post għandha tuża l-prinċipji ta' prattika tajba tal-Kumitat tal-OECD ta' Għajnuna għall-Iżvilupp, u tfittex li taċċerta jekk ikunux ntlaħqu l-objettivi u tfassal rakkomandazzjonijiet bil-ħsieb li jittejbu azzjonijiet futuri.

3. Il-Kummissjoni għandha tikkomunika s-sejbiet u l-konklużjonijiet tal-evalwazzjoni ex post akkumpanjati mill-osservazzjonijiet u s-segwitu tagħha, lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Istati Membri. Din l-evalwazzjoni ex post tista' tiġi diskussa fuq talba tal-Parlament Ewropew, tal-Kunsill jew tal-Istati Membri. Ir-riżultati għandhom jikkontribwixxu għat-tħejjija ta' programmi u azzjonijiet futuri u għall-allokazzjoni tar-riżorsi. Dik l-evalwazzjoni ex post u s-segwitu għandhom ikunu disponibbli għall-pubbliku.

4. Il-Kummissjoni għandha, sa fejn ikun xieraq, tassoċja lill-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha, inkluż il-Moldova, is-sħab soċjali, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, fil-proċess ta' evalwazzjoni tal-finanzjament tal-Unjoni pprovdut skont dan ir-Regolament, u tista', fejn xieraq, tfittex li twettaq evalwazzjonijiet konġunti mal-Istati Membri u sħab oħra b'involviment mill-qrib tal-Moldova.

Artikolu 26

Rapportar mill-Moldova fil-kuntest tad-Djalogu Ekonomiku u Finanzjarju

1. Il-benefiċjarju għandu jirrapporta darba fis-sena fil-kuntest tad-Djalogu Ekonomiku u Finanzjarju dwar il-progress li jkun sar fil-kisba tal-parti tal-Aġenda ta' Riforma tiegħu relatata mar-riforma.

KAPITOLU VI
DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 27

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tiġi assistita mill-Kumitat, stabbilit bir-Regolament (UE) 2021/947.

2. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

3. Fir-rigward tal-atti ta' implimentazzjoni msemmija fl-Artikoli 13(1) u 14(2), fejn il-kumitat ma jagħti ebda opinjoni, il-Kummissjoni ma għandhiex tadotta l-abbozz tal-att ta' implimentazzjoni, u għandu japplika l-Artikolu 5(4), it-tielet subparagrafu, tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

Artikolu 28

Informazzjoni, komunikazzjoni u pubbliċità

1. Mingħajr preġudizzju għar-rekwiżiti stabbiliti skont ir-Regolament (UE) 2021/947, il-Kummissjoni għandha tinvolvi ruħha f'attivitajiet ta' komunikazzjoni biex tiżgura l-viżibbiltà tal-finanzjament tal-Unjoni għall-appoġġ finanzjarju previst fl-Aġenda ta' Riforma, inkluż permezz ta' attivitajiet ta' komunikazzjoni konġunti mal-Moldova. Il-Kummissjoni għandha tiżgura li l-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità jiġi kkomunikat u rikonoxxut permezz ta' dikjarazzjoni ta' finanzjament. L-azzjonijiet iffinanzjati fl-ambitu tal-Faċilità għandhom jitwettqu f'konformità mar-rekwiżiti ta' komunikazzjoni u viżibbiltà fl-azzjonijiet esterni ffinanzjati mill-Unjoni u f'linji gwida rilevanti oħra.

2. Ir-riċevitur tal-finanzjament tal-Unjoni għandu jirrikonoxxi b'mod attiv l-oriġini u jiżgura l-viżibbiltà tal-finanzjament tal-Unjoni, inkluż, fejn applikabbli, billi jesponi l-emblema tal-Unjoni u dikjarazzjoni ta' finanzjament xierqa li tkun tgħid "iffinanzjat mill-Unjoni Ewropea", b'mod partikolari meta jkun qed jippromwovi l-azzjonijiet u r-riżultati tagħhom, billi jipprovdi informazzjoni mmirata koerenti, effettiva u proporzjonata lil diversi udjenzi, inkluż il-media u l-pubbliku.

3. L-informazzjoni, il-komunikazzjoni u l-pubbliċità għandhom jiġu pprovduti f'format aċċessibbli.

Artikolu 29

Dħul fis-seħħ

Dan ir-Regolament għandu jidħol fis-seħħ fil-jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Parlament Ewropew	*Għall-Kunsill*
Il-President	*Il-President*

DIKJARAZZJONI FINANZJARJA U DIĠITALI LEĠIŻLATTIVA

1. QAFAS TAL-PROPOSTA/TAL-INIZJATTIVA 3
1.1. Titolu tal-proposta/tal-inizjattiva 3
1.2. Qasam/Oqsma ta' politika kkonċernat(i) 3
1.3. Objettiv(i) 3
1.3.1. Objettiv(i) ġenerali 3
1.3.2. Objettiv(i) speċifiku/speċifiċi 3
1.3.3. Riżultat(i) u impatt mistennija 3
1.3.4. Indikaturi tal-prestazzjoni 3
1.4. Il-proposta/L-inizjattiva hija relatata ma': 4
1.5. Raġunijiet għall-proposta/għall-inizjattiva 4
1.5.1. Rekwiżit(i) li jrid(u) jiġi/u ssodisfat(i) fuq terminu qasir jew twil inkluża kronoloġija dettaljata għat-tnedija tal-implimentazzjoni tal-inizjattiva 4
1.5.2. Valur miżjud tal-involviment tal-UE (dan jista' jirriżulta minn fatturi differenti, pereż. gwadanji mill-koordinazzjoni, ċertezza legali, aktar effettività jew komplementarjetajiet). Għall-finijiet ta' din it-taqsima, "valur miżjud tal-involviment tal-UE" huwa l-valur li jirriżulta mill-azzjoni tal-UE, li huwa addizzjonali għall-valur illi kieku kien jinħoloq mill-Istati Membri waħedhom. 4
1.5.3. Tagħlimiet meħuda minn esperjenzi simili fl-imgħoddi 4
1.5.4. Kompatibbiltà mal-Qafas Finanzjarju Pluriennali u sinerġiji possibbli ma' strumenti xierqa oħra 5
1.5.5. Valutazzjoni tal-għażliet differenti ta' finanzjament disponibbli, inkluż l-ambitu għar-riallokazzjoni 5
1.6. Durata tal-proposta/tal-inizjattiva u tal-impatt finanzjarju tagħha 6
1.7. Metodu/i tal-implimentazzjoni tal-baġit ippjanat(i) 6
2. MIŻURI TA' ĠESTJONI 8
2.1. Regoli ta' monitoraġġ u ta' rapportar 8
2.2. Sistema/i ta' ġestjoni u ta' kontroll 8
2.2.1. Ġustifikazzjoni tal-metodu/i tal-implimentazzjoni tal-baġit, tal-mekkaniżmu/i għall-implimentazzjoni tal-finanzjament, tal-modalitajiet ta' pagament u tal-istrateġija ta' kontroll proposta 8
2.2.2. Informazzjoni dwar ir-riskji identifikati u s-sistema/i ta' kontroll intern stabbilita/i għall-mitigazzjoni tagħhom 8
2.2.3. Stima u ġustifikazzjoni tal-kosteffettività tal-kontrolli (proporzjon bejn il-kostijiet tal-kontroll u l-valur tal-fondi relatati ġestiti) u valutazzjoni tal-livelli mistennija tar-riskju ta' errur (mal-ħlas u fl-għeluq) 8
2.3. Miżuri għall-prevenzjoni ta' frodi u ta' irregolaritajiet 9
3. IMPATT FINANZJARJU STMAT TAL-PROPOSTA/TAL-INIZJATTIVA 10

3.1. Intestatura/i tal-qafas finanzjarju pluriennali u l-linja/i baġitarja/i tan-nefqa affettwata/i 10
3.2. Impatt finanzjarju stmat tal-proposta fuq l-approprjazzjonijiet 12
3.2.1. Sommarju tal-impatt stmat fuq l-approprjazzjonijiet operazzjonali 12
3.2.1.1. Approprjazzjonijiet mill-baġit ivvutat 12
3.2.1.2. Approprjazzjonijiet minn dħul assenjat estern 17
3.2.2. Output stmat iffinanzjat minn approprjazzjonijiet operazzjonali 22
3.2.3. Sommarju tal-impatt stmat fuq l-approprjazzjonijiet amministrattivi 24
3.2.3.1. Approprjazzjonijiet mill-baġit ivvutat 24
3.2.3.2. Approprjazzjonijiet minn dħul assenjat estern 24
3.2.3.3. Total tal-approprjazzjonijiet 24
3.2.4. Rekwiżiti stmati ta' riżorsi umani 25
3.2.4.1. Iffinanzjati mill-baġit ivvutat 25
3.2.4.2. Iffinanzjati minn dħul assenjat estern 26
3.2.4.3. Rekwiżiti totali ta' riżorsi umani 26
3.2.5. Ħarsa ġenerali lejn l-impatt stmat fuq l-investimenti relatati mat-teknoloġija diġitali 28
3.2.6. Kompatibbiltà mal-qafas finanzjarju pluriennali attwali 28
3.2.7. Kontribuzzjonijiet ta' partijiet terzi 28
3.3. Impatt stmat fuq id-dħul 29
4. DIMENSJONIJIET DIĠITALI 29
4.1. Rekwiżiti ta' rilevanza diġitali 30
4.2. *Data* 30
4.3. Soluzzjonijiet diġitali 31
4.4. Valutazzjoni tal-interoperabbiltà 31
4.5. Miżuri li jappoġġaw l-implimentazzjoni diġitali 32

1. QAFAS TAL-PROPOSTA/TAL-INIZJATTIVA

1.1. Titolu tal-proposta/tal-inizjattiva

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-istabbiliment tal-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Moldova.

1.2. Qasam/Oqsma ta' politika kkonċernat(i)

Relazzjonijiet tal-UE mal-bqija tad-dinja

1.3. Objettiv(i)

1.3.1. Objettiv(i) ġenerali

L-objettivi strateġiċi tal-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir (minn hawn 'il quddiem "il-Faċilità") huma li (a) tappoġġa l-proċess tat-tkabbir billi taċċellera l-allinjament mal-valuri, il-liġijiet, ir-regoli, l-istandards, il-politiki u l-prattiki tal-Unjoni ("acquis") permezz tal-adozzjoni u l-implimentazzjoni ta' riformi bil-ħsieb ta' sħubija futura mal-Unjoni; (b) tappoġġa l-integrazzjoni progressiva tal-Moldova fis-suq uniku tal-Unjoni; u (c) tħaffef il-konverġenza soċjoekonomika tal-ekonomija tal-Moldova mal-Unjoni. Dan se jgħin lill-Moldova tikseb livell komparabbli ta' appoġġ bħal kandidati oħra, speċjalment peress li l-Moldova mhijiex koperta mill-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni.

1.3.2. Objettiv(i) speċifiku/speċifiċi

Objettiv speċifiku

L-objettivi speċifiċi tal-Faċilità għandhom ikunu li:

a) issaħħaħ aktar l-elementi fundamentali tal-proċess tat-tkabbir, inkluż l-istat tad-dritt u d-drittijiet fundamentali, il-funzjonament tal-istituzzjonijiet demokratiċi, inkluż id-depolarizzazzjoni, l-amministrazzjoni pubblika u l-issodisfar tal-kriterji ekonomiċi; dan jinkludi l-promozzjoni ta' ġudikatura indipendenti, it-tisħiħ tas-sigurtà u l-istabbiltà, it-tisħiħ tal-ġlieda kontra l-frodi u l-forom kollha ta' korruzzjoni, inklużi l-korruzzjoni ta' livell għoli u n-nepotiżmu, il-kriminalità organizzata, il-kriminalità transfruntiera u l-ħasil tal-flus kif ukoll il-finanzjament tat-terroriżmu, l-evażjoni tat-taxxa u l-frodi tat-taxxa, l-evitar tat-taxxa; iżżid il-konformità mad-dritt internazzjonali; issaħħaħ il-libertà u l-indipendenza tal-media u l-libertà akkademika; tiġġieled kontra d-diskors ta' mibegħda; tiffaċilita ambjent għas-soċjetà ċivili, trawwem id-djalogu soċjali; tippromwovi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u l-bniet, in-nondiskriminazzjoni u t-tolleranza, biex jiġi żgurat u msaħħaħ ir-rispett għad-drittijiet tar-refuġjati u tal-persuni li jagħmlu parti minn minoranzi, inklużi l-minoranzi nazzjonali u r-Rom, kif ukoll id-drittijiet tal-persuni leżbjani, gay, bisesswali, transġeneru u intersesswali;

b) tersaq lejn l-allinjament sħiħ tal-Moldova mal-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni tal-Unjoni (PESK), inklużi miżuri restrittivi tal-Unjoni;

c) tiġġieled kontra d-diżinformazzjoni u l-Manipulazzjoni tal-Informazzjoni u l-Interferenza minn Barranin kontra l-Unjoni u l-valuri tagħha;

d) tersaq lejn l-armonizzazzjoni tal-politiki dwar il-viżi mal-Unjoni;

e) issaħħaħ l-effettività tal-amministrazzjoni pubblika, tibni l-kapaċitajiet u tinvesti fil-persunal amministrattiv fil-Moldova; tiżgura l-aċċess għall-informazzjoni, l-iskrutinju pubbliku u l-involviment tas-soċjetà ċivili fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet; tappoġġa t-trasparenza, ir-responsabbiltà, ir-riformi strutturali u l-governanza tajba fil-livelli kollha, inkluż fir-rigward tas-setgħat ta' sorveljanza u inkjesta tagħhom għad-distribuzzjoni ta' fondi pubbliċi u l-aċċess għalihom kif ukoll fl-oqsma tal-ġestjoni finanzjarja pubblika u l-akkwist pubbliku u l-kontroll tal-għajnuna mill-Istat; tappoġġa l-inizjattivi u l-korpi involuti fl-appoġġ u l-infurzar tal-ġustizzja internazzjonali fil-Moldova;

f) taċċellera t-tranżizzjoni tal-Moldova għal ekonomija sostenibbli, newtrali għall-klima u inklużiva, li tkun kapaċi tiflaħ għall-pressjonijiet tas-suq kompetittiv tas-suq uniku tal-Unjoni, u għal ambjent ta' investiment stabbli u tnaqqas id-dipendenza strateġika tagħha;

g) trawwem l-integrazzjoni ekonomika tal-Moldova mas-suq uniku tal-Unjoni, b'mod partikolari permezz ta' żieda fil-flussi tal-kummerċ u tal-investiment, u ktajjen tal-valur reżiljenti;

h) tappoġġa l-integrazzjoni mtejba mas-suq uniku tal-Unjoni permezz ta' konnettività mtejba u sostenibbli f'konformità man-Networks trans-Ewropej biex jissaħħu r-relazzjonijiet tajbin ta' viċinat, kif ukoll il-kuntatt bejn il-persuni;

i) taċċellera t-tranżizzjoni ekoloġika inklużiva u sostenibbli lejn in-newtralità klimatika sal-2050, f'konformità mal-Ftehim ta' Pariġi u l-Patt Ekoloġiku u li tkopri s-setturi ekonomiċi kollha, b'mod partikolari l-enerġija, inkluża t-tranżizzjoni lejn ekonomija dekarbonizzata, newtrali għall-klima, reżiljenti għall-klima u ċirkolari, filwaqt li jiġi żgurat li l-investimenti jirrispettaw il-prinċipju "la tagħmilx ħsara sinifikanti";

j) tippromwovi t-trasformazzjoni diġitali u l-ħiliet diġitali bħala faċilitatur għall-iżvilupp sostenibbli u t-tkabbir inklużiv;

k) tagħti spinta lill-innovazzjoni, ir-riċerka, u l-kooperazzjoni bejn l-istituzzjonijiet akkademiċi u l-industrija b'appoġġ għat-tranżizzjoni ekoloġika u dik diġitali, u tippromwovi l-industriji lokali b'enfasi partikolari fuq l-intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju u n-negozji ġodda bbażati lokalment;

l) tagħti spinta lill-edukazzjoni, it-taħriġ, it-tiġdid u t-titjib tal-ħiliet fil-livelli kollha, b'enfasi partikolari fuq iż-żgħażagħ, inkluż l-indirizzar tal-qgħad fost iż-żgħażagħ, il-prevenzjoni tal-eżodu ta' mħuħ u l-appoġġ għal komunitajiet vulnerabbli, inklużi r-refuġjati, u l-appoġġ għall-politiki tal-impjiegi, inklużi d-drittijiet tal-ħaddiema, f'konformità mal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, u l-ġlieda kontra l-faqar.

1.3.3. Riżultat(i) u impatt mistennija

Speċifika l-effetti li l-proposta/l-inizjattiva jenħtieġ li jkollha fuq il-benefiċjarji/il-gruppi fil-mira.

L-appoġġ fl-ambitu tal-Faċilità huwa mistenni li jippermetti lill-Moldova timplimenta r-riformi u l-investimenti meħtieġa biex tagħmel l-ekonomija tagħha aktar kompetittiva u żżid il-konverġenza tagħha mal-Unjoni. L-implimentazzjoni tal-Faċilità għandha ssaħħaħ ukoll il-kontroll intern u s-sistemi ta' ġestjoni tal-finanzi pubbliċi fil-Moldova, kif ukoll l-implimentazzjoni tal-elementi fundamentali tal-proċess tat-tkabbir, b'mod partikolari dawk relatati mal-istat tad-dritt u l-ġlieda

kontra l-korruzzjoni, il-frodi u l-kriminalità organizzata. Hija mistennija tappoġġa lill-Moldova biex taċċessa aktar kmieni l-benefiċċji tas-suq uniku tal-UE u tiffaċilita l-integrazzjoni tagħha fl-UE.

1.3.4. Indikaturi tal-prestazzjoni

Speċifika l-indikaturi għall-monitoraġġ tal-progress u tal-kisbiet.

Indikaturi speċifiċi se jiġu ddefiniti fl-Aġenda ta' Riforma. Dawk l-indikaturi jenħtieġ li jkunu bbażati fuq indikaturi maqbula internazzjonalment. L-indikaturi jenħtieġ li jkunu rilevanti, aċċettati, kredibbli, faċli u robusti.

1.4. Il-proposta/L-inizjattiva hija relatata ma':

☒ azzjoni ġdida

☐ azzjoni ġdida b'segwitu għal proġett pilota/azzjoni preparatorja[5]

☐ l-estensjoni ta' azzjoni eżistenti

☐ fużjoni jew ridirezzjonar ta' azzjoni waħda jew aktar lejn azzjoni oħra/ġdida

1.5. Raġunijiet għall-proposta/għall-inizjattiva

1.5.1. Rekwiżit(i) li jrid(u) jiġi/u ssodisfat(i) fuq terminu qasir jew twil inkluża kronoloġija dettaljata għat-tnedija tal-implimentazzjoni tal-inizjattiva

Minkejja l-progress li l-Moldova għamlet fil-perkors tal-adeżjoni tagħha mal-UE, l-output ekonomiku u l-kompetittività tagħha għadhom lura meta mqabbla mal-medja tal-UE. Hemm ħtieġa urġenti li jiġi żgurat li hija tirċievi appoġġ simili għal dak ta' pajjiżi oħra li qed jinnegozjaw l-adeżjoni mal-UE sabiex tiġi appoġġata kemm il-konverġenza soċjoekonomika kif ukoll l-implimentazzjoni tal-aġenda usa' tat-tkabbir.

Sabiex tibbenefika bis-sħiħ mill-opportunitajiet tal-Pjan ta' Tkabbir, il-Moldova se tħejji Aġenda ta' Riforma, li se tistabbilixxi l-miżuri ewlenin li l-pajjiż biħsiebu jieħu matul il-perjodu 2025-2027 biex jaċċellera l-konverġenza soċjoekonomika mal-UE. L-Aġenda ta' Riforma se tiġi kkonsultata mal-Kummissjoni, ivvalutata u approvata wkoll minnha.

L-Aġenda ta' Riforma se tkun konsistenti mal-istrateġija tat-tkabbir tal-pajjiż u allinjata mal-perkors tat-tkabbir tiegħu. Hija se tressaq riformi fundamentali ewlenin identifikati fil-proċess ta' adeżjoni kif ukoll riformi soċjoekonomiċi ċentrali li jindirizzaw in-nuqqasijiet strutturali fit-trajettorja ta' tkabbir tal-pajjiż, li se jiġu integrati fl-Aġenda ta' Riforma.

Filwaqt li sservi bħala l-qofol tal-Pjan ta' Tkabbir, il-Faċilità mbagħad se tintroduċi kundizzjonalità b'saħħitha peress li l-iżborżi tal-finanzjament tal-UE se jkunu kkundizzjonati mill-progress miksub, b'mod partikolari fir-rigward tat-tisħiħ tal-konverġenza soċjoekonomika u l-kompetittività kif ukoll fil-qasam tal-elementi fundamentali.

Fir-rigward tal-Pjan ta' Tkabbir tal-Balkani tal-Punent, il-Faċilità l-ġdida se tiġi implimentata permezz ta' mekkaniżmi eżekuttivi li ntgħażlu biex tiġi mmassimizzata l-kisba rapida tar-riformi u l-investimenti relatati, filwaqt li jinżammu l-kontrolli meħtieġa u jiġi mminimizzat il-piż amministrattiv għall-Kummissjoni, għall-Moldova u għal sħab ta' implimentazzjoni oħrajn. L-appoġġ se jiġi pprovdut

[5] Kif imsemmi fl-Artikolu 58(2), il-punt (a) jew (b) tar-Regolament Finanzjarju.

permezz ta' tliet mekkaniżmi eżekuttivi: 1) appoġġ dirett għall-baġits nazzjonali tal-Moldova 2) appoġġ għall-investimenti permezz tal-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat (PIV) u 3) il-bqija tal-appoġġ mhux ripagabbli.

L-iżborżi diretti lill-baġits nazzjonali u t-tqegħid għad-dispożizzjoni ta' fondi għas-sottomissjoni ta' proposti ta' investiment se jkunu soġġetti għall-progress u l-issodisfar tal-kundizzjonijiet ta' pagament speċifikati fl-Aġenda ta' Riforma. Il-kundizzjonijiet ta' pagament se jieħdu l-forma ta' sett ta' passi kwalitattivi u kwantitattivi u skeda ta' żmien relatata għall-iżborżi marbuta ma' riformi soċjoekonomiċi speċifiċi biex jiġi stimulat it-tkabbir, il-pajjiż jitpoġġa fuq perkors ta' konverġenza sostenibbli u jiġi orjentat lejn riformi speċifiċi relatati mal-prinċipji fundamentali tal-proċess tat-tkabbir inkluż l-istat tad-dritt, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni u l-kriminalità organizzata. Wara d-deċiżjoni dwar l-approvazzjoni tal-Aġendi ta' Riforma mill-Kummissjoni (permezz ta' Deċiżjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni) u l-konklużjoni ta' Faċilità u Ftehimiet ta' Self, il-Moldova se tkun eliġibbli biex tirċievi prefinanzjament.

L-istabbiltà makrofinanzjarja, il-ġestjoni finanzjarja pubblika tajba, it-trasparenza u s-sorveljanza tal-baġit huma kundizzjonijiet ġenerali għall-pagamenti li jridu jiġu ssodisfati għal rilaxx ta' fondi. Il-pagamenti se jsiru skont skeda fissa semiannwali, abbażi ta' talbiet debitament ġustifikati għar-rilaxx ta' fondi ppreżentati mill-Moldova, u wara li l-Kummissjoni tkun ivverifikat il-kisba tal-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti. F'każ li l-kundizzjonijiet ta' pagament ma jiġux issodisfati, il-Kummissjoni tissospendi jew tnaqqas ammont korrispondenti mill-pagament.

L-iżborż tal-fondi sospiżi korrispondenti jista' jsir matul it-12-il xahar wara l-iskadenza oriġinali stabbilita fl-Aġenda ta' Riforma, dment li l-kundizzjonijiet ta' pagament ikunu ġew issodisfati.

L-investimenti previsti fl-Aġendi ta' Riforma se jiġu appoġġati permezz tal-PIV. Proġetti jew programmi relatati se jiġu ppreżentati biss lill-Bord tal-PIV għal opinjoni wara l-valutazzjoni tal-Kummissjoni dwar l-issodisfar tal-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti.

1.5.2. Valur miżjud tal-involviment tal-UE (dan jista' jirriżulta minn fatturi differenti, pereż. gwadanji mill-koordinazzjoni, ċertezza legali, aktar effettività jew komplementarjetajiet). Għall-finijiet ta' din it-taqsima, "valur miżjud tal-involviment tal-UE" huwa l-valur li jirriżulta mill-azzjoni tal-UE, li huwa addizzjonali għall-valur illi kieku kien jinħoloq mill-Istati Membri waħedhom.

Hija meħtieġa azzjoni fil-livell tal-Unjoni biex tinkiseb konverġenza ekonomika aċċellerata tal-Moldova mal-UE fi triqitha lejn sħubija potenzjali fl-Unjoni. Id-daqs tal-assistenza meħtieġa huwa tali li l-Moldova tkompli teħtieġ appoġġ estern sostnut li l-ebda Stat Membru, jew donatur uniku, ma jista' jipprovdi waħdu. L-Unjoni tinsab f'pożizzjoni unika biex tipprovdi assistenza esterna pluriennali lill-Moldova b'mod f'waqtu, koordinat u prevedibbli. L-Unjoni tista' wkoll tingrana l-kapaċità tat-teħid b'self tagħha biex tagħti self b'termini vantaġġużi lill-Moldova kif ukoll tipprovdi għotjiet f'perspettiva pluriennali.

1.5.3. Tagħlimiet meħuda minn esperjenzi simili fl-imgħoddi

Il-Faċilità se tibni fuq it-tagħlimiet meħuda mill-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, li ġiet stabbilita fl-2020, kif ukoll minn Faċilità għall-Ukrajna proposta aktar reċentement li ġiet adottata fi Frar 2024. Fuq kollox, il-Faċilità tirrifletti l-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Balkani tal-Punent, proposta f'Novembru 2023 u

adottata f'Mejju 2024. Sabiex il-kandidati kollha jkunu ttrattati b'mod ugwali, din tirrifletti, kemm jista' jkun mill-qrib, ir-Regolament li jistabbilixxi l-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Balkani tal-Punent fil-forma finali tiegħu, sabiex diġà jittieħdu inkonsiderazzjoni l-kummenti u ż-żidiet kollha li jistgħu jsiru mill-koleġiżlaturi kif ukoll minn servizzi oħra tal-Kummissjoni. Il-Faċilità qed tuża mekkaniżmi eżistenti, jiġifieri assistenza finanzjarja diretta simili għall-appoġġ baġitarju u l-PIV għall-investimenti. Dawn iż-żewġ strumenti wrew li l-finanzjament tal-UE jista' joffri ingranaġġ konsiderevoli meta jintuża flimkien ma' finanzjament minn donaturi oħra f'kuntesti ta' taħlit.

1.5.4. Kompatibbiltà mal-Qafas Finanzjarju Pluriennali u sinerġiji possibbli ma' strumenti xierqa oħra

Il-Faċilità proposta għandha l-għan li tgħammar lill-Unjoni bi strument legali li jippermettilha tappoġġa konverġenza soċjoekonomika akbar tal-Moldova fir-rotta tagħha lejn sħubija fl-Unjoni. L-ammont globali tal-Faċilità għandu jiġi pprovdut permezz ta' self u appoġġ mhux ripagabbli. L-appoġġ mhux ripagabbli għandu jiġi ffinanzjat mill-pakkett allokat għall-programm ġeografiku tal-Viċinat skont l-Artikolu 6(2), il-punt (a), tar-Regolament (UE) 2021/947. Id-dispożizzjonijiet kollha skont l-NDICI-Ewropa Globali jkomplu japplikaw, sakemm ma jkunx indikat mod ieħor f'dan ir-Regolament. L-appoġġ fil-forma ta' self għandu jkun disponibbli għal ammont sa massimu ta' EUR 1 500 miljun għall-perjodu mill-1 ta' Jannar 2025 sat-30 ta' Ġunju 2029. Dak l-ammont ma għandux jikkostitwixxi parti mill-ammont tal-Garanzija għall-Azzjoni Esterna skont it-tifsira tal-Artikolu 31(4) tar-Regolament (UE) 2021/947. Is-self se jiġi ggarantit permezz tal-Fond ta' Proviżjonament Komuni bir-rata ta' proviżjonament ta' 9 %.

1.5.5. Valutazzjoni tal-għażliet differenti ta' finanzjament disponibbli, inkluż l-ambitu għar-riallokazzjoni

Il-baġit tal-Unjoni diġà qed jipprovdi appoġġ għat-tħejjija għal adeżjoni possibbli mal-UE lil pajjiżi kandidati oħra permezz tal-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni (IPA III, Instrument for Pre-accession Assistance), li jkopri l-Balkani tal-Punent u t-Turkija, u huwa bbażat fuq għotjiet, taħlit u garanziji baġitarji. B'mod parallel, il-Faċilità għar-Riforma u t-Tkabbir għall-Balkani tal-Punent għandha fil-mira tagħha l-konverġenza soċjoekonomika aċċellerata tal-Balkani tal-Punent biss, u hija bbażata fuq approċċ differenti, filwaqt li tiġi stabbilita rabta b'saħħitha bejn it-twettiq tal-impenji ta' riforma u l-aċċess għall-finanzjament.

Il-Moldova bħalissa hija involuta f'negozjati tal-adeżjoni, iżda għadha koperta mill-NDICI-Ewropa Globali mingħajr strument iddedikat li jindirizza l-ħtiġijiet addizzjonali partikolari li jirriżultaw mill-assistenza ta' qabel l-adeżjoni. Bil-momentum il-ġdid għat-tkabbir, huwa importanti li l-Moldova tingħata livell komparabbli ta' appoġġ biex tippreparaha għall-adeżjoni futura possibbli tagħha. Minħabba l-istadju avvanzat ta' implimentazzjoni tal-istrument IPA III, mhuwiex possibbli li l-istrument jerġa' jinfetaħ għal kandidati oħra, minkejja l-fatt li l-għoti ta' self mhuwiex possibbli fl-ambitu tal-istrument. Din hija r-raġuni għalfejn huwa meħtieġ strument ġdid biex jingħata livell simili ta' appoġġ f'termini ta' finanzjament u modalitajiet bħal dak għall-Balkani tal-Punent u l-Ukrajna.

Sabiex tiġi żgurata implimentazzjoni bla xkiel u trasparenti ta' kwalunkwe investiment identifikat fl-ambitu tal-Aġenda ta' Riforma, il-Kummissjoni beħsiebha

tuża l-metodoloġija ttestjata tal-Pjattaforma ta' Investiment għall-Viċinat, filwaqt li żżomm il-kundizzjonalitajiet imsemmija hawn fuq.

1.6. Durata tal-proposta/tal-inizjattiva u tal-impatt finanzjarju tagħha

☒ **durata limitata**

– ☐ fis-seħħ minn [JJ/XX]SSSS sa [JJ/XX]SSSS

– ☒ impatt finanzjarju mill-2025 sal-2027 għall-approprjazzjonijiet ta' impenn u mill-2025 għall-approprjazzjonijiet ta' pagament.

☐ **durata mhux limitata**

– Implimentazzjoni b'perjodu ta' tnedija minn SSSS sa SSSS,

– segwita minn operazzjoni fuq skala sħiħa.

1.7. Metodu/i ta' implimentazzjoni tal-baġit ippjanat(i)[6]

☒**Ġestjoni diretta** mill-Kummissjoni

– ☐ mid-dipartimenti tagħha, inkluż mill-persunal tagħha fid-delegazzjonijiet tal-Unjoni;

– ☐ mill-aġenziji eżekuttivi

☐ **Ġestjoni kondiviża** mal-Istati Membri

☒ **Ġestjoni indiretta** billi jiġu fdati kompiti ta' implimentazzjoni baġitarja:

– ☐ lill-pajjiżi terzi jew lill-korpi nnominati minnhom

– ☐ lill-organizzazzjonijiet internazzjonali u lill-aġenziji tagħhom (għandhom jiġu speċifikati)

– ☐ lill-Bank Ewropew tal-Investiment u lill-Fond Ewropew tal-Investiment

– ☐ lill-korpi msemmija fl-Artikoli 70 u 71 tar-Regolament Finanzjarju

– ☐ lill-korpi tad-dritt pubbliku

– ☐ lill-korpi rregolati mid-dritt privat b'missjoni ta' servizz pubbliku sakemm dawn ikollhom garanziji finanzjarji adegwati

– ☐ lill-korpi rregolati mid-dritt privat ta' Stat Membru li jkunu fdati bl-implimentazzjoni ta' sħubija pubblika-privata u li jkollhom garanziji finanzjarji adegwati

– ☐ lill-korpi jew lill-persuni fdati bl-implimentazzjoni ta' azzjonijiet speċifiċi fil-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni skont it-Titolu V tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, u identifikati fl-att bażiku rilevanti

– ☐·korpi stabbiliti fi Stat Membru, irregolati mid-dritt privat ta' Stat Membru jew mid-dritt tal-Unjoni u eliġibbli biex jiġu fdati, f'konformità mar-regoli speċifiċi għas-settur, bl-implimentazzjoni ta' fondi tal-Unjoni jew ta' garanziji baġitarji, sa fejn tali korpi jkunu kkontrollati minn korpi tad-dritt pubbliku jew minn korpi rregolati mid-dritt privat b'missjoni ta' servizz pubbliku, u jkunu pprovduti b'garanziji finanzjarji adegwati fil-forma ta' responsabbiltà in solidum mill-korpi kontrollanti jew b'garanziji finanzjarji ekwivalenti, li jistgħu, għal kull azzjoni, ikunu limitati għall-ammont massimu tal-appoġġ tal-Unjoni.

[6] Id-dettalji tal-metodi ta' implimentazzjoni tal-baġit u r-referenzi għar-Regolament Finanzjarju jinsabu fuq is-sit BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

2. MIŻURI TA' ĠESTJONI

2.1. Regoli ta' monitoraġġ u ta' rapportar

Se jiġu definiti passi kwantitattivi u kwalitattivi speċifiċi fl-Aġenda ta' Riforma (approvati mill-Kummissjoni f'deċiżjoni ta' implimentazzjoni), sabiex ikun jista' jiġi mmonitorjat l-ilħuq tal-kundizzjonijiet ta' pagament. Il-Moldova se tippreżenta talba debitament ġustifikata semiannwali għar-rilaxx tal-appoġġ finanzjarju mhux ripagabbli u tas-self, li tistabbilixxi kif inkiseb l-ilħuq sodisfaċenti ta' dawk il-kundizzjonijiet, abbażi tal-passi kwantitattivi u kwalitattivi identifikati fid-deċiżjoni ta' implimentazzjoni. Barra minn hekk, il-Ftehim dwar il-Faċilità konkluż mal-Moldova se jistabbilixxi indikaturi ta' rapportar u monitoraġġ li għandhom jippermettu l-monitoraġġ u r-rapportar tal-progress dwar l-objettivi ġenerali u speċifiċi tal-Faċilità b'mod aktar wiesa'. Il-Kummissjoni se tirrapporta kull sena lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, u lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 27 dwar l-implimentazzjoni tal-fondi pprovduti fl-ambitu tal-Faċilità kif ukoll il-progress lejn l-objettivi. Il-Kummissjoni se twettaq ukoll evalwazzjoni *ex post* tar-Regolament.

2.2. Sistema/i ta' ġestjoni u ta' kontroll

2.2.1. Ġustifikazzjoni tal-metodu/i tal-implimentazzjoni tal-baġit, tal-mekkaniżmu/i għall-implimentazzjoni tal-finanzjament, tal-modalitajiet ta' pagament u tal-istrateġija ta' kontroll proposta

Il-Faċilità se tiġi implimentata b'ġestjoni diretta u indiretta. Parti se tkun ġestjoni diretta bi trasferiment dirett ta' fondi għall-baġit tal-istat tal-Moldova, filwaqt li parti speċifika se tkun disponibbli mill-Moldova għal proġetti ta' investiment approvati skont il-PIV.

L-istrateġija ta' kontroll se tiġi adattata għall-implimentazzjoni fl-ambitu ta' kull wieħed minn dawn il-pilastri bl-użu ta' monitoraġġ, evalwazzjoni u awditi. Se tingħata attenzjoni speċjali għall-implimentazzjoni tal-fondi disponibbli għall-Moldova bħala assistenza finanzjarja diretta u għall-monitoraġġ tal-obbligu tal-Moldova li tipprovdi perċentwal definit minn qabel għall-proġetti approvati skont il-PIV. Ir-Rilaxx ta' Fondi se jsir skont skeda fissa semiannwali, abbażi ta' talbiet ppreżentati mill-Moldova, u wara li l-Kummissjoni tkun ivverifikat li l-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti ġew issodisfati. L-istruttura b'diversi saffi tal-mekkaniżmi ta' kontroll fis-seħħ tipprovdi qafas integrat biex jiġi żgurat li l-miżuri xierqa kollha għall-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni jkunu fis-seħħ. Din se tiggarantixxi li jitqies il-prinċipju tal-proporzjonalità u l-kundizzjonijiet speċifiċi li skonthom se topera l-Faċilità. Barra minn hekk, il-miżuri skont l-Aġenda ta' Riforma għandhom jikkontribwixxu għat-titjib ta' sistema effiċjenti ta' ġestjoni u kontroll tal-finanzi pubbliċi, il-ħasil tal-flus, l-evitar tat-taxxa, l-evażjoni tat-taxxa, il-frodi u l-kriminalità organizzata u għal sistema effettiva ta' kontroll tal-għajnuna mill-Istat, bl-għan li jiġu żgurati kundizzjonijiet ekwi għall-impriżi kollha. L-Aġenda ta' Riforma se jkun fiha deskrizzjoni ta' tali sistemi kif ukoll passi speċifiċi relatati mal-Kapitolu 32 sabiex tappoġġa lill-Moldova fl-allinjament tar-rekwiżiti tal-awditjar u tal-kontrolli tagħha mal-istandards tal-Unjoni. Fil-każ li talba għar-rilaxx ta' fondi tinkludi pass relatat mal-Kapitolu 32, il-Kummissjoni mhux se tadotta deċiżjoni li tawtorizza r-rilaxx ta' fondi sakemm ma tivvalutax tali pass b'mod pożittiv.

2.2.2. Informazzjoni dwar ir-riskji identifikati u s-sistema/i ta' kontroll intern stabbilita/i għall-mitigazzjoni tagħhom

Ir-riskju ewlieni identifikat fir-rigward tal-finanzjament huwa relatat man-nuqqas ta' kisba ta' kundizzjonijiet ta' pagament assoċjati mal-iżborż tal-finanzjament. Il-miżuri li se jiġu stabbiliti biex jittaffa dan ir-riskju huma dawn li ġejjin:

-valutazzjoni mill-Kummissjoni dwar l-issodisfar tal-kundizzjonijiet ta' pagament rilevanti qabel l-iżborż tal-fondi, bil-possibbiltà li jinżammu l-fondi;

-tnaqqis jew żamma tal-appoġġ ipprovdut, jew l-irkupru ta' kwalunkwe ammont minfuq biex jintlaħqu l-objettivi tal-Faċilità, f'każijiet ta' irregolaritajiet, frodi, korruzzjoni u kunflitti ta' interess li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni li ma jkunux ġew ikkoreġuti mill-Moldova, jew ta' ksur serju ta' obbligu li jirriżulta mill-ftehimiet konklużi mal-Moldova;

-sospensjoni tal-finanzjament f'każ li l-Moldova tonqos milli tissodisfa l-prekundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 5.

-fil-każ li talba għar-rilaxx ta' fondi jew talba għal pagament tinkludi pass relatat mal-Kapitolu 32, il-Kummissjoni mhux se tadotta deċiżjoni li tawtorizza r-rilaxx ta' fondi sakemm ma tivvalutax tali pass b'mod pożittiv.

2.2.3. Stima u ġustifikazzjoni tal-kosteffettività tal-kontrolli (proporzjon bejn il-kostijiet tal-kontroll u l-valur tal-fondi relatati ġestiti) u valutazzjoni tal-livelli mistennija tar-riskju ta' errur (mal-ħlas u fl-għeluq)

Il-kontribuzzjoni finanzjarja se tiġi pprovduta lill-Moldova fil-forma ta' finanzjament mhux marbut mal-kost imsemmi fil-punt (a) tal-Artikolu 125(1) tar-Regolament Finanzjarju.

2.3. Miżuri għall-prevenzjoni ta' frodi u ta' irregolaritajiet

Il-proposta fiha dispożizzjonijiet speċifiċi għall-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni. Il-Faċilità se tkun mgħammra b'sistema b'saħħitha ta' awditjar u kontrolli stabbilita f'mekkaniżmu b'diversi saffi: ir-riforma tas-sistemi ta' awditjar u ta' kontroll tal-Moldova se tiġi inkluża bħala parti mir-riformi skont l-Aġendi ta' Riforma; barra minn hekk, il-Kummissjoni tista' twettaq rieżamijiet dettaljati tas-sistemi tal-implimentazzjoni tal-baġit nazzjonali abbażi ta' valutazzjoni tar-riskju u djalogu mal-Awtoritajiet Nazzjonali tal-Awditjar, u toħroġ rakkomandazzjonijiet għal titjib fis-sistemi. Barra minn hekk, f'konformità mar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509, l-OLAF, il-Qorti tal-Awdituri u l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE), għandu jkollhom id-drittijiet u l-aċċess meħtieġa biex iwettqu r-rwoli rispettivi tagħhom. Il-parti tal-investiment tal-Faċilità se tiġi implimentata mal-istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali abbażi tal-valutazzjonijiet tal-pilastri u l-ftehimiet qafas magħhom.

3. IMPATT FINANZJARJU STMAT TAL-PROPOSTA/TAL-INIZJATTIVA

3.1. Intestatura/i tal-qafas finanzjarju pluriennali u l-linja/i baġitarja/i tan-nefqa affettwata/i

- Linji baġitarji eżistenti

Skont l-ordni tal-intestaturi tal-qafas finanzjarju pluriennali u tal-linji baġitarji.

Intestatura tal-qafas finanzjarju pluriennali	Linja baġitarja	Tip ta' nefqa	Kontribuzzjoni			
	Numru	Diff./Mhux diff.[3]	mill-pajjiżi tal-EFTA[4]	minn pajjiżi kandidati u minn kandidati potenzjali[5]	minn pajjiżi terzi oħra	dħul assenjat ieħor
6	14.01.01.01 Nefqa ta' appoġġ għall-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali — Ewropa Globali	Mhux diff.	LE	LE	LE	LE
6	14.02.01.11 Il-Viċinat tal-Lvant	Diff	LE	LE	LE	LE
6	14.02.01.70 NDICI — Ewropa Globali — Il-proviżjonament tal-fond ta' proviżjonament komuni	Diff	LE	LE	LE	LE

3.2. Impatt finanzjarju stmat tal-proposta fuq l-approprjazzjonijiet

3.2.1. Sommarju tal-impatt stmat fuq l-approprjazzjonijiet operazzjonali

– ☐ Il-proposta/L-inizjattiva ma teħtieġx l-użu ta' approprjazzjonijiet operazzjonali

– ☒ Il-proposta/L-inizjattiva teħtieġ l-użu ta' approprjazzjonijiet operazzjonali, kif spjegat hawn taħt

3.2.1.1. Approprjazzjonijiet mill-baġit ivvutat

miljuni ta' EUR (sa tliet pożizzjonijiet deċimali)

Intestatura tal-qafas finanzjarju pluriennali	6	Viċinat u d-Dinja

DĠ: Viċinat u Negozjati għat-Tkabbir			Sena **2025**[7]	Sena **2026**	Sena **2027**	**TOTAL**
○ Approprjazzjonijiet operazzjonali						
14.02.01.11[8]	Impenji	(1a)	93,600	93,600	93,600	**280,800**
	Pagamenti	(2a)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
14.02.01.70	Impenji	(1b)	45,000	45,000	45,000	**135,000**
	Pagamenti	(2b)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva ffinanzjati mill-pakkett ta' programmi speċifiċi[9]						
14.01.01.01		(3)	1,400	1,400	1,400	**4,200**
TOTAL tal-approprjazzjonijiet għad-DĠ Viċinat u Negozjati għat-Tkabbir	Impenji	=1a+1b +3	140,000	140,000	140,000	**420,000**
	Pagamenti	=2a+2b	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

7 Is-sena N hija s-sena li fiha tibda l-implimentazzjoni tal-proposta/inizjattiva. Issostitwixxi l-"N" bl-ewwel sena ta' implimentazzjoni mistennija (pereżempju: 2021). L-istess għas-snin ta' wara.

8 Skont in-nomenklatura uffiċjali tal-baġit.

9 Assistenza teknika u/jew amministrattiva u nefqa ta' appoġġ għall-implimentazzjoni ta' programmi u/jew ta' azzjonijiet tal-UE (li qabel kienu l-linji "BA"), riċerka indiretta, riċerka diretta.

		+3				
○ TOTAL tal-approprjazzjonijiet operazzjonali	Impenji	(4)	138,600	138,600	138,600	**415,800**
	Pagamenti	(5)	p. m.	p. m.	p. m.	
○ TOTAL tal-approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva ffinanzjati mill-pakkett għal programmi speċifiċi		(6)	1,400	1,400	1,400	**4,200**
TOTAL tal-approprjazzjonijiet skont l-INTESTATURA 6 tal-qafas finanzjarju pluriennali	Impenji	=4+ 6	140,000	140,000	140,000	**420,000**
	Pagamenti	=5+ 6	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

Intestatura tal-qafas finanzjarju pluriennali	**7**	"Nefqa amministrattiva"[10]

DĠ Viċinat u Negozjati għat-Tkabbir		Sena **2024**	Sena **2025**	Sena **2026**	Sena **2027**	**TOTAL QFP 2021-2027**
•Riżorsi umani		0,000	0,356	0,356	0,356	**1,068**
•Nefqa amministrattiva oħra		0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
TOTAL TAD-DĠ VIĊINAT U NEGOZJATI GĦAT-TKABBIR	Approprjazzjonijiet	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**

TOTAL tal-approprjazzjonijiet skont l-INTESTATURA 7 tal-qafas finanzjarju pluriennali	(Total tal-impenji = Total tal-pagamenti)	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**

miljuni ta' EUR (sa tliet pożizzjonijiet deċimali)

		Sena **2024**	Sena **2025**	Sena **2026**	Sena **2027**	**TOTAL QFP 2021-2027**
TOTAL tal-approprjazzjonijiet skont l-INTESTATURI 1 sa 7	Impenji	**0,000**	**140,356**	**140,356**	**140,356**	**421,068**

[10] Sabiex jiġu ddeterminati l-approprjazzjonijiet meħtieġa għandhom jintużaw iċ-ċifri relatati mal-kostijiet medji annwali, disponibbli fuq il-paġna web rilevanti tal-BUDGpedia.

tal-qafas finanzjarju pluriennali	Pagamenti	**0,000**	**140,356**	**140,356**	**140,356**	**421,068**

3.2.2. Output stmat iffinanzjat mill-approprjazzjonijiet operazzjonali (din it-taqsima ma għandhiex timtela mill-aġenziji deċentralizzati)

Approprjazzjonijiet ta' impenn f'miljuni ta' EUR (sa tliet pożizzjonijiet deċimali)

Objettivi ġenerali	Sena **2025**	Sena **2026**	Sena **2027**	**TOTAL**
(a) Tappoġġa l-proċess tat-tkabbir billi taċċellera l-allinjament mal-valuri, il-liġijiet, ir-regoli, l-istandards, il-politiki u l-prattiki tal-Unjoni ("acquis") permezz tal-adozzjoni u l-implimentazzjoni ta' riformi bil-ħsieb ta' sħubija futura mal-Unjoni	138,600	138,600	138,600	**415,800**
(b) Tappoġġa l-integrazzjoni progressiva tal-Moldova fis-suq uniku tal-Unjoni				
(c) Tħaffef il-konverġenza soċjoekonomika tal-ekonomija tal-Moldova mal-Unjoni				
TOTAL tal-approprjazzjonijiet	138,600	138,600	138,600	**415,800**

3.2.3. Sommarju tal-impatt stmat fuq l-approprjazzjonijiet amministrattivi

– ☐ Il-proposta/L-inizjattiva ma teħtieġx l-użu ta' approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva

– ☒ Il-proposta/L-inizjattiva teħtieġ l-użu ta' approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva, kif spjegat hawn taħt

3.2.3.1. Approprjazzjonijiet mill-baġit ivvutat

APPROPRJAZZJONIJIET IVVUTATI	Sena 2024	Sena 2025	Sena 2026	Sena 2027	TOTAL 2021 - 2027
INTESTATURA 7					
Riżorsi umani	0,000	0,356	0,356	0,356	**1,068**
Nefqa amministrattiva oħra	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Subtotal tal-INTESTATURA 7	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**
Barra mill-INTESTATURA 7					
Riżorsi umani	0,000	0,661	0,661	0,661	**1,983**
Nefqa oħra ta' natura amministrattiva	0,000	0,739	0,739	0,739	**2,217**
Subtotal barra mill-INTESTATURA 7	**0,000**	1,400	1,400	1,400	**4,200**
TOTAL	**0,000**	**1,756**	**1,756**	**1,756**	**5,268**

L-approprjazzjonijiet meħtieġa għar-riżorsi umani u għal nefqa oħra ta' natura amministrattiva se jiġu koperti mill-approprjazzjonijiet tad-DĠ diġà assenjati għall-ġestjoni tal-azzjoni u/jew diġà riallokati fid-DĠ, flimkien, jekk ikun meħtieġ, ma' kwalunkwe allokazzjoni addizzjonali li tista' tingħata lid-DĠ ta' ġestjoni skont il-proċedura annwali ta' allokazzjoni u fid-dawl tal-limitazzjonijiet baġitarji. Iċ-ċifri ta' hawn fuq jirrappreżentaw il-ħtiġijiet addizzjonali tad-DĠ Viċinat u Negozjati għat-Tkabbir.

Deskrizzjoni tal-kompiti li għandhom jitwettqu:

Uffiċjali u persunal temporanju	L-FTEs se jaħdmu fuq l-iżvilupp tal-politika, kwistjonijiet legali, b'enfasi partikolari fuq il-kwistjonijiet ta' akkwist, il-ġestjoni finanzjarja, il-ġestjoni tal-kuntratti, l-awditjar, il-monitoraġġ, ir-rapportar u l-evalwazzjoni. 2 AD
Persunal estern	3 fi Kwartieri Ġenerali u 2 f'Delegazzjoni fil-Moldova. L-FTEs mfittxija se jaħdmu fuq l-iżvilupp tal-politika, kwistjonijiet legali, b'enfasi partikolari fuq il-kwistjonijiet ta' akkwist, il-ġestjoni finanzjarja, il-ġestjoni tal-kuntratti, l-awditjar, il-monitoraġġ, ir-rapportar u l-evalwazzjoni.

3.2.4. Rekwiżiti stmati ta' riżorsi umani

– ☐ Il-proposta/L-inizjattiva ma teħtieġx l-użu ta' riżorsi umani

– ☒ Il-proposta/L-inizjattiva teħtieġ l-użu ta' riżorsi umani, kif spjegat hawn taħt

3.2.4.1. Iffinanzjati mill-baġit ivvutat

L-istima għandha tiġi espressa f'unitajiet ekwivalenti għall-full-time (FTEs, Full-Time Equivalent)[11]

APPROPRJAZZJONIJIET IVVUTATI	Sena	Sena	Sena	Sena

[11] Speċifika taħt it-tabella, kemm mill-FTEs fl-għadd indikat huma diġà assenjati għall-ġestjoni tal-azzjoni u/jew jistgħu jiġu riallokati fid-DĠ tiegħek, u x'inhuma l-ħtiġijiet netti tiegħek.

		2024	2025	2026	2027
•Pożizzjonijiet fit-tabella tal-persunal (uffiċjali u persunal temporanju)					
20 01 02 01 (Kwartieri Ġenerali u Uffiċċji tar-Rappreżentanza tal-Kummissjoni)		0	0	0	0
20 01 02 03 (Delegazzjonijiet tal-UE)		0	0	0	0
01 01 01 01 (Riċerka indiretta)		0	0	0	0
01 01 01 11 (Riċerka diretta)		0	0	0	0
Linji bażitarji oħra (speċifika)		0	0	0	0
• Persunal estern (f'FTEs)					
20 02 01 (AC, END mill-"pakkett globali")		0	0	0	0
20 02 03 (AC, AL, END u JPD fid-Delegazzjonijiet tal-UE)		0	0	0	0
Linja ta' appoġġ amministrattiv [14.01.01.01]	- fil-Kwartieri Ġenerali	0	0	0	0
	- fid-Delegazzjonijiet tal-UE	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END - Riċerka indiretta)		0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END - Direct research)		0	0	0	0
Linji bażitarji oħra (speċifika) - Intestatura 7		0	0	0	0
Linji bażitarji oħra (speċifika) - Barra mill-Intestatura 7		0	0	0	0
TOTAL		**0**	**0**	**0**	**0**

Il-persunal meħtieġ għall-implimentazzjoni tal-proposta (f'FTEs):

	Għandu jiġi kopert mill-persunal attwali disponibbli fis-servizzi tal-Kummissjoni	**Persunal addizzjonali eċċezzjonali ***		
		Għandu jiġi ffinanzjat skont l-Intestatura 7	**Għandu jiġi ffinanzjat mil-linja BA**	**Għandu jiġi ffinanzjat mit-tariffi**
Pożizzjonijiet fit-tabella tal-persunal	**M/A**	M/A	2	M/A
Persunal estern (CA, SNEs, INT)	**M/A**	M/A	5	M/A

Deskrizzjoni tal-kompiti li jridu jitwettqu minn:

Uffiċjali u persunal temporanju	L-FTEs se jaħdmu fuq l-iżvilupp tal-politika, kwistjonijiet legali, b'enfasi partikolari fuq il-kwistjonijiet ta' akkwist, il-ġestjoni finanzjarja, il-ġestjoni tal-kuntratti, l-awditjar, il-monitoraġġ, ir-rapportar u l-evalwazzjoni. 2 AD
Persunal estern	3 fi Kwartieri Ġenerali u 2 f'Delegazzjoni fil-Moldova. L-FTEs mfittxija se jaħdmu fuq l-iżvilupp tal-politika, kwistjonijiet legali, b'enfasi partikolari fuq il-kwistjonijiet ta' akkwist, il-ġestjoni finanzjarja, il-ġestjoni tal-kuntratti, l-awditjar, il-monitoraġġ, ir-rapportar u l-evalwazzjoni.

3.2.5. Ħarsa ġenerali lejn l-impatt stmat fuq l-investimenti relatati mat-teknoloġija diġitali

Obbligatorju: fit-tabella ta' hawn taħt għandha tiġi inkluża l-aħjar stima tal-investimenti relatati mat-teknoloġija diġitali li jirriżultaw mill-proposta/mill-inizjattiva.

B'mod eċċezzjonali, meta jkun meħtieġ għall-implimentazzjoni tal-proposta/tal-inizjattiva, l-approprjazzjonijiet skont l-Intestatura 7 għandhom jiġu ppreżentati fil-linja ddeżinjata.

L-approprjazzjonijiet skont l-Intestaturi 1 sa 6 għandhom jiġu riflessi bħala "Nefqa tal-IT marbuta mal-politika fil-qafas ta' programmi operazzjonali". Din in-nefqa tirreferi għall-baġit operazzjonali li għandu jintuża għall-użu mill-ġdid/għax-xiri/għall-iżvilupp ta' pjattaformi/għodod tal-IT relatati direttament mal-implimentazzjoni tal-inizjattiva u mal-investimenti assoċjati tagħhom (pereż. liċenzji, studji, ħżin ta' *data* eċċ.). L-informazzjoni pprovduta f'din it-tabella għandha tkun konsistenti mad-dettalji ppreżentati fit-Taqsima 4 "Dimensjonijiet diġitali".

TOTAL tal-approprjazzjonijiet diġitali u tal-IT	Sena **2024**	Sena **2025**	Sena **2026**	Sena **2027**	**TOTAL QFP 2021 - 2027**
INTESTATURA 7					
Nefqa tal-IT (korporattiva)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Subtotal tal-INTESTATURA 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Barra mill-INTESTATURA 7					
Nefqa tal-IT marbuta mal-politika fil-qafas ta' programmi operazzjonali	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Subtotal barra mill-INTESTATURA 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
TOTAL	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Kompatibbiltà mal-qafas finanzjarju pluriennali attwali

Il-proposta/L-inizjattiva:

– ☐ tista' tiġi ffinanzjata kompletament permezz ta' riallokazzjoni fl-intestatura rilevanti tal-qafas finanzjarju pluriennali (QFP)

– ☐ tirrikjedi l-użu tal-marġni mhux allokat skont l-intestatura rilevanti tal-QFP u/jew l-użu tal-istrumenti speċjali kif definiti fir-Regolament QFP

– ☐ tirrikjedi reviżjoni tal-QFP

3.2.7. Kontribuzzjonijiet ta' partijiet terzi

Il-proposta/L-inizjattiva:

– ☐ ma tipprevedix kofinanzjament minn partijiet terzi

– ☐ tipprevedi l-kofinanzjament minn partijiet terzi kif stmat hawn taħt:

Approprjazzjonijiet f'miljuni ta' EUR (sa tliet pożizzjonijiet deċimali)

	Sena **2024**	Sena **2025**	Sena **2026**	Sena **2027**	Total
Speċifika l-korp ta' kofinanzjament					
TOTAL tal-approprjazzjonijiet kofinanzjati					

3.3. Impatt stmat fuq id-dħul

– ☒ Il-proposta/L-inizjattiva ma għandha l-ebda impatt finanzjarju fuq id-dħul.

– ☐ Il-proposta/L-inizjattiva għandha l-impatt finanzjarju li ġej:

  – ☐ fuq ir-riżorsi proprji

  – ☐ fuq dħul ieħor

  – ☐ indika jekk id-dħul huwiex assenjat għal-linji tan-nefqa

miljuni ta' EUR (sa tliet pożizzjonijiet deċimali)

Linja baġitarja tad-dħul:	Approprjazzjonijiet disponibbli għas-sena finanzjarja kurrenti	Impatt tal-proposta/tal-inizjattiva[12]			
		Sena **2024**	Sena **2025**	Sena **2026**	Sena **2027**
Artikolu …….					

Għal dħul assenjat, speċifika l-linja/i baġitarja/i tan-nefqa affettwata/i.

Rimarki oħra (eż. il-metodu/il-formula li ntużaw biex jiġi kkalkolat l-impatt fuq id-dħul jew kwalunkwe informazzjoni oħra).

4. DIMENSJONIJIET DIĠITALI

4.1. Rekwiżiti ta' rilevanza diġitali

4.2. *Data*

4.3. Soluzzjonijiet diġitali

[12] Fir-rigward tar-riżorsi proprji tradizzjonali (id-dazji doganali, l-imposti fuq iz-zokkor), l-ammonti indikati jridu jkunu ammonti netti, jiġifieri ammonti grossi wara t-tnaqqis ta' 20 % għall-kostijiet tal-ġbir.

4.4. Valutazzjoni tal-interoperabbiltà

4.5. Miżuri li jappoġġaw l-implimentazzjoni diġitali
